

LỜI GIỚI THIỆU

Hoạt động biên soạn giáo trình là một hoạt động nghiên cứu khoa học . Mỗi giáo viên, giảng viên trên cơ sở các phương pháp và nguyên tắc chung sẽ có sự vận dụng sáng tạo vào điều kiện cụ thể của mình để sáng tạo ra các nội dung giảng dạy hấp dẫn, thu hút người học.

Nhằm giúp đội ngũ giáo viên có tài liệu cơ sở để tiến hành các buổi lên lớp được hiệu quả cũng như việc cung cấp tài liệu giúp cho sinh viên nói chung, đặc biệt là sinh viên chuyên ngành Quản trị mạng. Để đáp ứng nhu cầu thực tiễn này khoa Công nghệ thông tin đã tổ chức biên soạn cuốn giáo trình “Vận hành và duy trì Windows” do nhóm giáo viên thuộc chuyên ngành Quản trị mạng đang công tác tại trường TCN KTCN Hùng Vương biên soạn.

Đây là công trình được viết bởi đội ngũ giáo viên đã và đang công tác tại nhà trường cùng với sự góp ý và phản biện của các doanh nghiệp trong lĩnh vực liên quan, tuy vậy, cuốn sách chắc chắn vẫn không tránh khỏi những khiếm khuyết. Chúng tôi mong nhận được ý kiến đóng góp của bạn đọc để cuốn sách được hoàn thiện hơn trong lần tái bản.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc!

Quận 5, ngày tháng năm 2024

Tham gia biên soạn

- 1. Chủ biên Nguyễn Quốc Cường*
- 2. Nguyễn Hữu Phước*
- 3. Ngô Đình Thắng*

MỤC LỤC

ĐỀ MỤC	TRANG
GIỚI THIỆU MÔN HỌC VẬN HÀNH VÀ DUY TRÌ WINDOWS	5
Bài 1: Ôn tập về giao thức TCP/IP.....	7
Bài 2: Gán địa chỉ IP trong mạng có nhiều subnet	12
Bài 3: Cấu hình một Client IP Address.....	26
Bài 4: Cấu hình một Client cho việc phân giải tên (Name Resolution).....	34
Bài 5: Cô lập các trục trặc kết nối thông thường	51
Bài 6: Cấu hình dịch vụ Routing and Remote Access.....	61
Bài 7: Phân phát địa chỉ IP	67
Bài 8: Quản lý và giám sát DHCP	80
BÀI 9: Phân giải tên	92
Bài 10: Phân giải host names sử dụng DNS	97
Bài 11: Quản lý và giám sát DNS	98
Bài 12: Phân giải NetBIOS Names:	99
Bài 13: Bảo mật lưu thông mạng IPSec và certificates.....	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	101

GIỚI THIỆU MÔN HỌC VẬN HÀNH VÀ DUY TRÌ WINDOWS

I. VỊ TRÍ, TÍNH CHẤT CỦA MÔ ĐUN:

- Vị trí của mô đun: Mô đun được bố trí sau khi sinh viên học xong các môn học chung, trước các môn học, mô đun đào tạo cơ sở nghề.
- Tính chất của mô đun: Là mô đun nghề đào tạo bắt buộc.

II. MỤC TIÊU MÔ ĐUN:

- Phân biệt sự khác nhau trong việc vận hành và duy trì hệ thống máy chủ (Server) và máy trạm (workstation) sử dụng hệ điều hành Windows.
- Tạo được tài khoản người dùng, tài khoản nhóm.
- Các kiến thức về việc duy trì tài khoản nhóm và sắp xếp hệ thống hoá các tác vụ quản trị tài khoản người dùng và tài khoản nhóm.
- Các kiến thức chia sẻ và cấp quyền truy cập tài nguyên dùng chung.
- Nguyên tắc thiết lập cấu hình và quản trị in ấn của một máy phục vụ in mạng.
- Các công cụ thu nhập thông tin về tài nguyên mạng và tài nguyên máy tính.
- Công dụng và chức năng của các thiết bị mạng

Bài 1: Ôn tập về giao thức TCP/IP

Mục tiêu:

- Phân biệt được về họ hệ điều hành Windows Server;
- Cài đặt được hệ điều hành Windows Server.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

Ôn tập giao thức TCP/IP:

Như chúng ta đã biết họ hệ điều hành **Windows 2000 Server** có 3 phiên bản chính là: **Windows Server 2016**, **Windows 2000 Advanced Server**, **Windows 2000 Datacenter Server**. Với mỗi phiên bản **Microsoft** bổ sung các tính năng mở rộng cho từng loại dịch vụ. Đến khi họ **Server 2003** ra đời thì **Mircosoft** cũng dựa trên tính năng của từng phiên bản để phân loại do đó có rất nhiều phiên bản của họ **Server 2003** được tung ra thị trường. Nhưng 4 phiên bản được sử dụng rộng rãi nhất là: **Windows Server 2003 Standard Edition**, **Enterprise Edition**, **Datacenter Edition**, **Web Edition**.

So với các phiên bản 2000 thì họ hệ điều hành **Server** phiên bản 2003 có những đặc tính mới sau:

- Khả năng kết chùm các **Server** để san sẻ tải (**Network Load Balancing Clusters**) và cài đặt nóng RAM (**hot swap**).
- **Windows Server 2003** hỗ trợ hệ điều hành **WinXP** tốt hơn như: hiểu được chính sách nhóm (**group policy**) được thiết lập trong **WinXP**, có bộ công cụ quản trị mạng đầy đủ các tính năng chạy trên **WinXP**.
- Tính năng cơ bản của **Mail Server** được tính hợp sẵn: đối với các công ty nhỏ không đủ chi phí để mua **Exchange** để xây dựng **Mail Server** thì có thể sử dụng dịch vụ **POP3** và **SMTP** đã tích hợp sẵn vào **Windows Server 2003** để làm một hệ thống mail đơn giản phục vụ cho công ty.
- Cung cấp miễn phí hệ cơ sở dữ liệu thu gọn **MSDE (Mircosoft Database Engine)** được cắt xén từ **SQL Server 2000**. Tuy **MSDE** không có công cụ quản trị nhưng nó cũng giúp ích cho các công ty nhỏ triển khai được các ứng dụng liên quan đến cơ sở dữ liệu mà không phải tốn chi phí nhiều để mua bản **SQL Server**.
- **NAT Traversal** hỗ trợ **IPSec** đó là một cải tiến mới trên môi trường 2003 này, nó cho phép các máy bên trong mạng nội bộ thực hiện các kết nối **peer-to-peer** đến các máy bên ngoài **Internet**, đặc biệt là các thông tin được truyền giữa các máy này có thể được mã hóa hoàn toàn.
- Bổ sung thêm tính năng **NetBIOS over TCP/IP** cho dịch vụ **RRAS (Routing and Remote Access)**. Tính năng này cho phép bạn duyệt các máy tính trong mạng ở xa thông qua công cụ **Network Neighborhood**.
- Phiên bản **Active Directory 1.1** ra đời cho phép chúng ta ủy quyền giữa các gốc rừng với nhau đồng thời việc backup dữ liệu của **Active Directory** cũng dễ dàng hơn.
- Hỗ trợ tốt hơn công tác quản trị từ xa do **Windows 2003** cải tiến **RDP (Remote Desktop Protocol)** có thể truyền trên đường truyền 40Kbps. **Web Admin** cũng ra

đòi giúp người dùng quản trị Server từ xa thông qua một dịch vụ Web một cách trực quan và dễ dàng.

- Hỗ trợ môi trường quản trị **Server** thông qua dòng lệnh phong phú hơn.
- Các **Cluster NTFS** có kích thước bất kỳ khác với **Windows 2000 Server** chỉ hỗ trợ 4KB.
- Cho phép tạo nhiều gốc **DFS (Distributed File System)** trên cùng một Server.

2. Gán IP trong mạng có nhiều subnet

Hoạch định và chuẩn bị đầy đủ là yếu tố quan trọng quyết định quá trình cài đặt có trơn tru hay không. Trước khi cài đặt, bạn phải biết được những gì cần có để có thể cài đặt thành công và bạn đã có được tất cả những thông tin cần thiết để cung cấp cho quá trình cài đặt. Để lên kế hoạch cho việc nâng cấp hoặc cài mới các **Server** bạn nên tham khảo các hướng dẫn từ **Microsoft Windows Server 2003 Deployment Kit**. Các thông tin cần biết trước khi nâng cấp hoặc cài mới hệ điều hành:

- Phần cứng đáp ứng được yêu cầu của **Windows Server 2003**.
- Làm sao để biết được phần cứng của hệ thống có được **Windows Server 2003** hỗ trợ hay không.
- Điểm khác biệt giữa cách cài đặt mới và cách nâng cấp (**upgrade**).
- Những lựa chọn cài đặt nào thích hợp với hệ thống của bạn, chẳng hạn như chiến lược chia **partition** đĩa, và bạn sẽ sử dụng hệ thống tập tin nào...

2.1. Yêu cầu phần cứng:

- Đối với windows Server 2003 yêu cầu về phần cứng như sau:

Thành phần	Yêu cầu
Bộ xử lý	Tối thiểu: 133 MHz. Khuyến nghị: Tốc độ xử lý 550 MHz hoặc nhanh hơn. Chú ý: hỗ trợ lên đến 8 bộ vi xử lý trên 1 server.
Bộ nhớ	Tối thiểu: 128 MB Khuyến nghị: 256 MB trở lên Tối đa: 64 GB
Không gian ổ đĩa còn trống	1.25 GB đến 2 GB
Ổ đĩa	Ổ CD hoặc DVD-ROM
Màn hình	Super VGA (800 × 600) hoặc màn hình có độ phân giải cao hơn

2.2. *Tương thích phần cứng:*

Một bước quan trọng trước khi nâng cấp hoặc cài đặt mới Server của bạn là kiểm tra xem phần cứng của máy tính hiện tại có tương thích với sản phẩm hệ điều hành trong họ **Windows Server 2003**. Bạn có thể làm việc này bằng cách chạy chương trình kiểm tra tương thích có sẵn trong đĩa CD hoặc từ trang Web **Catalog**. Nếu chạy chương trình kiểm tra từ đĩa CD, tại dấu nhắc lệnh bạn nhập:
\\i386\\winnt32 /checkupgradeonly.

2.7. *Chọn phương án kết nối mạng:*

2.7.1. *Các giao thức kết nối mạng:*

Windows 2003 mặc định chỉ cài một giao thức **TCP/IP**, còn những giao thức còn lại như **IPX**, **AppleTalk** là những tùy chọn có thể cài đặt sau nếu cần thiết. Riêng giao thức **NetBEUI**, **Windows 2003** không đưa vào trong các tùy chọn cài đặt mà chỉ cung cấp kèm theo đĩa **CD-ROM** cài đặt **Windows 2003** và được lưu trong thư mục **\\VALUEADD\\MSFT\\NET\\NETBEUI**.

2.7.2. *Thành viên trong Workgroup hoặc Domain:*

Nếu máy tính của bạn nằm trong một mạng nhỏ, phân tán hoặc các máy tính không được nối mạng với nhau, bạn có thể chọn cho máy tính làm thành viên của **workgroup**, đơn giản bạn chỉ cần cho biết tên **workgroup** là xong.

Nếu hệ thống mạng của bạn làm việc theo cơ chế quản lý tập trung, trên mạng đã có một vài máy **Windows 2000 Server** hoặc **Windows 2003 Server** sử dụng **Active Directory** thì bạn có thể chọn cho máy tính tham gia **domain** này. Trong trường hợp này, bạn phải cho biết tên chính xác của **domain** cùng với tài khoản (gồm có **username** và **password**) của một người dùng có quyền bổ sung thêm máy tính vào **domain**. Ví dụ như tài khoản của người quản trị mạng (**Administrator**).

3. *Cấu hình IP client Address:*

3.1. *Giai đoạn Preinstallation:*

Sau khi kiểm tra và chắc chắn rằng máy của mình đã hội đủ các điều kiện để cài đặt **Windows Server 2003**, bạn phải chọn một trong các cách sau đây để bắt đầu quá trình cài đặt.

3.1.1. *Cài đặt từ hệ điều hành khác:*

Nếu máy tính của bạn đã có một hệ điều hành và bạn muốn nâng cấp lên **Windows 2003 Server** hoặc là bạn muốn khởi động kép, đầu tiên bạn cho máy tính khởi động bằng hệ điều hành có sẵn này, sau đó tiến hành quá trình cài đặt **Windows Server 2003**.

Tùy theo hệ điều hành đang sử dụng là gì, bạn có thể sử dụng hai lệnh sau trong thư mục **I386**:

- **WINNT32.EXE** nếu là Windows 9x hoặc Windows NT.
- **WINNT.EXE** nếu là hệ điều hành khác.

4. Cấu hình một Client cho việc phân giải tên (Name Resolution):

Nếu bạn dự định cài đặt hệ điều hành **Windows 2003 Server** trên nhiều máy tính, bạn có thể đến từng máy và tự tay thực hiện quá trình cài đặt như đã hướng dẫn trong chương trước. Tuy nhiên, chắc chắn công việc này sẽ vô cùng nhàm chán và không hiệu quả. Lúc này việc tự động hoá quá trình cài đặt sẽ giúp công việc của bạn trở nên đơn giản, hiệu quả và ít tốn kém hơn.

Có nhiều phương pháp hỗ trợ việc cài đặt tự động. Chẳng hạn, bạn có thể sử dụng phương pháp dùng ảnh đĩa (**disk image**) hoặc phương pháp cài đặt không cần theo dõi (**unattended installation**) thông qua một kịch bản (**script**) hay tập tin trả lời.

4.1. Giới thiệu kịch bản cài đặt:

Kịch bản cài đặt là một tập tin văn bản có nội dung trả lời trước tất cả các câu hỏi mà trình cài đặt hỏi như: tên máy, **DVD-Key**,....Để trình cài đặt có thể đọc hiểu các nội dung trong kịch bản thì nó phải được tạo ra theo một cấu trúc được quy định trước. Để tạo ra được các kịch bản cài đặt, có thể dùng bất kỳ chương trình soạn thảo văn bản nào, chẳng hạn như **Notepad**. Tuy nhiên, kịch bản là một tập tin có cấu trúc nên trong quá trình soạn thảo có thể xảy ra các sai sót dẫn đến quá trình tự động hóa cài đặt không diễn ra theo ý muốn. Do đó, **Microsoft** đã tạo ra một tiện ích có tên là **Setup Manager (setupmgr.exe)** để giúp cho việc tạo ra kịch bản cài đặt được dễ dàng hơn. Sau khi có được kịch bản, có thể sử dụng **Notepad** để thêm, sửa lại một số thông tin để sử dụng kịch bản vào quá trình cài đặt tự động hiệu quả hơn.

4.2. Tự động hóa dùng tham biến dòng lệnh:

Khi tiến hành cài đặt **Windows 2003 Server**, ngoài cách khởi động và cài trực tiếp từ đĩa **DVD-ROM**, còn có thể dùng một trong hai lệnh sau: **winnt.exe** dùng với các máy đang chạy hệ điều hành DOS, **windows 3.x** hoặc **Windows for workgroup**; **winnt32.exe** khi máy đang chạy hệ điều hành **Windows 9x**, **Windows NT** hoặc mới hơn. Hai lệnh trên được đặt trong thư mục **I386** của đĩa cài đặt. Sau đây là cú pháp cài đặt từ 2 lệnh trên:

```
winnt [/s:[sourcepath]] [/t:[tempdrive]] [/u:[answer_file]]
[/udf:id [,UDB_file]]
```

Ý nghĩa các tham số:

/s

Chỉ rõ vị trí đặt của bộ nguồn cài đặt (thư mục I386). Đường dẫn phải là dạng đầy đủ, ví dụ: e:\i386 hoặc [\\server\i386](#). Giá trị mặc định là thư mục hiện

Name	Size	Type	Date Modified	Attributes
DEPLOY.CAB	1,726 KB	Cabinet File	4/3/2003 7:00 PM	R
GBUNICNV.EK	26 KB	Application	4/3/2003 7:00 PM	R
MSRDCPLI.EXE	3,552 KB	Application	4/3/2003 7:00 PM	R
NETSETUP.EXE	324 KB	Application	4/3/2003 7:00 PM	R
SUP_PRO.CAB	923 KB	Cabinet File	4/3/2003 7:00 PM	R
SUP_SRV.CAB	925 KB	Cabinet File	4/3/2003 7:00 PM	R
SUPPORT.CAB	3,605 KB	Cabinet File	4/3/2003 7:00 PM	R
SUPTOOLS.MSI	240 KB	Windows Installer P...	4/3/2003 7:00 PM	R

(2). Thi hành tập tin **Setupmgr.exe**

(3). Hộp thoại **Setup Manager** xuất hiện, nhấn **Next** để tiếp tục.

(4). Xuất hiện hộp thoại **New or Existing Answer File**. Hộp thoại này cho phép bạn chỉ định tạo ra một tập tin trả lời mới, một tập tin trả lời phản ánh cấu hình của máy tính hiện hành hoặc là chỉnh sửa một tập tin sẵn có. Bạn chọn **Create new** và nhấn **Next**.

Bài tập 1: Sử dụng đĩa CD Windows 2003 Server có thể khởi động được:

Sửa tập tin Unattend.txt thành WINNT.SIF và lưu lên đĩa mềm.

Đưa đĩa CD Windows 2003 Server và đĩa mềm trên vào ổ đĩa, khởi động lại máy tính, đảm bảo ổ đĩa CD là thiết bị khởi động đầu tiên. Chương trình cài đặt trên đĩa CD sẽ tự động tìm đọc tập tin WINNT.SIF trên đĩa mềm và tiến hành cài đặt không cần theo dõi.

Bài tập 2: Sử dụng một bộ nguồn cài đặt Windows 2003 Server

Chép các tập tin đã tạo trong bước trên vào thư mục **I386** của nguồn cài đặt **Windows 2003 Server**. Chuyển vào thư mục **I386**.

Tùy theo hệ điều hành đang sử dụng mà sử dụng lệnh **WINNT.EXE** hoặc **WINNT32.EXE** theo cú pháp sau:

WINNT /s:e:\i386 /u:unattend.txt

Hoặc

WINNT32 /s:e:\i386 /unattend:unattend.txt

Nếu chương trình **Setup Manager** tạo ra tập tin **Unattend.UDF** do bạn đã nhập vào danh sách tên các máy tính, và giả định bạn định đặt tên máy tính này là **server01** thì cú pháp lệnh sẽ như sau:

WINNT /s:e:\i386 /u:unattend.txt /udf:server01,unattend.udf

Bài 2: Gán địa chỉ IP trong mạng có nhiều subnet

Mục tiêu:

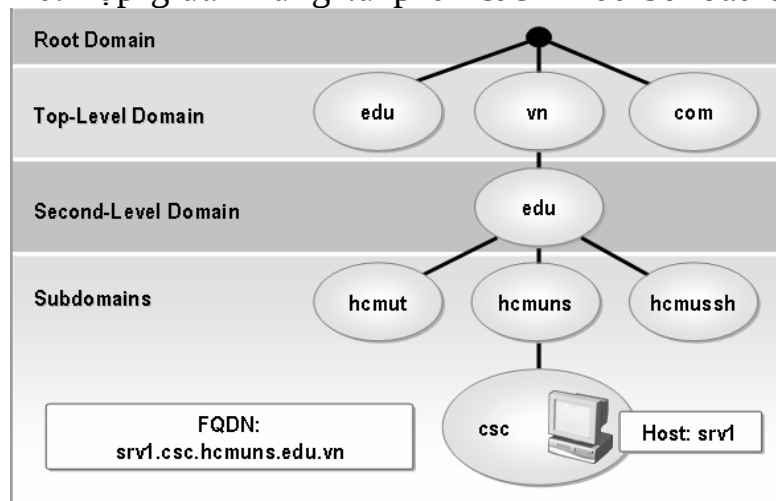
- Trình bày được cấu trúc cơ sở dữ liệu của hệ thống tên miền;
- Mô tả được sự hoạt động và phân cấp của hệ thống tên miền;
- Cài đặt và cấu hình hệ thống tên miền DNS.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Tổng quan về DNS:

1.1. Giới thiệu DNS:

Mỗi máy tính trong mạng muốn liên lạc hay trao đổi thông tin, dữ liệu cho nhau cần phải biết rõ địa chỉ IP của nhau. Nếu số lượng máy tính nhiều thì việc nhớ những địa chỉ IP này rất là khó khăn. Vì vậy, **DNS (Domain Name System)** là giải pháp dùng tên thay cho địa chỉ IP khó nhớ khi sử dụng các dịch vụ trên mạng. Vì thế, người ta nghĩ ra cách làm sao ánh xạ địa chỉ IP thành tên máy tính.

g domain là sự kết hợp giữa những từ phân cách nhau bởi dấu chấm(.).

Sơ đồ tổ chức DNS

Cấu trúc của một tên miền

- Domain sẽ có dạng : lable.lable.label...lable
- Độ dài tối đa của một tên miền là 255 ký tự
- Mỗi một Lable tối đa là 63 ký tự
- Lable phải bắt đầu bằng chữ hoặc số và chỉ được phép chứa chữ, số, dấu trừ(-), dấu chấm (.) mà không được chứa các ký tự khác.

Loại tên	Miêu tả	Ví dụ
Gốc (domain root)	Nó là đỉnh của nhánh cây của tên miền. Nó xác định kết thúc của domain (fully qualified domain names FQDNs).	Đơn giản nó chỉ là dấu chấm (.) sử dụng tại cuối của tên ví như "www.microsoft.com."
Tên miền cấp 1	Là hai hoặc ba ký tự xác định	".com", xác định tên sử

(Top-level domain)	nước/khu vực hoặc các tổ chức	dùng trong xác định là tổ chức thương mại .
Tên miền cấp 2 (Second-level domain)	Nó rất đa dạng trên internet, nó có thể là tên của một công ty, một tổ chức hay một cá nhân .v.v. đăng ký trên internet.	"microsoft.com.", là tên miền cấp hai đăng ký là công ty Microsoft.
Tên miền cấp nhỏ hơn	Chia nhỏ thêm ra của tên miền cấp hai xuống thường được sử dụng như chỉ "example.microsoft.com." là phần quản lý tài liệu ví dụ của microsoft (Subdomain) nhánh, phòng ban của một cơ quan hay một chủ đề nào đó.	

Cơ sở dữ liệu(CSDL) của **DNS** là một cây đảo ngược. Mỗi nút trên cây cũng lại là gốc của 1 cây con. Mỗi cây con là 1 phân vùng con trong toàn bộ CSDL **DNS** gọi là 1 miền (**domain**). Mỗi domain có thể phân chia thành các phân vùng con nhỏ hơn gọi là các miền con (**subdomain**).

Mỗi **domain** có 1 tên (**domain name**). Tên **domain** chỉ ra vị trí của nó trong CSDL **DNS**. Trong **DNS** tên miền là chuỗi tuần tự các tên nhãn tại nút đó đi ngược lên nút gốc của cây và phân cách nhau bởi dấu chấm.

Tên nhãn bên phải trong mỗi **domain name** được gọi là **top-level domain**. Trong ví dụ trước srv1.csc.hcmuns.edu.vn, vậy miền “.vn” là **top-level domain**. Bảng sau đây liệt kê **top-level domain**.

Tên miền	Mô tả
.com	Các tổ chức, công ty thương mại
.org	Các tổ chức phi lợi nhuận
.net	Các trung tâm hỗ trợ về mạng
.edu	Các tổ chức giáo dục
.gov	Các tổ chức thuộc chính phủ
.mil	Các tổ chức quân sự
.int	Các tổ chức được thành lập bởi các hiệp ước quốc tế

Bên cạnh đó, mỗi nước cũng có một **top-level domain**. Ví dụ **top-level domain** của Việt Nam là .vn, Mỹ là .us, ta có thể tham khảo thêm thông tin địa chỉ tên miền tại địa chỉ: <http://www.thrall.org/domains.htm>

Tên miền quốc gia	Tên quốc gia
.vn	Việt Nam
.us	Mỹ
.uk	Anh

.jp	Nhật Bản
.ru	Nga
.cn	Trung Quốc

1.2. Đặc điểm của DNS trong Windows Server:

- **Conditional forwarder:** Cho phép **Name Server** chuyển các yêu cầu phân giải dựa theo tên domain trong yêu cầu truy vấn.
- **Stub zone:** hỗ trợ cơ chế phân giải hiệu quả hơn.
- Đồng bộ các **DNS zone** trong **Active Directory (DNS zone replication in Active Directory)**.
- Cung cấp một số cơ chế bảo mật tốt hơn trong các hệ thống **Windows** trước đây.
- Luân chuyển (**Round robin**) tất cả các loại **RR**.
- Cung cấp nhiều cơ chế ghi nhận và theo dõi sự cố lỗi trên **DNS**.
- Hỗ trợ giao thức **DNS Security Extensions (DNSSEC)** để cung cấp các tính năng bảo mật cho việc lưu trữ và nhân bản (**replicate**) **zone**.
- Cung cấp tính năng **EDNS0 (Extension Mechanisms for DNS)** để cho phép **DNS Requestor** quản bá những **zone transfer packet** có kích thước lớn hơn 512 byte.

2. Cách phân bố dữ liệu quản lý trên tên miền:

Những **root name server** (.) quản lý những **top-level domain** trên **Internet**. Tên máy và địa chỉ **IP** của những **name server** này được công bố cho mọi người biết và chúng được liệt kê trong bảng sau. Những **name server** này cũng có thể đặt khắp nơi trên thế giới.

Tên máy tính	Địa chỉ IP
H.ROOT-SERVERS.NET	128.63.2.53
B.ROOT-SERVERS.NET	128.9.0.107
C.ROOT-SERVERS.NET	192.33.4.12
D.ROOT-SERVERS.NET	128.8.10.90
E.ROOT-SERVERS.NET	192.203.230.10
I.ROOT-SERVERS.NET	192.36.148.17
F.ROOT-SERVERS.NET	192.5.5.241
F.ROOT-SERVERS.NET	39.13.229.241
G.ROOT-SERVERS.NET	192.112.88.4
A.ROOT-SERVERS.NET	198.41.0.4

Thông thường một tổ chức được đăng ký một hay nhiều domain name. Sau đó, mỗi tổ chức sẽ cài đặt một hay nhiều name server và duy trì cơ sở dữ liệu cho tất cả những máy tính trong domain. Những name server của tổ chức được

đăng ký trên Internet. Một trong những name server này được biết như là Primary Name Server. Nhiều Secondary Name Server được dùng để làm backup cho Primary Name Server. Trong trường hợp Primary bị lỗi, Secondary được sử dụng để phân giải tên.

Primary Name Server có thể tạo ra những subdomain và ủy quyền những subdomain này cho những Name Server khác.

3. Hoạt động của hệ thống DNS:

Truy vấn DNS và trả lời của hệ thống DNS cho client sử dụng thủ tục UDP cổng 53, UDP hoạt động ở mức thứ 3 (network) của mô hình OSI, UDP là thủ tục phi kết nối (connectionless), tương tự như dịch vụ gửi thư bình thường bạn cho thư vào thùng thư và hy vọng có thể chuyển đến nơi bạn cần gửi tới.

Mỗi một message truy vấn được gửi đi từ client bao gồm ba phần thông tin :

- ☐ Tên của miền cần truy vấn (tên đầy đủ FQDN)
- ☐ Xác định loại bản ghi là mail, web ...
- ☐ Lớp tên miền (phần này thường được xác định là IN internet, ở đây không đi sâu vào phần này)

3.1. Tự tìm câu trả lời truy vấn:

Bước đầu tiên của quá trình xử lý một truy vấn. Tên miền sử dụng một chương trình trên máy tính truy vấn để tìm câu trả lời cho truy vấn. Nếu truy vấn có câu trả lời thì quá trình truy vấn kết thúc

Ngay tại máy tính truy vấn thông tin được lấy từ hai nguồn sau:

- Trong file HOSTS được cấu hình ngay tại máy tính. Các thông tin ánh xạ từ tên miền sang địa chỉ được thiết lập ở file này được sử dụng đầu tiên. Nó được tải ngay lên bộ nhớ cache của máy khi bắt đầu chạy dns client.
- Thông tin được lấy từ các câu trả lời của truy vấn trước đó. Theo thời gian các câu trả lời truy vấn được lưu giữ trong bộ nhớ cache của máy tính và nó được sử dụng khi có một truy vấn lặp lại một tên miền trước đó.

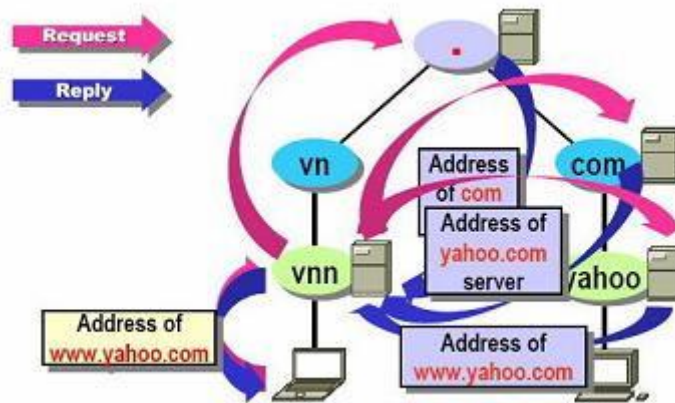
3.2. Truy vấn DNS server:

Khi DNS server nhận được một truy vấn. Đầu tiên nó sẽ kiểm tra câu trả lời liệu có phải là thông tin của bản ghi mà nó quản lý trong các zone của server. Nếu truy vấn phù hợp với bản ghi mà nó quản lý thì nó sẽ sử dụng thông tin đó để trả lời trả lời (authoritatively answer) và kết thúc truy vấn.

Nếu không có thông tin về zone của nó phù hợp với truy vấn. Nó sẽ kiểm tra các thông tin được lưu trong cache liệu có các truy vấn tương tự nào trước đó phù hợp không nếu có thông tin phù hợp nó sẽ sử dụng thông tin đó để trả lời và kết thúc truy vấn.

Nếu truy vấn không tìm thấy thông tin phù hợp để trả lời từ cả cache và zone mà DNS server quản lý thì truy vấn sẽ tiếp tục. Nó sẽ nhờ DNS server khác để trả lời truy vấn đến khi tìm được câu trả lời.

Ví dụ hoạt động của DNS:

Giả sử PC A muốn truy cập đến trang web www.yahoo.com và server vnn chưa lưu thông tin về trang web này, các bước truy vấn sẽ diễn ra như sau:

4. Một số khái niệm cơ bản:

4.1. Domain name và zone:

Một miền gồm nhiều thực thể nhỏ hơn gọi là miền con (**subdomain**). Ví dụ, miền **ca** bao gồm nhiều miền con như **ab.ca**, **on.ca**, **qc.ca**,... . Bạn có thể ủy quyền một số miền con cho những **DNS Server** khác quản lý. Những miền và miền con mà **DNS Server** được quyền quản lý gọi là **zone**. Như vậy, một **Zone** có thể gồm một miền, một hay nhiều miền con.

Các loại **zone**:

- **Primary zone**: Cho phép đọc và ghi cơ sở dữ liệu.
- **Secondary zone**: Cho phép đọc bản sao cơ sở dữ liệu.
- **Stub zone**: chứa bản sao cơ sở dữ liệu của **zone** nào đó, nó chỉ chứa chỉ một vài **RR(Resource Record)**.

4.2. Fully Qualified Domain Name (FQDN):

Mỗi nút trên cây có một tên gọi (không chứa dấu chấm) dài tối đa 63 ký tự. Tên riêng dành riêng cho gốc (**root**) cao nhất và biểu diễn bởi dấu chấm. Một tên miền đầy đủ của một nút chính là chuỗi tuần tự các tên gọi của nút hiện tại đi ngược lên nút gốc, mỗi tên gọi cách nhau bởi dấu chấm. Tên miền có xuất hiện dấu chấm sau cùng được gọi là tên tuyệt đối (**absolute**) khác với tên tương đối là tên không kết thúc bằng dấu chấm. Tên tuyệt đối cũng được xem là tên miền đầy đủ đã được chứng nhận (**Fully Qualified Domain Name – FQDN**).

4.3. Sự ủy quyền (Delegation):

Một trong các mục tiêu khi thiết kế hệ thống DNS là khả năng quản lý phân tán thông qua cơ chế ủy quyền (delegation). Trong một miền có thể tổ chức thành nhiều miền con, mỗi miền con có thể được ủy quyền cho một tổ chức khác và tổ chức đó chịu trách nhiệm duy trì thông tin trong miền con này. Khi đó, miền cha chỉ cần một con trỏ trỏ đến miền con này để tham chiếu khi có các truy vấn.

Không phải một miền luôn luôn tổ chức miền con và uỷ quyền toàn bộ cho các miền con này, có thể chỉ có vài miền con được uỷ quyền.

4.4. Forwarders:

Là kỹ thuật cho phép Name Server nội bộ chuyển yêu cầu truy vấn cho các Name Server khác để phân giải các miền bên ngoài.

4.5. Stub zone:

Là zone chứa bảng sao cơ sở dữ liệu DNS từ master name server, Stub zone chỉ chứa các resource record cần thiết như : A, SOA, NS, một hoặc vài địa chỉ của master name server hỗ trợ cơ chế cập nhật Stub zone, chế chứng thực name server trong zone và cung cấp cơ chế phân giải tên miền được hiệu quả hơn, đơn giản hóa công tác quản trị.

4.6. Dynamic DNS:

Dynamic DNS là phương thức ánh xạ tên miền tới địa chỉ IP có tần xuất thay đổi cao. Dịch vụ DNS động (Dynamic DNS) cung cấp một chương trình đặc biệt chạy trên máy tính của người sử dụng dịch vụ dynamic DNS gọi là Dynamic Dns Client. Chương trình này giám sát sự thay đổi địa chỉ IP tại host và liên hệ với hệ thống DNS mỗi khi địa chỉ IP của host thay đổi và sau đó update thông tin vào cơ sở dữ liệu DNS về sự thay đổi địa chỉ đó.

4.7. Active Directory-integrated zone:

Sử dụng Active Directory-integrated zone có một số thuận lợi sau:

- DNS zone lưu trữ trong Active Directory, nhờ cơ chế này mà dữ liệu được bảo mật hơn.
- Sử dụng cơ chế nhân bản của Active Directory để cập nhận và sao chép cơ sở dữ liệu DNS.
- Sử dụng secure dynamic update.
- Sử dụng nhiều master name server để quản lý tên miền thay vì sử dụng một master name server.

5. Phân loại Domain Name Server:

5.1. Primary Name Server:

Mỗi miền phải có một Primary Name Server. Server này được đăng kí trên Internet để quản lý miền. Mọi người trên Internet đều biết tên máy tính và địa chỉ IP của Server này. Người quản trị DNS sẽ tổ chức những tập tin CSDL trên Primary Name Server. Server này có nhiệm vụ phân giải tất cả các máy trong miền hay zone.

5.2. Secondary Name Server:

Mỗi miền có một Primary Name Server để quản lý CSDL của miền. Nếu như Server này tạm ngưng hoạt động vì một lý do nào đó thì việc phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP và ngược lại xem như bị gián đoạn. Việc gián đoạn

này làm ảnh hưởng rất lớn đến những tổ chức có nhu cầu trao đổi thông tin ra ngoài Internet cao. Nhằm khắc phục nhược điểm này, những nhà thiết kế đã đưa ra một Server dự phòng gọi là Secondary(hay Slave) Name Server. Server này có nhiệm vụ sao lưu tất cả những dữ liệu trên Primary Name Server và khi Primary Name Server bị gián đoạn thì nó sẽ đảm nhận việc phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP và ngược lại. Trong một miền có thể có một hay nhiều Secondary Name Server. Theo một chu kỳ, Secondary sẽ sao chép và cập nhật CSDL từ Primary Name Server. Tên và địa chỉ IP của Secondary Name Server cũng được mọi người trên Internet biết đến.

5.3. **Caching Name Server:**

Caching Name Server không có bất kỳ tập tin CSDL nào. Nó có chức năng phân giải tên máy trên những mạng ở xa thông qua những Name Server khác. Nó lưu giữ lại những tên máy đã được phân giải trước đó và được sử dụng lại những thông tin này nhằm mục đích:

- Làm tăng tốc độ phân giải bằng cách sử dụng cache.
- Giảm bớt gánh nặng phân giải tên máy cho các Name Server.
- Giảm việc lưu thông trên những mạng lớn.

6. **Resource Record (RR):**

RR là mẫu thông tin dùng để mô tả các thông tin về cơ sở dữ liệu DNS, các mẫu tin này được lưu trong các file cơ sở dữ liệu DNS (\systemroot\system32\dns).

6.1. **SOA(Start of Authority):**

Trong mỗi tập tin CSDL phải có một và chỉ một record SOA (start of authority). Record SOA chỉ ra rằng máy chủ Name Server là nơi cung cấp thông tin tin cậy từ dữ liệu có trong zone.

Cú pháp của record SOA.

[tên-miền] IN SOA [tên-server-dns] [địa-chỉ-email] (
serial number;
refresh number;
retry number;
experi number;
Time-to-live number)

6.2. **NS (Name Server)**

Record tiếp theo cần có trong zone là NS (name server) record. Mỗi Name Server cho zone sẽ có một NS record.

Cú pháp:

[domain_name] IN NS [DNS-Server_name]

Ví dụ: Record NS sau:

qtm.com. IN NS dnsserver.qtm.com.

qtm.com. IN NS server.qtm.com.

chỉ ra 2 name servers cho miền qtm.com

6.3. A (Address) và CNAME (Canonical Name)

Record A (Address) ánh xạ tên máy (hostname) vào địa chỉ IP. Record CNAME (canonical name) tạo tên bí danh alias trỏ vào một tên canonical. Tên canonical là tên host trong record A hoặc lại trỏ vào 1 tên canonical khác.

Cú pháp record A:

[tên-máy-tính] IN A [địa-chỉ-IP]

Ví dụ: record A trong tập tin db.qtm

server.qtm.com. IN A 172.29.14.1

diehard.qtm.com. IN A 172.29.14.4

// Multi-homed hosts

server.qtm.com. IN A 172.29.14.1

server.qtm.com. IN A 192.253.253.1

6.4. AAAA

Ánh xạ tên máy (hostname) vào địa chỉ IP version 6

Cú pháp:

[tên-máy-tính] IN AAAA [địa-chỉ-IPv6]

Ví dụ

Server IN AAAA 1243:123:456:789:1:2:3:456ab

6.5. SRV:

Cung cấp cơ chế định vị dịch vụ, Active Directory sử dụng Resource Record này để xác định domain controllers, global catalog servers, Lightweight Directory Access Protocol (LDAP) servers.

Các field trong SVR:

- Tên dịch vụ service.
- Giao thức sử dụng.
- Tên miền (domain name).
- TTL và class.
- Priority.
- Weight (hỗ trợ load balancing).
- Port của dịch vụ.
- Target chỉ định FQDN cho host hỗ trợ dịch vụ.

6.6. MX (Mail Exchange):

DNS dùng record MX trong việc chuyển mail trên mạng Internet. Ban đầu chức năng chuyển mail dựa trên 2 record: record MD (mail destination) và record MF (mail forwarder) records. MD chỉ ra đích cuối cùng của một thông điệp mail có tên miền cụ thể. MF chỉ ra máy chủ trung gian sẽ chuyển tiếp mail

đến được máy chủ đích cuối cùng. Tuy nhiên, việc tổ chức này hoạt động không tốt.

Để tránh việc gửi mail bị lặp lại, record MX có thêm 1 giá trị bổ sung ngoài tên miền của mail exchanger là 1 số thứ tự tham chiếu. Đây là giá trị nguyên không dấu 16-bit (0-65535) chỉ ra thứ tự ưu tiên của các mail exchanger.

Cú pháp record MX:

[domain_name] IN MX [priority] [mail-host]

Ví dụ record MX sau :

qtm.com. IN MX 10 mailserver.qtm.com.

Chỉ ra máy chủ mailserver.qtm.com là một mail exchanger cho miền qtm.com với số thứ tự tham chiếu 10.

Chú ý: các giá trị này chỉ có ý nghĩa so sánh với nhau. Ví dụ khai báo 2 record MX:

qtm.com. IN MX 1 listo.qtm.com. qtm.com. IN MX 2 hep.qtm.com.

Trình chuyển thư mailer sẽ thử phân phát thư đến mail exchanger có số thứ tự tham chiếu nhỏ nhất trước. Nếu không chuyển thư được thì mail exchanger với giá trị kế sau sẽ được chọn. Trong trường hợp có nhiều mail exchanger có cùng số tham chiếu thì mailer sẽ chọn ngẫu nhiên giữa chúng.

6.7. PTR (Pointer):

Record PTR (pointer) dùng để ánh xạ địa chỉ IP thành Hostname.

Cú pháp:

[Host-ID.{Reverse_Lookup_Zone}] IN PTR [tên-máy-tính]

Ví dụ:

Các record PTR cho các host trong mạng 192.249.249:

1.14.29.172.in-addr.arpa. IN PTR server.qtm.com.

7. Cài đặt và cấu hình DNS:

Có nhiều cách cài đặt dịch vụ **DNS** trên môi trường **Windows** như: Ta có thể cài đặt **DNS** khi ta nâng cấp máy chủ lên **domain controllers** hoặc cài đặt **DNS** trên máy **stand-alone Windows 2003 Server**.

Bài tập 1 : cài đặt dịch vụ DNS:

Khi cài đặt dịch vụ **DNS** trên **Windows 2003 Server** đòi hỏi máy này phải được cung cấp địa chỉ IP tĩnh, sau đây là một số bước cơ bản nhất để cài đặt dịch vụ **DNS** trên **Windows 2003 stand-alone Server**.

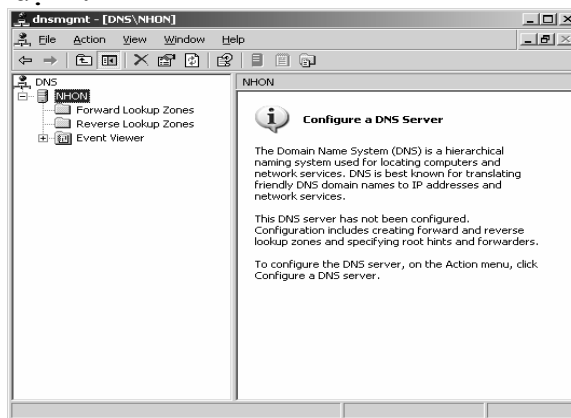
- Chọn **Start | Control Panel | Add/Remove Programs**.
- Chọn **Add or Remove Windows Components** trong hộp thoại **Windows components**.

- Từ hộp thoại ở bước 2 ta chọn **Network Services** sau đó chọn nút **Details**
- Chọn tùy chọn Domain Name System(DNS), sau đó chọn nút OK
- Chọn Next sau đó hệ thống sẽ chép các tập tin cần thiết để cài đặt dịch vụ (bạn phải đảm bảo có đĩa DVDROM Windows 2003 trên máy cục bộ hoặc có thể truy xuất tài nguyên này từ mạng). Chọn nút Finish để hoàn tất quá trình cài đặt.

Bài tập 2 : Cấu hình dịch vụ DNS:

Sau khi ta cài đặt thành công dịch vụ DNS, ta có thể tham khảo trình quản lý dịch vụ này như sau:

- Ta chọn Start | Programs | Administrative Tools | DNS. Nếu ta không cài DNS cùng với quá trình cài đặt Active Directory thì không có zone nào được cấu hình mặc định.

- Event Viewer: Đây trình theo dõi sự kiện nhật ký dịch vụ DNS, nó sẽ lưu trữ các thông tin về: cảnh giác (alert), cảnh báo (warnings), lỗi (errors).
- Forward Lookup Zones: Chứa tất cả các zone thuận của dịch vụ DNS, zone này được lưu tại máy DNS Server.
- Reverse Lookup Zones: Chứa tất cả các zone nghịch của dịch vụ DNS, zone này được lưu tại máy DNS Server.

7.2.1. Tạo Forward Lookup Zones:

Forward Lookup Zone để phân giải địa chỉ Tên máy (hostname) thành địa chỉ IP. Để tạo zone này ta thực hiện các bước sau:

- Chọn nút Start | Administrative Tools | DNS.
- Chọn tên DNS server, sau đó Click chuột phải chọn New Zone. Chọn Next trên hộp thoại Welcome to New Zone Wizard.
- Chọn Zone Type là Primary Zone | Next.
- Chọn Forward Lookup Zone | Next
- Chỉ định Zone Name để khai báo tên Zone (Ví dụ: csc.com), chọn Next.

- Từ hộp thoại Zone File, ta có thể tạo file lưu trữ cơ sở dữ liệu cho Zone(zonename.dns) hay ta có thể chỉ định Zone File đã tồn tại sẵn (tất cả các file này được lưu trữ tại %systemroot%\system32\dns), tiếp tục chọn Next.
- Hộp thoại Dynamic Update để chỉ định zone chấp nhận Secure Update, nonsecure Update hay chọn không sử dụng Dynamic Update, chọn Next.
- Chọn Finish để hoàn tất.

7.2.2. Tạo Reverse Lookup Zone:

Sau khi ta hoàn tất quá trình tạo Zone thuận ta sẽ tạo Zone nghịch (Reverse Lookup Zone) để hỗ trợ cơ chế phân giải địa chỉ IP thành tên máy(hostname).

- Để tạo Reverse Lookup Zone ta thực hiện trình tự các bước sau: Chọn Start | Programs | Administrative Tools | DNS. Chọn tên của DNS server, Click chuột phải chọn New Zone
 - Chọn Next trên hộp thoại Welcome to New Zone Wizard. Chọn Zone Type là Primary Zone | Next. Chọn Reverse Lookup Zone | Next.
 - Gõ phần địa chỉ mạng(NetID) của địa chỉ IP trên Name Server | Next.
-
- Tạo mới hay sử dụng tập tin lưu trữ cơ sở dữ liệu cho zone ngược, sau đó chọn Next.
-
- Hộp thoại Dynamic Update để chỉ định zone chấp nhận Secure Update, nonsecure Update hãy chọn sử dụng Dynamic Update, chọn Next. Chọn Finish để hoàn tất.

7.2.3. Tạo Resource Record (RR):

Sau khi ta tạo **zone** thuận và **zone** nghịch, mặc định hệ thống sẽ tạo ra hai **resource record** NS và SOA.

• Tạo RR A:

Để tạo **RR A** để ánh xạ **hostname** thành tên máy, để làm việc này ta Click chuột **Forward Lookup Zone**, sau đó Click chuột phải vào tên **Zone | New Host**, sau đó ta cung cấp một số thông tin về **Name, Ip address**, sau đó chọn **Add Host**.

Chọn **Create associated pointer (PTR) record** để tạo **RR PTR** trong **zone** nghịch (trong hình ví dụ ta tạo **hostname** là **server** có địa chỉ **IP** là 172.29.14.149).

• Tạo RR CNAME:

Trong trường hợp ta muốn máy chủ **DNS Server** vừa có tên **server.csc.com** vừa có tên **ftp.csc.com** để phản ánh đúng chức năng là một **DNS Server, FTP server**,... Để tạo **RR Alias** ta thực hiện như sau:

- Click chuột **Forward Lookup Zone**, sau đó Click chuột phải vào tên **Zone | New Alias (CNAME)**, sau đó ta cung cấp một số thông tin về:
- **Alias Name**: Chỉ định tên **Alias** (ví dụ ftp).
- **Full qualified domain name(FQDN) for target host**: chỉ định tên **host** muốn tạo **Alias** (ta có thể gõ tên **host** vào mục này hoặc ta chọn nút **Browse** sau đó chọn tên host).

- **Tạo RR MX (Mail Exchanger):**

Trong trường hợp ta tổ chức máy chủ **Mail** hỗ trợ việc cung cấp hệ thống thư điện tử cho miền cục bộ, ta phải chỉ định rõ địa chỉ của **Mail Server** cho tất cả các miền bên ngoài biết được địa chỉ này thông qua việc khai báo **RR MX**. Mục đích chính của **RR** này là giúp cho hệ thống bên ngoài có thể chuyển thư vào bên trong miền nội bộ. Để tạo **RR** này ta thực hiện như sau:

- Click chuột **Forward Lookup Zone**, sau đó Click chuột phải vào tên **Zone | New Mail Exchanger (MX) ...**, sau đó ta cung cấp một số thông tin về:
- **Host or child domain**: Chỉ định tên máy hoặc địa chỉ miền con mà **Mail Server** quản lý, thông thường nếu ta tạo **MX** cho miền hiện tại thì ta không sử dụng thông số này.
- **Full qualified domain name(FQDN) of mail server**: Chỉ định tên của máy chủ **Mail Server** quản lý mail cho miền nội bộ hoặc miền con.
- **Mail server priority**: Chỉ định độ ưu tiên của **Mail Server** (Chỉ định máy nào ưu tiên xử lý **mail** trước máy nào).
- Trong Hình bên dưới ta tạo một **RR MX** để khai báo máy chủ **mailsvr.csc.com** là máy chủ quản lý **mail** cho miền **csc.com**.

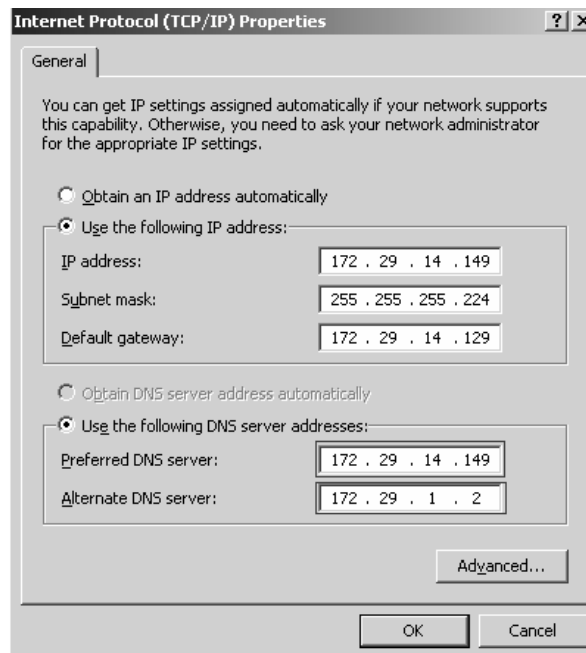
7.3. Kiểm tra hoạt động của dịch vụ DNS:

Muốn kiểm tra quá trình hoạt động của dịch vụ **DNS** ta thực hiện các bước sau:

*** Khai báo Resolver:**

Để chỉ định rõ cho **DNS Client** biết địa chỉ máy chủ **DNS Server** hỗ trợ việc phân giải tên miền.

- Để thực hiện khai báo **Resolver** ta chọn **Start | Settings | Network Connections | Chọn Properties của Local Area Connection | Chọn Properties của Internet Control (TCP/IP)**, sau đó chỉ định hai thông số .

- **Referenced DNS server:** Địa chỉ của máy chủ **Primary DNS Server**.
- **Alternate DNS server:** Địa chỉ của máy chủ **DNS** dự phòng hoặc máy chủ **DNS** thứ hai.

*** Kiểm tra hoạt động:**

Ta có thể dùng công cụ **nslookup** để kiểm tra quá trình hoạt động của dịch vụ **DNS**, phân giải **resource record** hoặc phân giải tên miền. để sử dụng được công cụ **nslookup** ta vào **Start | Run | nslookup**.

Cần tìm hiểu một vài tập lệnh của công cụ **nslookup**.

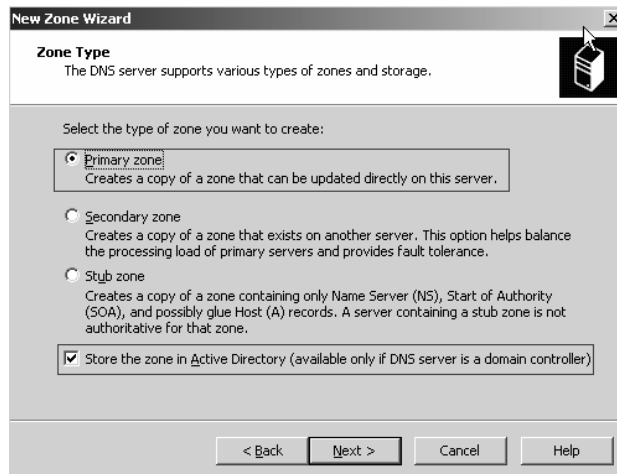
>set type=<RR_Type>

Trong đó <**RR_Type**> là loại **RR** mà ta muốn kiểm tra, sau đó gõ tên của **RR** hoặc tên miền cần kiểm tra

>set type=**any**: Để xem mọi thông tin về **RR** trong miền, sau đó ta gõ <**domain name**> để xem thông tin về các **RR** như **A**, **NS**, **SOA**, **MX** của miền này.

7.4. Tạo Zone tích hợp với Active Directory:

Trong quá trình nâng cấp máy **Stand-Alone Server** thành **Domain Controller** bằng cách cài **Active Directory** ta có thể chọn cơ chế cho phép hệ thống tự động cài đặt và cấu hình dịch vụ **DNS** tích hợp chung với **Active Directory**, nếu ta chọn theo cách này thì sau khi quá trình nâng cấp hoàn tất, ta có thể tham khảo cơ sở dữ liệu của **DNS** tích hợp chung với **Active Directory** thông qua trình quản lý dịch vụ **DNS**.

Chọn tạo **zone** thuận (**Forward Lookup Zone**) | **Next**.

Chỉ định tên **zone** (**Zone Name**) | **Next**.

Chỉ định **Dynamic Update** trong trường hợp ta muốn tạo **DDNS** cho **zone** này, trong trường hợp này ta chọn **Allow both nonsecure and secure dynamic updates** | **Next**.

Chọn **Finish** để hoàn tất quá trình, sau khi hoàn thành ta có thể mô tả **resource record** cho **zone** này, tạo thêm **Reverse Lookup Zone** trong trường hợp ta muốn hỗ trợ phân giải nghịch.

7.5. Thay đổi một số tùy chọn trên **Name Server**:

Trong phần này ta khảo sát một vài tùy chọn cần thiết để tạo hiệu chỉnh thông tin cấu hình cho **DNS**. Thông thường có ba phần chính trong việc thay đổi tùy chọn.

- Tùy chọn cho **Name Server**.
- Tùy chọn cho từng **zone name**.
- Tùy chọn cho từng **RR** trong **zone name**.

* Tùy chọn cho **Name Server**.

Cho phép thay đổi một số tùy chọn chính của **Name Server** bao gồm: Cấu hình **Forwarder**, Cấu hình **Root hints**, đặt một số tùy chọn cho phép theo dõi **log** (**Event Logging**), quản lý các truy vấn (**Monitoring query**), **debug logging**,... và một số hiệu chỉnh khác.

Để sử dụng tùy chọn này ta chọn **Properties** của tên **server** trong **DNS management console**.

- **Cấu hình Forwarder**: Chọn **Tab Forwarders** từ màn hình **properties** của **Name Server**

- **Cấu hình Root hints**: Ta có thể tham khảo danh sách các **Root name server** quản lý các **Top- Level domain**, thông qua hộp thoại này ta có thể thêm, xóa, hiệu chỉnh địa chỉ của **Root hints**, thông thường các địa chỉ này hệ thống có thể tự nhận biết.

Bài 3: Cấu hình một Client IP Address

Mục tiêu của bài học:

- Trình bày được cấu trúc của Active Directory trên windows server;
- Cài đặt và cấu hình được máy điều khiển vùng.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Active Directory:

1.1. Giới thiệu:

AD (Active Directory) là dịch vụ thư mục chứa các thông tin về các tài nguyên trên mạng, có thể mở rộng và có khả năng tự điều chỉnh cho phép bạn quản lý tài nguyên mạng hiệu quả. Để có thể làm việc tốt với Active Directory, chúng ta sẽ tìm hiểu khái quát về Active Directory, sau đó khảo sát các thành phần của dịch vụ này.

Các đối tượng AD bao gồm dữ liệu của người dùng (user data), máy in (printers), máy chủ (servers), cơ sở dữ liệu (databases), các nhóm người dùng (groups), các máy tính (computers), và các chính sách bảo mật (security policies).

Ngoài ra một khái niệm mới được sử dụng là *container* (tạm dịch là tập đối tượng). Ví dụ Domain là một tập đối tượng chứa thông tin người dùng, thông tin các máy trên mạng, và chứa các đối tượng khác.

1.2. Chức năng của Active Directory:

- Lưu giữ một danh sách tập trung các tên tài khoản người dùng, mật khẩu tương ứng và các tài khoản máy tính.
- Cung cấp một Server đóng vai trò chứng thực (authentication server) hoặc Server quản lý đăng nhập (logon Server), Server này còn gọi là domain controller (máy điều khiển vùng).
- Duy trì một bảng hướng dẫn hoặc một bảng chỉ mục (index) giúp các máy tính trong mạng có thể dò tìm nhanh một tài nguyên nào đó trên các máy tính khác trong vùng
- Cho phép chúng ta tạo ra những tài khoản người dùng với những mức độ quyền (rights) khác nhau như: toàn quyền trên hệ thống mạng, chỉ có quyền backup dữ liệu hay shutdown Server từ xa...
- Cho phép chúng ta chia nhỏ miền của mình ra thành các miền con (subdomain) hay các đơn vị tổ chức OU (Organizational Unit). Sau đó chúng ta có thể ủy quyền cho các quản trị viên bộ phận quản lý từng bộ phận nhỏ.

1.3. Directory Services:

1.3.1. Giới thiệu Directory Services:

Directory Services (dịch vụ danh bạ) là hệ thống thông tin chứa trong **NTDS.DIT** và các chương trình quản lý, khai thác tập tin này. Dịch vụ danh bạ là một dịch vụ cơ sở làm nền tảng để hình thành một hệ thống **Active Directory**. Một hệ thống với những tính năng vượt trội của **Microsoft**.

1.3.2. Các thành phần trong Directory Services:

Đầu tiên, bạn phải biết được những thành phần cấu tạo nên dịch vụ danh bạ là gì? Bạn có thể so sánh dịch vụ danh bạ với một quyển sổ lưu số điện thoại. Cả hai đều chứa danh sách của nhiều đối tượng khác nhau cũng như các thông tin và thuộc tính liên quan đến các đối tượng đó.

a. **Object** (đối tượng).

Trong hệ thống cơ sở dữ liệu, đối tượng bao gồm các máy in, người dùng mạng, các server, các máy trạm, các thư mục dùng chung, dịch vụ mạng, ... Đối tượng chính là thành tố căn bản nhất của dịch vụ danh bạ.

b. **Attribute** (thuộc tính).

Một thuộc tính mô tả một đối tượng. Ví dụ, mật khẩu và tên là thuộc tính của đối tượng người dùng mạng. Các đối tượng khác nhau có danh sách thuộc tính khác nhau, tuy nhiên, các đối tượng khác nhau cũng có thể có một số thuộc tính giống nhau. Lấy ví dụ như một máy in và một máy trạm cả hai đều có một thuộc tính là địa chỉ **IP**.

c. **Schema** (cấu trúc tổ chức).

Một **schema** định nghĩa danh sách các thuộc tính dùng để mô tả một loại đối tượng nào đó. Ví dụ, cho rằng tất cả các đối tượng máy in đều được định nghĩa bằng các thuộc tính tên, loại **PDL** và tốc độ. Danh sách các đối tượng này hình thành nên **schema** cho lớp đối tượng “máy in”. **Schema** có đặc tính là tùy biến được, nghĩa là các thuộc tính dùng để định nghĩa một lớp đối tượng có thể sửa đổi được. Nói tóm lại **Schema** có thể xem là một danh bạ của cái danh bạ **Active Directory**.

d. **Container** (vật chứa).

Vật chứa tương tự với khái niệm thư mục trong **Windows**. Một thư mục có thể chứa các tập tin và các thư mục khác. Trong **Active Directory**, một vật chứa có thể chứa các đối tượng và các vật chứa khác. Vật chứa cũng có các thuộc tính như đối tượng mặc dù vật chứa không thể hiện một thực thể thật sự nào đó như đối tượng. Có ba loại vật chứa là:

- **Domain**: khái niệm này được trình bày chi tiết ở phần sau.
- **Site**: một **site** là một vị trí. **Site** được dùng để phân biệt giữa các vị trí cục bộ và các vị trí xa xôi. Ví dụ, công ty XYZ có tổng hành dinh đặt ở **San Fransisco**, một chi nhánh đặt ở **Denver** và một văn phòng đại diện đặt ở **Portland** kết nối về tổng hành dinh bằng **Dialup Networking**. Như vậy

hệ

thông mạng này có ba **site**.

- **OU (Organizational Unit):** là một loại vật chứa mà bạn có thể đưa vào đó người dùng, nhóm, máy tính và những **OU** khác. Một **OU** không thể chứa các đối tượng nằm trong domain khác. Nhờ việc một **OU** có thể chứa các **OU** khác, bạn có thể xây dựng một mô hình thứ bậc của các vật chứa để mô hình hoá cấu trúc của một tổ chức bên trong một domain. Bạn nên sử dụng **OU** để giảm thiểu số lượng domain cần phải thiết lập trên hệ thống.

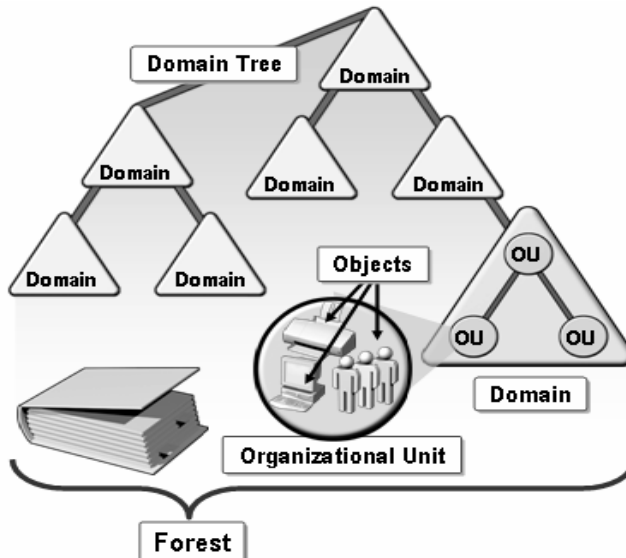
e. Global Catalog.

- Dịch vụ **Global Catalog** dùng để xác định vị trí của một đối tượng mà người dùng được cấp quyền truy cập. Việc tìm kiếm được thực hiện xa hơn những gì đã có trong **Windows NT** và không chỉ có thể định vị được đối tượng bằng tên mà có thể bằng cả những thuộc tính của đối tượng.
- Giả sử bạn phải in một tài liệu dày 50 trang thành 1000 bản, chắc chắn bạn sẽ không dùng một máy in **HP Laserjet 4L**. Bạn sẽ phải tìm một máy in chuyên dụng, in với tốc độ 100ppm và có khả năng đóng tài liệu thành quyển. Nhờ **Global Catalog**, bạn tìm kiếm trên mạng một máy in với các thuộc tính như vậy và tìm thấy được một máy **Xerox Docutech 6135**. Bạn có thể cài đặt **driver** cho máy in đó và gửi **print job** đến máy in. Nhưng nếu bạn ở **Portland** và máy in thì ở **Seattle** thì sao? **Global Catalog** sẽ cung cấp thông tin này và bạn có thể gửi **email** cho chủ nhân của máy in, nhờ họ in giùm.
- Một ví dụ khác, giả sử bạn nhận được một thư thoại từ một người tên **Betty Doe** ở bộ phận kế toán. Đoạn thư thoại của cô ta bị cắt xén và bạn không thể biết được số điện thoại của cô ta. Bạn có thể dùng **Global Catalog** để tìm thông tin về cô ta nhờ tên, và nhờ đó bạn có được số điện thoại của cô ta.
- Khi một đối tượng được tạo mới trong **Active Directory**, đối tượng được gán một con số phân biệt gọi là **GUID (Global Unique Identifier)**. **GUID** của một đối tượng luôn luôn cố định cho dù bạn có di chuyển đối tượng đi đến khu vực khác.

2. Các thành phần của AD:

2.1. Cấu trúc AD logic:

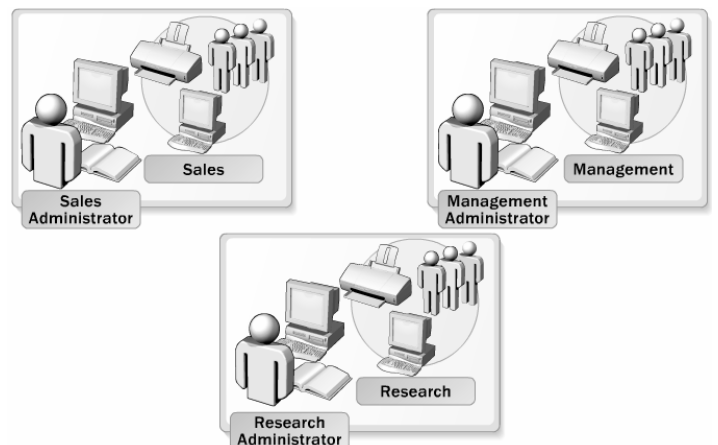
Gồm các thành phần: domains (vùng), organization units (đơn vị tổ chức), trees (hệ vùng phân cấp) và forests (tập hợp hệ vùng phân cấp).

2.1.1. Organizational Units:

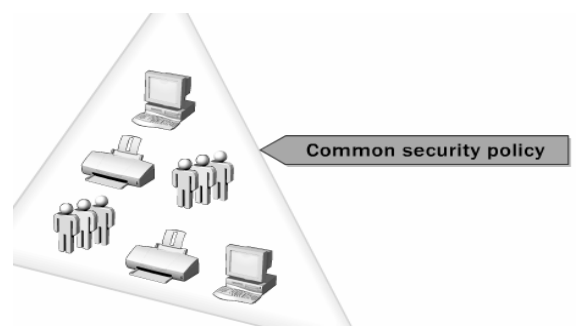
Organizational Unit hay **OU** là đơn vị nhỏ nhất trong hệ thống **AD**, nó được xem là một vật chứa các đối tượng (**Object**) được dùng để sắp xếp các đối tượng khác nhau phục vụ cho mục đích quản trị của bạn. **OU** cũng được thiết lập dựa trên **subnet IP** và được định nghĩa là “một hoặc nhiều **subnet** kết nối tốt với nhau”. Việc sử dụng **OU** có hai công dụng chính sau:

- Trao quyền kiểm soát một tập hợp các tài khoản người dùng, máy tính hay các thiết bị mạng cho một nhóm người hay một phụ tá quản trị viên nào đó (sub-administrator), từ đó giảm bớt công tác quản trị cho người quản trị toàn bộ hệ thống.
- Kiểm soát và khóa bớt một số chức năng trên các máy trạm của người dùng trong OU thông qua việc sử dụng các đối tượng chính sách nhóm (**GPO**), các chính sách nhóm này chúng ta sẽ tìm hiểu ở các chương sau.

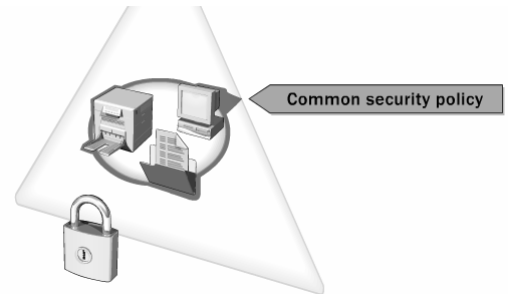
2.1.2. Domain:

Domain là đơn vị chức năng nòng cốt của cấu trúc **logic Active Directory**. Nó là phương tiện để quy định một tập hợp những

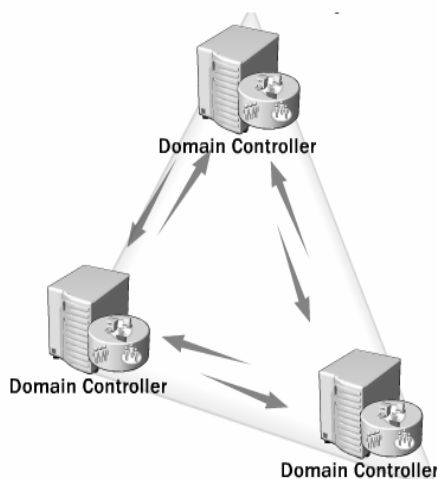

người dùng, máy tính, tài nguyên chia sẻ có những qui tắc bảo mật giống nhau từ đó giúp cho việc quản lý các truy cập vào các **Server** dễ dàng hơn. **Domain** đáp ứng ba chức năng chính sau:

- Đóng vai trò như một khu vực quản trị (**administrative boundary**) các đối tượng, là một tập hợp các định nghĩa quản trị cho các đối tượng chia sẻ như: có chung một cơ sở dữ liệu thư mục, các chính sách bảo mật, các quan hệ ủy quyền với các **domain** khác.
- Giúp chúng ta quản lý bảo mật các tài nguyên chia sẻ.
- Cung cấp các **Server** dự phòng làm chức năng điều khiển vùng (**domain controller**), đồng thời đảm bảo các thông tin trên các **Server** này được đồng bộ với nhau.

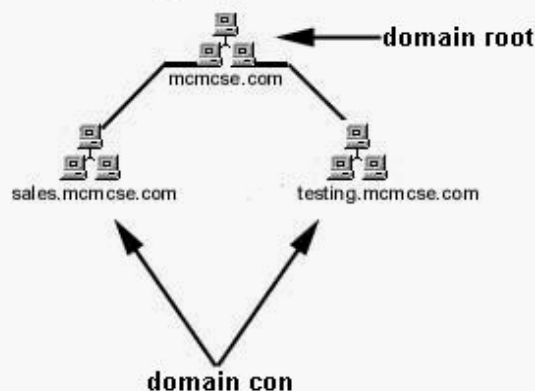
2.1.3 Domain Tree

Domain Tree là cấu trúc bao gồm nhiều **domain** được sắp xếp có cấp bậc theo cấu trúc hình cây. **Domain** tạo ra đầu tiên được gọi là **domain root** và nằm ở gốc của cây thư mục. Tất cả các **domain** tạo ra sau sẽ nằm bên dưới **domain root** và được gọi là **domain con (child domain)**. Tên của các **domain** con phải khác biệt nhau. Khi một **domain root** và ít nhất một **domain con** được tạo ra thì hình thành một cây **domain**. Khái niệm này bạn sẽ thường nghe thấy khi làm việc với một dịch vụ thư mục. Bạn có thể thấy cấu trúc sẽ có hình dáng của một cây khi

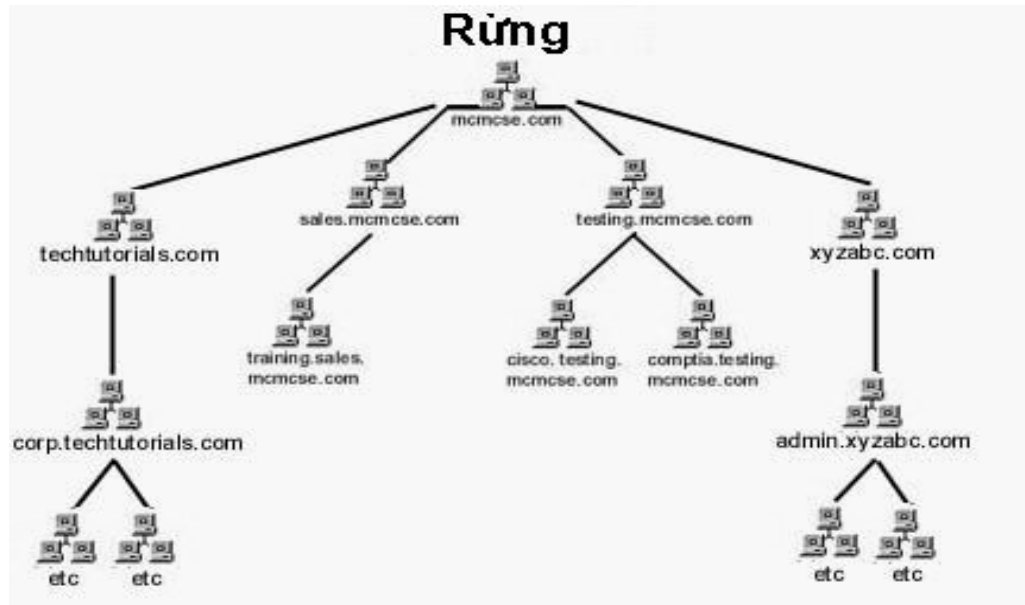
có nhiều nhánh xuất hiện.

Cây Domain

2.1.4. Forest:

Forest (rừng) được xây dựng trên một hoặc nhiều **Domain Tree**, nói cách khác **Forest** là tập hợp các **Domain Tree** có thiết lập quan hệ và ủy quyền cho nhau. Ví dụ giả sử một công ty nào đó, chẳng hạn như **Microsoft**, thu mua một công ty khác. Thông thường, mỗi công ty đều có một hệ thống **Domain Tree** riêng và để tiện quản lý, các cây này sẽ được hợp nhất với nhau bằng một khái niệm là rừng

Trong ví dụ trên, công ty mcmcse.com thu mua được techtutorials.com và xyzabc.com và hình thành rừng từ gốc mcmcse.com

2.2. Cấu trúc AD vật lý:

Gồm: sites và domain controllers.

- Địa bàn (site): là tập hợp của một hay nhiều mạng con kết nối với nhau, tạo điều kiện truyền thông qua mạng dễ dàng, ấn định ranh giới vật lý xung quanh các tài nguyên mạng.
- Điều khiển vùng (domain controllers): là máy tính chạy Windows Server chứa bản sao dữ liệu vùng. Một vùng có thể có một hay nhiều điều khiển vùng. Mỗi sự thay đổi dữ liệu trên một điều khiển vùng sẽ được tự động cập nhật lên các điều khiển khác của vùng.

3. Cài đặt và cấu hình Active Directory (AD):

3.1. Nâng cấp Server thành Domain Controller(DC):

3.1.1. Giới thiệu:

Theo mặc định, tất cả các máy **Windows Server 2003** khi mới cài đặt đều là **Server** độc lập (**standalone server**). Chương trình **DCPROMO** chính là **Active Directory Installation Wizard** và được dùng để nâng cấp một máy không phải là **DC (Server Stand-alone)** thành một máy **DC** và ngược lại

giáng cấp một máy **DC** thành một **Server** bình thường. Chú ý đối với **Windows Server 2003** thì bạn có thể đổi tên máy tính khi đã nâng cấp thành **DC**.

3.2. Gia nhập máy trạm vào Domain:

3.2.1. Giới thiệu:

Một máy trạm gia nhập vào một **domain** thực sự là việc tạo ra một mối quan hệ tin cậy (**trust relationship**) giữa máy trạm đó với các máy **Domain Controller** trong vùng. Sau khi đã thiết lập quan hệ tin cậy thì việc chứng thực người dùng **logon** vào mạng trên máy trạm này sẽ do các máy điều khiển vùng đảm nhiệm. Nhưng chú ý việc gia nhập một máy trạm vào miền phải có sự đồng ý của người quản trị mạng cấp miền và quản trị viên cục bộ trên máy trạm đó. Nói cách khác khi bạn muốn gia nhập một máy trạm vào miền, bạn phải đăng nhập cục bộ vào máy trạm với vai trò là **administrator**, sau đó gia nhập vào miền, hệ thống sẽ yêu cầu bạn xác thực bằng một tài khoản người dùng cấp miền có quyền **Add Workstation to Domain** (bạn có thể dùng trực tiếp tài khoản **administrator** cấp miền)

3.2.2. Các bước cài đặt:

Đăng nhập cục bộ vào máy trạm với vai trò người quản trị (có thể dùng trực tiếp tài khoản **administrator**).

Nhấp phải chuột trên biểu tượng My Computer, chọn **Properties**, hộp thoại **System Properties** xuất hiện, trong **Tab Computer Name**, bạn nhấp chuột vào nút **Change**. Hộp thoại nhập liệu xuất hiện bạn nhập tên miền của mạng cần gia nhập vào mục **Member of Domain**.

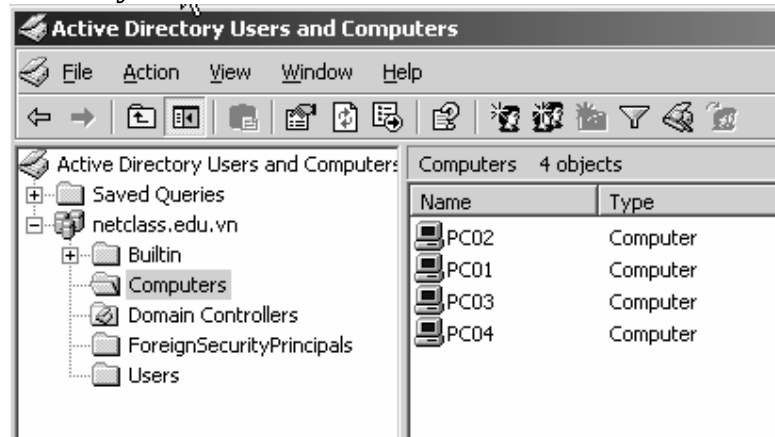
Máy trạm dựa trên tên miền mà bạn đã khai báo để tìm đến **Domain Controller** gần nhất và xin gia nhập vào mạng, **Server** sẽ yêu cầu bạn xác thực với một tài khoản người dùng cấp miền có quyền quản trị.

Sau khi xác thực chính xác và hệ thống chấp nhận máy trạm này gia nhập vào miền thì hệ thống xuất hiện thông báo thành công và yêu cầu bạn **reboot** máy lại để đăng nhập vào mạng.

Đến đây, bạn thấy hộp thoại **Log on to Windows** mà bạn dùng mỗi ngày có vài điều khác, đó là xuất hiện thêm mục **Log on to**, và cho phép bạn chọn một trong hai phần là: **NETCLASS**, **This Computer**. Bạn chọn mục **NETCLASS** khi bạn muốn đăng nhập vào miền, nhớ rằng lúc này bạn phải dùng tài khoản người dùng cấp miền. Bạn chọn mục **This Computer** khi bạn muốn **logon** cục bộ vào máy trạm nào và nhớ dùng tài khoản cục bộ của máy.

3.3. Công cụ quản trị các đối tượng trong Active Directory:

Một trong bốn công cụ quản trị hệ thống **Active Directory** thì công cụ **Active Directory User and Computer** là công cụ quan trọng nhất và chúng ta sẽ gặp lại nhiều trong trong giáo trình này, từng bước ta sẽ khảo sát hết các tính năng trong công cụ này. Công cụ này có chức năng tạo và quản lý các đối tượng cơ bản của hệ thống **Active Directory**.

Theo hình trên chúng ta thấy trong miền netclass.edu.vn có các mục sau:

- **Builtin**: chứa các nhóm người dùng đã được tạo và định nghĩa quyền sẵn.
- **Computers**: chứa các máy trạm mặc định đang là thành viên của miền. Bạn cũng có thể dùng tính năng này để kiểm tra một máy trạm gia nhập vào miền có thành công không.
- **Domain Controllers**: chứa các điều khiển vùng (**Domain Controller**) hiện đang hoạt động trong miền. Bạn cũng có thể dùng tính năng này để kiểm tra việc tạo thêm **Domain Controller** đồng hành có thành công không.
- **ForeignSecurityPrincipals**: là một vật chứa mặc định dành cho các đối tượng bên ngoài miền đang xem xét, từ các miền đã thiết lập quan hệ tin cậy (**trusted domain**).
- **Users**: chứa các tài khoản người dùng mặc định trên miền.

Bài 4: Cấu hình một Client cho việc phân giải tên (Name Resolution)

Mục tiêu:

- Mô tả được tài khoản người dùng, tài khoản nhóm, các thuộc tính của người dùng;
- Tạo và quản trị được tài khoản người dùng, tài khoản nhóm.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

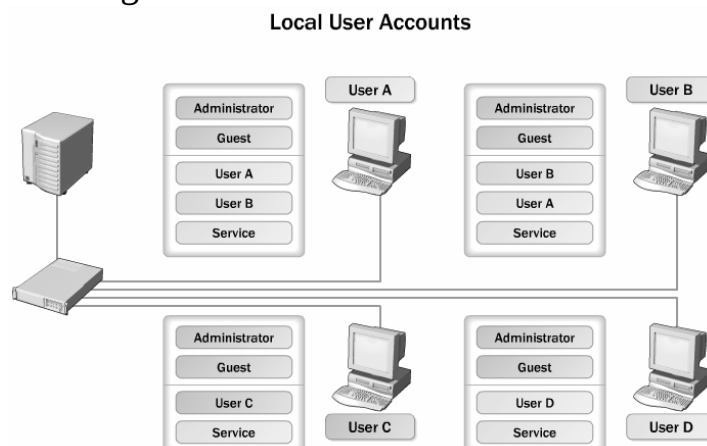
1. Định nghĩa tài khoản người dùng và tài khoản nhóm:

1.1. Tài khoản người dùng:

Tài khoản người dùng (**user account**) là một đối tượng quan trọng đại diện cho người dùng trên mạng, chúng được phân biệt với nhau thông qua chuỗi nhận dạng **username**. Chuỗi nhận dạng này giúp hệ thống mạng phân biệt giữa người này và người khác trên mạng từ đó người dùng có thể đăng nhập vào mạng và truy cập các tài nguyên mạng mà mình được phép.

1.1.1. Tài khoản người dùng cục bộ:

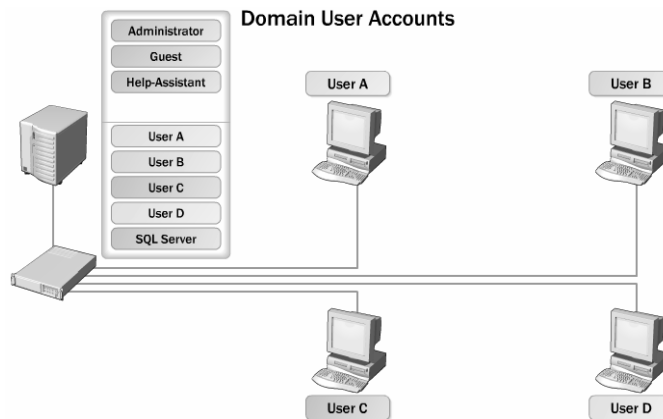
Tài khoản người dùng cục bộ (**local user account**) là tài khoản người dùng được định nghĩa trên máy cục bộ và chỉ được phép logon, truy cập các tài nguyên trên máy tính cục bộ. Nếu muốn truy cập các tài nguyên trên mạng thì người dùng này phải chứng thực lại với máy domain controller hoặc máy tính chứa tài nguyên chia sẻ. Bạn tạo tài khoản người dùng cục bộ với công cụ Local Users and Group trong Computer Management (COMPMGMT.MSC). Các tài khoản cục bộ tạo ra trên máy stand-alone server, member server hoặc các máy trạm đều được lưu trữ trong tập tin cơ sở dữ liệu SAM(Security Accounts Manager). Tập tin SAM này được đặt trong thư mục `\Windows\system32\config`

1.1.2. Tài khoản người dùng miền:

Tài khoản người dùng miền (**domain user account**) là tài khoản người dùng được định nghĩa trên **Active Directory** và được phép đăng nhập (**logon**)

vào mạng trên bất kỳ máy trạm nào thuộc vùng. Đồng thời với tài khoản này người dùng có thể truy cập đến các tài nguyên trên mạng. Bạn tạo tài khoản người dùng miền với công cụ **Active Directory Users and Computer (DSA.MSC)**. Khác với tài khoản người dùng cục bộ, tài khoản người dùng miền không chứa trong các tập tin cơ sở dữ liệu **SAM** mà chứa trong tập tin **NTDS.DIT**, theo mặc định thì tập tin này chứa trong thư mục **\Windows\NTDS**.

1.1.3. Yêu cầu về tài khoản người dùng:

- Mỗi **username** phải từ 1 đến 20 ký tự (trên **Windows Server 2003** thì tên đăng nhập có thể dài đến 104 ký tự, tuy nhiên khi đăng nhập từ các máy cài hệ điều hành **Windows NT 4.0** về trước thì mặc định chỉ hiệu 20 ký tự).
- Mỗi **username** là chuỗi duy nhất của mỗi người dùng có nghĩa là tất cả tên của người dùng và nhóm không được trùng nhau.
- **Username** không chứa các ký tự sau: “ / \ [] : ; | = , + * ? < > ”
- Trong một **username** có thể chứa các ký tự đặc biệt bao gồm: dấu chấm câu, khoảng trắng, dấu gạch ngang, dấu gạch dưới. Tuy nhiên, nên tránh các khoảng trắng vì những tên như thế phải đặt trong dấu ngoặc khi dùng các kịch bản hay dòng lệnh.

1.2. Tài khoản nhóm:

Tài khoản nhóm (**group account**) là một đối tượng đại diện cho một nhóm người nào đó, dùng cho việc quản lý chung các đối tượng người dùng. Việc phân bổ các người dùng vào nhóm giúp chúng ta dễ dàng cấp quyền trên các tài nguyên mạng như thư mục chia sẻ, máy in. Chú ý là tài khoản người dùng có thể đăng nhập vào mạng nhưng tài khoản nhóm không được phép đăng nhập mà chỉ dùng để quản lý. Tài khoản nhóm được chia làm hai loại: nhóm bảo mật (**security group**) và nhóm phân phối (**distribution group**)

1.2.1. Nhóm bảo mật:

Nhóm bảo mật là loại nhóm được dùng để cấp phát các quyền hệ thống (rights) và quyền truy cập (permission). Giống như các tài khoản người dùng, các nhóm bảo mật đều được chỉ định các SID. Có ba loại nhóm bảo mật chính là: local, global và universal. Tuy nhiên nếu chúng ta khảo sát kỹ thì có thể phân thành bốn loại như sau: local, domain local, global và universal.

Local group (nhóm cục bộ) là loại nhóm có trên các máy stand-alone Server, member server, Win2K Pro hay WinXP. Các nhóm cục bộ này chỉ có ý nghĩa và phạm vi hoạt động ngay tại trên máy chứa nó thôi.

Domain local group (nhóm cục bộ miền) là loại nhóm cục bộ đặc biệt vì chúng là local group nhưng nằm trên máy Domain Controller. Các máy Domain Controller có một cơ sở dữ liệu Active Directory chung và được sao chép đồng bộ với nhau do đó một local group trên một Domain Controller này thì cũng sẽ có mặt trên các Domain Controller anh em của nó, như vậy local group này có mặt trên miền nên được gọi với cái tên nhóm cục bộ miền. Các nhóm trong mục Built-in của Active Directory là các domain local.

Global group (nhóm toàn cục hay nhóm toàn mạng) là loại nhóm nằm trong Active Directory và được tạo trên các Domain Controller. Chúng dùng để cấp phát những quyền hệ thống và quyền truy cập vượt qua những ranh giới của một miền. Một nhóm global có thể đặt vào trong một nhóm local của các server thành viên trong miền. Chú ý khi tạo nhiều nhóm global thì có thể làm tăng tải trọng công việc của Global Catalog.

Universal group (nhóm phổ quát) là loại nhóm có chức năng giống như global group nhưng nó dùng để cấp quyền cho các đối tượng trên khắp các miền trong một rừng và giữa các miền có thiết lập quan hệ tin cậy với nhau. Loại nhóm này tiện lợi hơn hai nhóm global group và local group vì chúng dễ dàng lồng các nhóm vào nhau. Nhưng chú ý là loại nhóm này chỉ có thể dùng được khi hệ thống của bạn phải hoạt động ở chế độ Windows 2000 native functional level hoặc Windows Server 2003 functional level có nghĩa là tất cả các máy Domain Controller trong mạng đều phải là Windows Server 2003 hoặc Windows 2000 Server.

1.2.2. Nhóm phân phối:

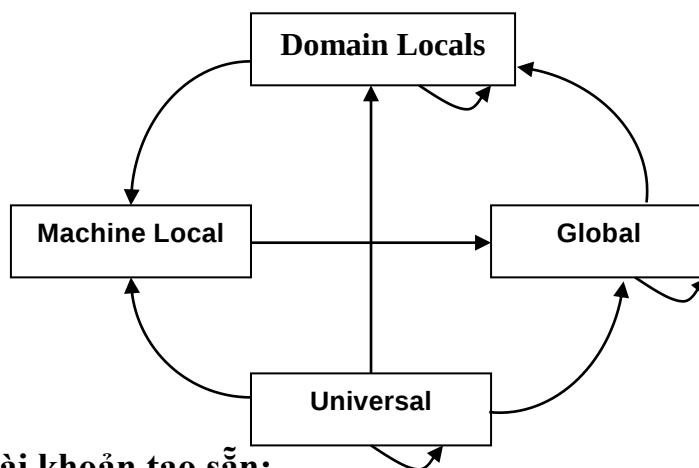
Nhóm phân phối là một loại nhóm phi bảo mật, không có SID và không xuất hiện trong các ACL (Access Control List). Loại nhóm này không được dùng bởi các nhà quản trị mà được dùng bởi các phần mềm và dịch vụ. Chúng được dùng để phân phối thư (e-mail) hoặc các tin nhắn (message). Bạn sẽ gặp lại loại nhóm này khi làm việc với phần mềm MS Exchange.

1.2.3. Qui tắc gia nhập nhóm:

- Tất cả các nhóm Domain local, Global, Universal đều có thể đặt vào trong nhóm Machine Local.

- Tất cả các nhóm Domain local, Global, Universal đều có thể đặt vào trong chính loại nhóm của mình.
- Nhóm Global và Universal có thể đặt vào trong nhóm Domain local.

Nhóm Global có thể đặt vào trong nhóm Universal.

2. Các tài khoản tạo sẵn:

2.1. Tài khoản người dùng tạo sẵn:

Tài khoản người dùng tạo sẵn (**Built-in**) là những tài khoản người dùng mà khi ta cài đặt **Windows Server 2003** thì mặc định được tạo ra. Tài khoản này là hệ thống nên chúng ta không có quyền xóa đi nhưng vẫn có quyền đổi tên (chú ý thao tác đổi tên trên những tài khoản hệ thống phức tạp một chút so với việc đổi tên một tài khoản bình thường do nhà quản trị tạo ra). Tất cả các tài khoản người dùng tạo sẵn này đều nằm trong **Container Users** của công cụ **Active Directory User and Computer**. Sau đây là bảng mô tả các tài khoản người dùng được tạo sẵn:

Tên tài khoản	Mô tả
Administrator	Administrator là một tài khoản đặc biệt, có toàn quyền trên máy tính hiện tại. Bạn có thể đặt mật khẩu cho tài khoản này trong lúc cài đặt Windows Server 2003 . Tài khoản này có thể thi hành tất cả các tác vụ như tạo tài khoản người dùng, nhóm, quản lý các tập tin hệ thống và cấu hình máy in...
Guest	Tài khoản Guest cho phép người dùng truy cập vào các máy tính nếu họ không có một tài khoản và mật mã riêng. Mặc định là tài khoản này không được sử dụng, nếu được sử dụng thì thông thường nó bị giới hạn về quyền, ví dụ như là chỉ được
ILS_Anonymous_User	Là tài khoản đặc biệt được dùng cho dịch vụ ILS . ILS hỗ trợ cho các ứng dụng điện thoại có các đặc tính như: caller ID , video conferencing , conference calling , và faxing . Muốn sử dụng ILS thì dịch vụ IIS phải được cài đặt.

IUSR_computer- name	Là tài khoản đặc biệt được dùng trong các truy cập giấu tên trong dịch vụ IIS trên máy tính có cài IIS .
IWAM_computer- name	Là tài khoản đặc biệt được dùng cho IIS khởi động các tiến trình của các ứng dụng trên máy có cài IIS .
Krbtgt	Là tài khoản đặc biệt được dùng cho dịch vụ trung tâm phân phối khóa (Key Distribution Center)
TSInternetUser	Là tài khoản đặc biệt được dùng cho Terminal Services .

2.2. Tài khoản nhóm Domain Local tạo sẵn:

Như chúng ta đã thấy trong công cụ **Active Directory User and Computers**, **container Users** chứa nhóm **universal**, nhóm **domain** local và nhóm **global** là do hệ thống đã mặc định quy định trước. Nhưng một số nhóm **domain** local đặc biệt được đặt trong **container Built-in**, các nhóm này không được di chuyển sang các **OU** khác, đồng thời nó cũng được gán một số quyền cố định trước nhằm phục vụ cho công tác quản trị. Bạn cũng chú ý rằng là không có quyền xóa các nhóm đặc biệt này.

Tên nhóm	Mô tả
Administrators	Nhóm này mặc định được ấn định sẵn tất cả các quyền hạn cho nên thành viên của nhóm này có toàn quyền trên hệ thống mạng. Nhóm Domain Admins và Enterprise Admins là thành viên mặc định của nhóm Administrators .
Account Operators	Thành viên của nhóm này có thể thêm, xóa, sửa được các tài khoản người dùng, tài khoản máy và tài khoản nhóm. Tuy nhiên họ không có quyền xóa, sửa các nhóm trong container Built-in và OU .
Domain Controllers	Nhóm này chỉ có trên các Domain Controller và mặc định không có thành viên nào, thành viên của nhóm có thể đăng nhập cục bộ vào các Domain Controller nhưng không có quyền quản trị các chính sách bảo mật.
Backup Operators	Thành viên của nhóm này có quyền lưu trữ dự phòng (Backup) và phục hồi (Retore) hệ thống tập tin. Trong trường hợp hệ thống tập tin là NTFS và họ không được gán quyền trên hệ thống tập tin thì thành viên của nhóm này chỉ có thể truy cập hệ thống tập tin thông qua công cụ Backup . Nếu muốn truy cập trực tiếp thì họ phải được gán quyền.

Guests	Là nhóm bị hạn chế quyền truy cập các tài nguyên trên mạng. Các thành viên nhóm này là người dùng vắng lai không phải là thành viên của mạng. Mặc định các tài khoản Guest bị khóa
Print Operator	Thành viên của nhóm này có quyền tạo ra, quản lý và xóa bỏ các đối tượng máy in dùng chung trong Active Directory.
Server Operators	Thành viên của nhóm này có thể quản trị các máy server trong miền như:
Users	Mặc định mọi người dùng được tạo đều thuộc nhóm này, nhóm này có quyền tối thiểu của một người dùng nên việc truy cập rất hạn chế.
Replicator	Nhóm này được dùng để hỗ trợ việc sao chép danh bạ trong Directory Services , nhóm này không có thành viên mặc định.
Incoming Forest Trust Builders	Thành viên nhóm này có thể tạo ra các quan hệ tin cậy hướng đến, một chiều vào các rừng. Nhóm này không có thành viên mặc định.
Network Configuration Operators	Thành viên nhóm này có quyền sửa đổi các thông số TCP/IP trên các máy
Pre-Windows 2000 Compatible	Nhóm này có quyền truy cập đến tất cả các tài khoản người dùng và tài khoản nhóm trong miền, nhằm hỗ trợ cho các hệ thống WinNT cũ.
Remote Desktop User	Thành viên nhóm này có thể đăng nhập từ xa vào các Domain Controller trong miền, nhóm này không có thành viên mặc định.
Performace Log Users	Thành viên nhóm này có quyền truy cập từ xa để ghi nhận lại những giá trị về hiệu năng của các máy Domain Controller , nhóm này cũng không có thành viên mặc định.
Performace Monitor Users	Thành viên nhóm này có khả năng giám sát từ xa các máy Domain Controller .

Ngoài ra còn một số nhóm khác như DHCP Users, DHCP Administrators, DNS Administrators... các nhóm này phục vụ chủ yếu cho các dịch vụ, chúng ta sẽ tìm hiểu cụ thể trong từng dịch vụ ở giáo trình “Dịch Vụ Mạng”. Chú ý theo mặc định hai nhóm Domain Computers và Domain Controllers được dành riêng cho tài khoản máy tính, nhưng bạn vẫn có thể đưa tài khoản người dùng vào hai nhóm này.

2.2. Tài khoản nhóm Global tạo sẵn:

Tên nhóm	Mô tả
Domain Admins	Thành viên của nhóm này có thể toàn quyền quản trị các máy tính trong miền vì mặc định khi gia nhập vào miền các member server và các máy trạm (Win2K Pro, WinXP) đã đưa nhóm Domain Admins là thành viên của nhóm cục bộ Administrators trên các máy này.
Domain Users	Theo mặc định mọi tài khoản người dùng trên miền đều là thành viên của nhóm này. Mặc định nhóm này là thành viên của nhóm cục bộ Users trên các máy server thành viên và máy trạm.
Group Policy Creator Owners	Thành viên nhóm này có quyền sửa đổi chính sách nhóm của miền, theo mặc định tài khoản administrator miền là thành viên của nhóm này.
Enterprise Admins	Đây là một nhóm universal , thành viên của nhóm này có toàn quyền trên tất cả các miền trong rừng đang xét. Nhóm này chỉ xuất hiện trong miền gốc của rừng thôi. Mặc định nhóm này là thành viên của nhóm administrators trên các Domain Controller trong rừng.
Schema Admins	Nhóm universal này cũng chỉ xuất hiện trong miền gốc của rừng, thành viên của nhóm này có thể chỉnh sửa cấu trúc tổ chức (schema) của Active Directory .

2.4. Các nhóm tạo sẵn đặc biệt:

Ngoài các nhóm tạo sẵn đã trình bày ở trên, hệ thống **Windows Server 2003** còn có một số nhóm tạo sẵn đặt biệt, chúng không xuất hiện trên cửa sổ của công cụ **Active Directory User and Computer**, mà chúng chỉ xuất hiện trên các **ACL** của các tài nguyên và đối tượng. Ý nghĩa của nhóm đặc biệt này là:

- **Interactive**: đại diện cho những người dùng đang sử dụng máy tại chỗ.
- **Network**: đại diện cho tất cả những người dùng đang nối kết mạng đến một máy tính khác.
- **Everyone**: đại diện cho tất cả mọi người dùng.
- **System**: đại diện cho hệ điều hành.
- **Creator owner**: đại diện cho những người tạo ra, những người sở hữu một tài nguyên nào đó như: thư mục, tập tin, tác vụ in ấn (**print job**)...
- **Authenticated users**: đại diện cho những người dùng đã được hệ thống xác thực, nhóm này được dùng như một giải pháp thay thế an toàn hơn cho nhóm **everyone**.
- **Anonymous logon**: đại diện cho một người dùng đã đăng nhập vào hệ thống một cách nặc danh, chẳng hạn một người sử dụng dịch vụ **FTP**.
- **Service**: đại diện cho một tài khoản mà đã đăng nhập với tư cách như một

dịch vụ.

- **Dialup**: đại diện cho những người đang truy cập hệ thống thông qua **Dial-up Networking**.

3. Quản lý tài khoản người dùng và nhóm cục bộ:

3.1. Công cụ quản lý tài khoản người dùng cục bộ

Muốn tổ chức và quản lý người dùng cục bộ, ta dùng công cụ **Local Users and Groups**. Với công cụ này bạn có thể tạo, xóa, sửa các tài khoản người dùng, cũng như thay đổi mật mã. Có hai phương thức truy cập đến công cụ **Local Users and Groups**:

- Dùng như một **MMC (Microsoft Management Console)** snap-in.
- Dùng thông qua công cụ **Computer Management**.

Các bước dùng để chèn **Local Users and Groups snap-in** vào trong **MMC**:

- Chọn **Start \ Run**, nhập vào hộp thoại **MMC** và ấn phím **Enter** để mở cửa sổ **MMC**.
- Chọn **Console \ Add/Remove Snap-in** để mở hộp thoại **Add/Remove Snap-in**
- Nhấp chuột vào nút **Add** để mở hộp thoại **Add Standalone Snap-in**. Chọn **Local Users and Groups** và nhấp chuột vào nút **Add**. Hộp thoại **Choose Target Machine** xuất hiện, ta chọn **Local Computer** và nhấp chuột vào nút **Finish** để trở lại hộp thoại **Add Standalone Snap-in**.
- Nhấp chuột vào nút **Close** để trở lại hộp thoại **Add/Remove Snap-in**.
- Nhấp chuột vào nút **OK**, ta sẽ nhìn thấy **Local Users and Groups snap-in** đã chèn vào **MMC** như hình sau.
- Lưu **Console** bằng cách chọn **Console \ Save**, sau đó ta nhập đường dẫn và tên file cần lưu trữ. Để tiện lợi cho việc quản trị sau này ta có thể lưu console ngay trên **Desktop**.
- Nếu máy tính của bạn không có cấu hình **MMC** thì cách nhanh nhất để truy cập công cụ **Local Users and Groups** thông qua công cụ **Computer Management**. Nhấp phải chuột vào **My Computer** và chọn **Manage** từ pop-up menu và mở cửa sổ **Computer Management**. Trong mục **System Tools**, ta sẽ nhìn thấy mục **Local Users and Groups**
- Cách khác để truy cập đến công cụ **Local Users and Groups** là vào **Start \ Programs \ Administrative Tools \ Computer Management**
-

3.2. Các thao tác cơ bản trên tài khoản người dùng cục bộ:

3.2.1. Tạo tài khoản mới:

Trong công cụ **Local Users and Groups**, ta nhấp phải chuột vào **Users** và chọn **New User**, hộp thoại **New User** hiển thị bạn nhập các thông tin cần thiết vào, nhưng quan trọng nhất và bắt buộc phải có là mục **Username**.

3.2.2. Xóa tài khoản:

Bạn nên xóa tài khoản người dùng, nếu bạn chắc rằng tài khoản này không bao giờ cần dùng lại nữa. Muốn xóa tài khoản người dùng bạn mở công cụ **Local Users and Groups**, chọn tài khoản người dùng cần xóa, nhấp phải chuột và chọn **Delete** hoặc vào thực đơn **Action \ Delete**.

Chú ý: khi chọn **Delete** thì hệ thống xuất hiện hộp thoại hỏi bạn muốn xóa thật sự không vì tránh trường hợp bạn xóa nhầm. Bởi vì khi đã xóa thì tài khoản người dùng này không thể phục hồi được.

3.2.3 Khóa tài khoản:

Khi một tài khoản không sử dụng trong thời gian dài bạn nên khóa lại vì lý do bảo mật và an toàn hệ thống. Nếu bạn xóa tài khoản này đi thì không thể phục hồi lại được do đó ta chỉ tạm khóa. Trong công cụ **Local Users and Groups**, nhấp đôi chuột vào người dùng cần khóa, hộp thoại **Properties** của tài khoản xuất hiện.

Trong **Tab General**, đánh dấu vào mục **Account is disabled**.

3.2.4 Đổi tên tài khoản:

Bạn có thể đổi tên bất kỳ một tài khoản người dùng nào, đồng thời bạn cũng có thể điều chỉnh các thông tin của tài khoản người dùng thông qua chức năng này. Chức năng này có ưu điểm là khi bạn thay đổi tên người dùng nhưng **SID** của tài khoản vẫn không thay đổi. Muốn thay đổi tên tài khoản người dùng bạn mở công cụ **Local Users and Groups**, chọn tài khoản người dùng cần thay đổi tên, nhấp phải chuột và chọn **Rename**.

3.2.5 Thay đổi mật khẩu:

Muốn đổi mật mã của người dùng bạn mở công cụ **Local Users and Groups**, chọn tài khoản người dùng cần thay đổi mật mã, nhấp phải chuột và chọn **Reset password**.

4. Quản lý tài khoản người dùng và nhóm trên Active Directory:

4.1. Tạo mới tài khoản người dùng:

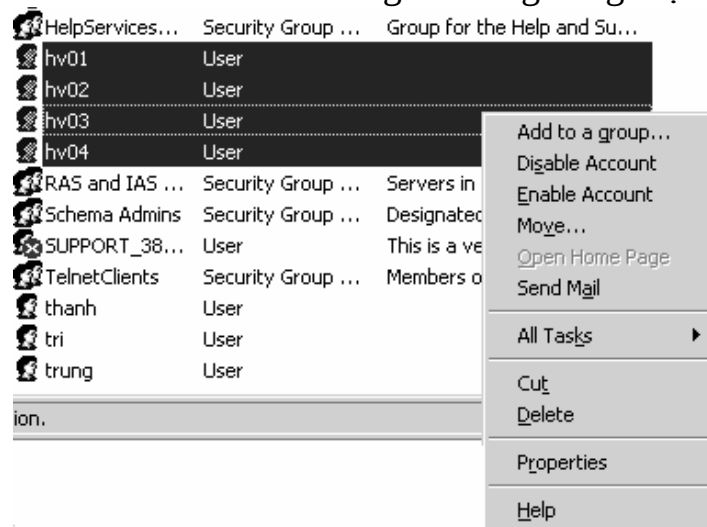
Bạn có thể dùng công cụ **Active Directory User and Computers** trong **Administrative Tools** ngay trên máy **Domain Controller** để tạo các tài khoản người dùng miền. Công cụ này cho phép bạn quản lý tài khoản người dùng từ xa thậm chí trên các máy trạm không phải dùng hệ điều hành **Server** như **WinXP**, **Win2K Pro**. Muốn thể trên các máy trạm này phải cài thêm bộ công cụ **Admin Pack**. Bộ công cụ này nằm trên **Server** trong thư mục **\Windows\system32\ADMINPAK.MSI**. Tạo một tài khoản người dùng trên **Active Directory**, ta làm các bước sau:

Chọn **Start \ Programs \ Administrative Tools \ Active Directory Users and**

Computers.

4.2. Các thuộc tính của tài khoản người dùng:

Muốn quản lý các thuộc tính của các tài khoản người ta dùng công cụ Active Directory Users and Computers (bằng cách chọn Start\ Programs\ Administrative Tools\ Active Directory Users and Computers), sau đó chọn thư mục Users và nhấp đôi chuột vào tài khoản người dùng cần khảo sát. Hộp thoại Properties xuất hiện, trong hộp thoại này chứa 12 Tab chính, ta sẽ lần lượt khảo sát các Tab này. Ngoài ra bạn có thể gom nhóm (dùng hai phím Shift, Ctrl) và hiệu chỉnh thông tin của nhiều tài khoản người dùng cùng một lúc.

4.2.1 Các thông tin mở rộng của người dùng:

Tab **General** chứa các thông tin chung của người dùng trên mạng mà bạn đã nhập trong lúc tạo người dùng mới. Đồng thời bạn có thể nhập thêm một số thông tin như: số điện thoại, địa chỉ mail và trang địa chỉ trang Web cá nhân...

Tab **Address** cho phép bạn có thể khai báo chi tiết các thông tin liên quan đến địa chỉ của tài khoản người dùng như: địa chỉ đường, thành phố, mã vùng, quốc gia...

Tab **Telephones** cho phép bạn khai báo chi tiết các số điện thoại của tài khoản người dùng

Tab **Organization** cho phép bạn khai báo các thông tin người dùng về: chức năng của công ty, tên phòng ban trực thuộc, tên công ty ...

4.2.2 Tab Account:

Tab **Account** cho phép bạn khai báo lại username, quy định giờ logon vào mạng cho người dùng, quy định máy trạm mà người dùng có thể sử dụng để vào mạng, quy định các chính sách tài khoản cho người dùng, quy định thời điểm hết hạn của tài khoản...

Điều khiển giờ logon vào mạng: bạn nhấp chuột vào nút Logon Hours, hộp thoại Logon Hours xuất hiện. Mặc định tất cả mọi người dùng đều được phép

truy cập vào mạng 24 giờ mỗi ngày, trong tất cả 7 ngày của tuần. Khi một người dùng logon vào mạng thì hệ thống sẽ kiểm tra xem thời điểm này có nằm trong khoảng thời gian cho phép truy cập không, nếu không phù hợp thì hệ thống sẽ không cho vào mạng và thông báo lỗi Unable to log you on because of an account restriction. Bạn có thể thay đổi quy định giờ logon bằng cách chọn vùng thời gian cần thay đổi và nhấp chuột vào nút lựa chọn Logon Permitted, nếu ngược lại không cho phép thì nhấp chuột vào nút lựa chọn Logon Denied. Sau đây là hình ví dụ chỉ cho phép người dùng làm việc từ 7h sáng đến 5h chiều, từ thứ 2 đến thứ 6.

Chú ý: mặc định người dùng không bị logoff tự động khi hết giờ đăng nhập nhưng bạn có thể điều chỉnh điều này tại mục Automatically Log Off Users When Logon Hours Expire trong Group Policy phần Computer Configuration\ Windows Settings\Security Settings\ Local Policies\ Security Option. Ngoài ra bạn cũng có cách khác để điều chỉnh thông tin logoff này bằng cách dùng công cụ Domain Security Policy hoặc Local Security Policy tùy theo bối cảnh.

Chọn lựa máy trạm được truy cập vào mạng: bạn nhấp chuột vào nút Log On To, bạn sẽ thấy hộp thoại Logon Workstations xuất hiện. Hộp thoại này cho phép bạn chỉ định người dùng có thể logon từ tất cả các máy tính trong mạng hoặc giới hạn người dùng chỉ được phép logon từ một số máy tính trong mạng. Ví dụ như người quản trị mạng làm việc trong môi trường bảo mật nên tài khoản người dùng này chỉ được chỉ định logon vào mạng từ một số máy tránh tình trạng người dùng giả dạng quản trị để tấn công mạng. Muốn chỉ định máy tính mà người dùng được phép logon vào mạng, bạn nhập tên máy tính đó vào mục Computer Name và sau đó nhấp chuột vào nút Add

Bảng mô tả chi tiết các tùy chọn liên quan đến tài khoản người dùng:

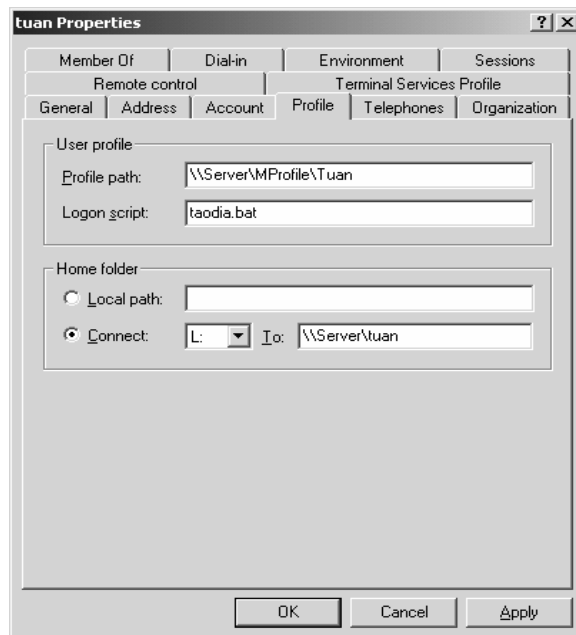
Tùy chọn	Ý nghĩa
User must change password at next logon	Người dùng phải thay đổi mật khẩu lần đăng nhập kế tiếp, sau đó mục này sẽ tự động bỏ chọn.
User cannot change password	Nếu được chọn thì ngăn không cho người dùng tùy ý thay đổi mật khẩu.
Password never expires	Nếu được chọn thì mật khẩu của tài khoản này không bao giờ hết hạn.
Store password using reversible encryption	Chỉ áp dụng tùy chọn này đối với người dùng đăng nhập từ các máy

Account is disabled	Nếu được chọn thì tài khoản này tạm thời bị khóa, không sử dụng được.
Smart card is required for interactive login	Tùy chọn này được dùng khi người dùng đăng nhập vào mạng thông qua một thẻ thông minh (smart card), lúc đó người dùng không nhập username và password mà chỉ cần nhập vào một số PIN .
Account is trusted for delegation	Chỉ áp dụng cho các tài khoản dịch vụ nào cần giành được quyền truy cập vào tài nguyên với vai trò những tài khoản người dùng khác
Account is sensitive and cannot be delegated	Dùng tùy chọn này trên một tài khoản khách vãng lai hoặc tạm để đảm bảo rằng tài khoản đó sẽ không được đại diện bởi một tài khoản khác.
Use DES encryption types for this account	Nếu được chọn thì hệ thống sẽ hỗ trợ Data Encryption Standard (DES) với nhiều mức độ khác nhau.
Do not require Kerberos preauthentication	Nếu được chọn hệ thống sẽ cho phép tài khoản này dùng một kiểu thực hiện giao thức Kerberos khác với kiểu của Windows Server 2003 .

Mục cuối cùng trong Tab này là quy định thời gian hết hạn của một tài khoản người dùng. Trong mục Account Expires, nếu ta chọn Never thì tài khoản này không bị hết hạn, nếu chọn End of: ngày tháng hết hạn thì đến ngày này tài khoản này bị tạm khóa.

4.2.3 Tab Profile:

Tab Profile cho phép bạn khai báo đường dẫn đến **Profile** của tài khoản người dùng hiện tại, khai báo tập tin **logon script** được tự động thi hành khi người dùng đăng nhập hay khai báo **home folder**. Chú ý các tùy chọn trong **Tab Profile** này chủ yếu phục vụ cho các máy trạm trước **Windows 2000**, còn đối với các máy trạm từ **Win2K** trở về sau như: **Win2K Pro**, **WinXP**, **Windows Server 2003** thì chúng ta có thể cấu hình các lựa chọn này trong **Group Policy**.

Trước tiên chúng ta hãy tìm hiểu khái niệm **Profile**. **User Profiles** là một thư mục chứa các thông tin về môi trường của **Windows Server 2003** cho từng người dùng mạng. **Profile** chứa các qui định về màn hình **Desktop**, nội dung của menu **Start**, kiểu cách phối màu sắc, vị trí sắp xếp các **icon**, biểu tượng chuột...

Mặc định khi người dùng đăng nhập vào mạng, một **profile** sẽ được mở cho người dùng đó. Nếu là lần đăng nhập lần đầu tiên thì họ sẽ nhận được một **profile** chuẩn. Một thư mục có tên giống như tên của người dùng đăng nhập sẽ được tạo trong thư mục **Documents and Settings**. Thư mục **profile** người dùng được tạo chứa một tập tin **ntuser.dat**, tập tin này được xem như là một thư mục con chứa các liên kết thư mục đến các biểu tượng nền của người dùng. Trong **Windows Server 2003** có ba loại **Profile**:

Local Profile: là **profile** của người dùng được lưu trên máy cục bộ và họ tự cấu hình trên **profile** đó.

Roaming Profile: là loại **Profile** được chứa trên mạng và người quản trị mạng thêm thông tin đường dẫn **user profile** vào trong thông tin tài khoản người dùng, để tự động duy trì một bản sao của tài khoản người dùng trên mạng.

Mandatory Profile: người quản trị mạng thêm thông tin đường dẫn **user profile** vào trong thông tin tài khoản người dùng, sau đó chép một **profile** đã cấu hình sẵn vào đường dẫn đó. Lúc đó các người dùng dùng chung **profile** này và không được quyền thay đổi **profile** đó.

Kịch bản đăng nhập (**logon script** hay **login script**) là những tập tin chương trình được thi hành mỗi khi người dùng đăng nhập vào hệ thống, với chức năng là cấu hình môi trường làm việc của người dùng và phân phát cho họ những tài nguyên mạng như ổ đĩa, máy in (được ánh xạ từ **Server**). Bạn có thể dùng nhiều ngôn ngữ kịch bản để tạo ra **logon script** như: lệnh **shell** của **DOS/NT/Windows**, **Windows Scripting Host (WSH)**, **VBScript**, **Jscript**...

Đối với **Windows Server 2003** thì có hai cách để khai báo **logon script**

là: khai báo trong thuộc tính của tài khoản người dùng thông qua công cụ **Active Directory User and Computers**, khai báo thông qua **Group Policy**. Nhưng chú ý trong cả hai cách, các tập tin **script** và mọi tập tin cần thiết khác phải được đặt trong thư mục chia sẻ **SYVOL**, nằm trong **\Windows\SYVOL\sysvol**, nếu các tập tin script này phục vụ cho các máy

tiền **Win2K** thì phải đặt trong thư mục **\Windows\Sysvol\sysvol\domainname\scripts**. Để các tập tin **script** thi hành được bạn nhớ cấp quyền cho các người dùng mạng có quyền **Read** và **Excute** trên các tập tin này.

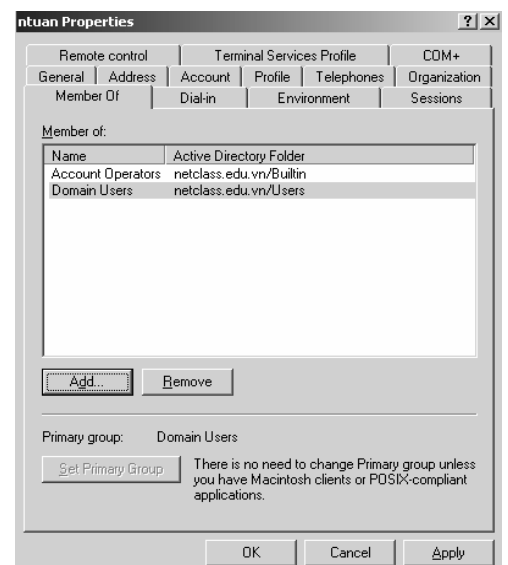
Thư mục cá nhân (**home folder hay home directory**) là thư mục dành riêng cho mỗi tài khoản người dùng, giúp người dùng có thể lưu trữ các tài liệu và tập tin riêng, đồng thời đây cũng là thư mục mặc định tại dấu nhắc lệnh. Muốn tạo một thư mục nhân cho người dùng thì trong mục **Connect** bạn chọn ổ đĩa hiển thị trên máy trạm và đường dẫn mà đĩa này cần ánh xạ đến (chú ý là các thư mục dùng chung đảm bảo đã chia sẻ). Trong ví dụ này bạn chỉ thư mục cá nhân cho tài khoản Tuan là “\\server\tuan”, nhưng bạn có thể thay thế tên tài khoản bằng biến môi trường người dùng như: “\\server\%username%”.

4.2.4 Tab Member Of:

Tab Member Of cho phép bạn xem và cấu hình tài khoản người dùng hiện tại là thành viên của những nhóm nào. Một tài khoản người dùng có thể là thành viên của nhiều nhóm khác nhau và nó được thừa hưởng quyền của tất cả các nhóm này. Muốn gia nhập vào nhóm nào bạn nhấp chuột vào nút **Add**, hộp thoại chọn nhóm sẽ hiện ra.

Trong hộp thoại chọn nhóm, nếu bạn nhớ tên nhóm thì có thể nhập trực tiếp tên nhóm vào và sau đó nhấp chuột vào nút **Check Names** để kiểm tra có chính xác không, bạn có thể nhập gần đúng để hệ thống tìm các tên nhóm có liên quan. Đây là tính năng mới của **Windows Server 2003** tránh tình trạng tìm kiếm và hiển thị hết tất cả các nhóm hiện có trong hệ thống. Nếu bạn không nhớ tên nhóm thì chấp nhận nhấp chuột vào nút **Advanced** và **Find Now** để tìm hết tất cả các nhóm.

Nếu bạn muốn tài khoản người dùng hiện tại thoát ra khỏi một nhóm nào đó thì bạn chọn nhóm sau đó nhấp chuột vào nút **Remove**.

4.2.5 Tab Dial-in:

Tab Dial-in cho phép bạn cấu hình quyền truy cập từ xa của người dùng cho kết nối **dial-in** hoặc **VPN**, chúng ta sẽ khảo sát chi tiết ở chương **Routing and**

Remote Access

4.3. Tạo mới tài khoản nhóm:

Bạn tạo và quản lý tài khoản nhóm trên Active Directory thông qua công cụ Active Directory Users and Computers. Trước khi tạo nhóm bạn phải xác định loại nhóm cần tạo, phạm vi hoạt động của nhóm như thế nào. Sau khi chuẩn bị đầy đủ các thông tin bạn thực hiện các bước sau:

Chọn Start \ Programs \ Administrative Tools \ Active Directory Users and Computers để mở công cụ Active Directory Users and Computers lên. Nhấp phải chuột vào mục Users, chọn New trên pop-up menu và chọn Group.

Hộp thoại New Object – Group xuất hiện, bạn nhập tên nhóm vào mục Group name, trường tên nhóm cho các hệ điều hành trước Windows 2000 (pre-Windows 2000) tự động phát sinh, bạn có thể hiệu chỉnh lại cho phù hợp.

4.4. Các tiện ích dòng lệnh quản lý tài khoản người dùng và tài khoản nhóm:

Windows Server 2003 cung cấp nhiều công cụ dòng lệnh mạnh mẽ, có thể được dùng trong các tập tin xử lý theo lô (**batch**) hoặc các tập tin kịch bản (**script**) để quản lý tài khoản người dùng như thêm, xóa, sửa. **Windows 2003** còn hỗ trợ việc nhập và xuất các đối tượng từ **Active Directory**. Hai tiện ích **dsadd.exe** và **admod.exe** với đối số **user** cho phép chúng ta thêm và chỉnh sửa tài khoản người dùng trong **Active Directory**. Tiện ích **csvde.exe** được dùng để nhập hoặc xuất dữ liệu đối tượng thông qua các tập tin kiểu **CSV (comma-separated values)**. Đồng thời hệ thống mới này vẫn còn sử dụng hai lệnh **net user** và **net group** của **Windows 2000**.

4.4.1 Lệnh net user:

Chức năng: tạo thêm, hiệu chỉnh và hiển thị thông tin của các tài khoản người dùng. Cú pháp:

```
net user [username [password | *] [options]] [/domain]
net user username {password | *} /add [options] [/domain]
net user username [/delete] [/domain]
```

Ý nghĩa các tham số:

- Không tham số: dùng để hiển thị danh sách của tất cả các tài khoản người dùng trên máy tính
- **[Username]**: chỉ ra tên tài khoản người dùng cần thêm, xóa, hiệu chỉnh hoặc hiển thị. Tên của tài khoản người dùng có thể dài đến 20 ký tự.
- **[Password]**: ấn định hoặc thay đổi mật mã của tài khoản người dùng. Một mật mã phải có chiều dài tối thiểu bằng với chiều dài quy định trong chính sách tài khoản người dùng. Trong **Windows 2000** thì chiều dài của mật mã có thể dài đến 127 ký tự, nhưng trên hệ thống **Win9X** thì chỉ hiệu được 14 ký tự, do đó nếu bạn đặt mật mã dài hơn 14 ký tự thì có

- thẻ tài khoản này không thể **logon** vào mạng từ máy trạm dùng **Win9X**.
- [/domain]: các tác vụ sẽ thực hiện trên máy điều khiển vùng. Tham số này chỉ áp dụng cho **Windows 2000 Server** là **primary domain controller** hoặc **Windows 2000 Professional** là thành viên của máy **Windows 2000 Server domain**.
 - [/add]: thêm một tài khoản người dùng vào trong cơ sở dữ liệu tài khoản người dùng.
 - [/delete]: xóa một tài khoản người dùng khỏi cơ sở dữ liệu tài khoản người dùng.
 - [/active:{no | yes}]: cho phép hoặc tạm khóa tài khoản người dùng. Nếu tài khoản bị khóa thì người dùng không thể truy cập các tài nguyên trên máy tính. Mặc định là cho phép (**active**).
 - [/comment:"text"]: cung cấp mô tả về tài khoản người dùng, mô tả này có thể dài đến 48 ký tự.
 - [/countrycode:nnn]: chỉ định mã quốc gia và mã vùng.
 - [/expires:{date | never}]: quy định ngày hết hiệu lực của tài khoản người dùng.
 - [/fullname:"name"]: khai báo tên đầy đủ của người dùng.
 - [/homedir:path]: khai báo đường dẫn thư mục cá nhân của tài khoản, chú ý đường dẫn này đã tồn tại.
 - [/passwordchg:{yes | no}]: chỉ định người dùng có thể thay đổi mật mã của mình không, mặc định là có thể.
 - [/passwordreq:{yes | no}]: chỉ định một tài khoản người dùng phải có một mật mã, mặc định là có mật mã.
 - [/profilepath:[path]]: khai báo đường dẫn **Profile** của người dùng, nếu không hệ thống sẽ tự tạo một profile chuẩn cho người dùng lần **logon** đầu tiên.
 - [/scriptpath:path]: khai báo đường dẫn và tập tin **logon script**. Đường dẫn này có thể là đường dẫn tuyệt đối hoặc đường dẫn tương đối (ví dụ: %systemroot%\System32\Repl\Import\Scripts).
 - [/times:{times | all}]: quy định giờ cho phép người dùng logon vào mạng hay máy tính cục bộ. Các thứ trong tuần được đại diện bởi ký tự : M, T, W, Th, F, Sa, Su. Giờ ta dùng AM, PM để phân biệt buổi sáng hoặc chiều. Ví dụ sau chỉ cho phép người dùng làm việc trong giờ hành chính từ thứ 2 đến thứ 6: "M,7AM-5PM; T,7AM-5PM; W,7AM-5PM; Th,7AM-5PM; F,7AM-5PM;"
 - [/workstations:{computername[...] | *}]: chỉ định các máy tính mà người dùng này có thể sử dụng để logon vào mạng. Nếu /workstations không có danh sách hoặc danh sách là ký tự "*" thì người dùng có thể sử dụng bất kỳ máy nào để vào mạng.

4.4.2 Lệnh net group:

Chức năng: tạo mới thêm, hiển thị hoặc hiệu chỉnh nhóm toàn cục trên **Windows 2003 Server**

Cú pháp:

```
net group [groupname [/comment:"text"]] [/domain]
net group groupname {/add [/comment:"text"] | /delete} [/domain]
net group groupname username[ ...] {/add | /delete} [/domain]
```

Ý nghĩa các tham số:

- Không tham số: dùng để hiển thị tên của Server và tên của các nhóm trên Server đó.
- [**Groupname**]: chỉ định tên nhóm cần thêm, mở rộng hoặc xóa.
- [/comment:"text"]: thêm thông tin mô tả cho một nhóm mới hoặc có sẵn, nội dung này có thể dài đến 48 ký tự.
- [/domain]: các tác vụ sẽ thực hiện trên máy điều khiển vùng. Tham số này chỉ áp dụng cho **Windows 2003 Server** là **primary domain controller** hoặc **Windows 2003 Professional** là thành viên của máy **Windows 2003 Server domain**.
- [username[...]]: danh sách một hoặc nhiều người dùng cần thêm hoặc xóa ra khỏi nhóm, các tên này cách nhau bởi khoảng trắng.
- [/add]: thêm một nhóm hoặc thêm một người dùng vào nhóm.
- [/delete]: xóa một nhóm hoặc xóa một người dùng khỏi nhóm.

4.4.3 Các lệnh hỗ trợ dịch vụ Active Directory trong môi trường Windows Server 2003:

Trên hệ thống **Windows Server 2003**, **Microsoft** phát triển thêm một số lệnh nhằm hỗ trợ tốt hơn cho dịch vụ **Directory** như: **dsadd**, **dsrm**, **dsmove**, **dsget**, **dsmod**, **dsquery**. Các lệnh này thao tác chủ yếu trên các đối tượng **computer**, **contact**, **group**, **ou**, **user**, **quota**.

- **Dsadd**: cho phép bạn thêm một **computer**, **contact**, **group**, **ou** hoặc **user** vào trong dịch vụ **Directory**.
- **Dsrm**: xóa một đối tượng trong dịch vụ **Directory**.
- **Dsmove**: di chuyển một đối tượng từ vị trí này đến vị trí khác trong dịch vụ **Directory**.
- **Dsget**: hiển thị các thông tin lựa chọn của một đối tượng **computer**, **contact**, **group**, **ou**, **server** hoặc **user** trong một dịch vụ **Directory**.
- **Dsmod**: chỉnh sửa các thông tin của **computer**, **contact**, **group**, **ou** hoặc **user** trong một dịch vụ **Directory**.
- **Dsquery**: truy vấn các thành phần trong dịch vụ **Directory**.

Ví dụ:

- Tạo một **user** mới: **dsadd user** "CN=hv10, CN=Users, DC=netclass, DC=edu, DC=vn" –samid hv10 –pwd 123
- Xóa một **user**: **dsrm** "CN=hv10, CN=Users, DC=netclass, DC=edu, DC=vn"
- Xem các **user** trong hệ thống: **dsquery user**
- Gia nhập **user** mới vào nhóm: **dsmod group** "CN=hs, CN=Users, DC=netclass, DC=edu, DC=vn" –addmbr "CN=hv10, CN=Users, DC=netclass, DC=edu, DC=vn"

Bài 5: Cô lập các trục trặc kết nối thông thường

Mục tiêu:

- Phân biệt được các loại định dạng đĩa cứng;
- Công nghệ lưu trữ mới Dynamic storage;
- Mô tả được kỹ thuật nén và mã hoá dữ liệu.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Cấu hình hệ thống tập tin:

Hệ thống tập tin quản lý việc lưu trữ và định vị các tập tin trên đĩa cứng. **Windows Server 2003** hỗ trợ ba hệ thống tập tin khác nhau: **FAT16**, **FAT32** và **NTFS**. Nếu bạn định sử dụng các tính năng như bảo mật cục bộ, nén và mã hoá các tập tin thì bạn nên dùng **NTFS**. Bảng sau trình bày khả năng của từng hệ thống tập tin trên **Windows Server 2003**:

Khả năng	FAT16	FAT32	NTFS
Hệ điều hành hỗ trợ	Hầu hết các hệ điều hành	Windows 95/98/2000/XP/2003 / Vista/ 7/ 2008	Windows 2000,2000/XP / 2003/ Vista/7/2008
Hỗ trợ tên tập tin dài	256ký tự trên Windows	256 ký tự	256 ký tự
Sử dụng hiệu quả đĩa	Không	Có	Có
Hỗ trợ nén đĩa	Không	Không	Có
Hỗ trợ hạn ngạch	Không	Không	Có
Hỗ trợ mã hoá	Không	Không	Có
Hỗ trợ bảo mật cục bộ	Không	Không	Có
Hỗ trợ bảo mật trên mạng	Có	Có	Có
Kích thước Volume tối đa được hỗ trợ	4GB	32GB	1024GB

Trên **Windows Server 2003/Windows 2000/NT**, bạn có thể sử dụng lệnh **CONVERT** để chuyển đổi hệ thống tập tin từ **FAT16**, **FAT32** thành **NTFS**. Cú pháp của lệnh như sau:

CONVERT [ổ đĩa:] /fs:ntfs

2. Cấu hình đĩa lưu trữ:

Windows Server 2003 hỗ trợ hai loại đĩa lưu trữ: basic và dynamic.

2.1. Basic storage:

Bao gồm các partition primary và extended. Partition tạo ra đầu tiên trên đĩa được gọi là partition primary và toàn bộ không gian cấp cho partition được sử dụng trọn vẹn. Mỗi ổ đĩa vật lý có tối đa bốn partition. Bạn có thể tạo ba partition primary và một partition extended. Với partition extended, bạn có thể tạo ra nhiều partition logical.

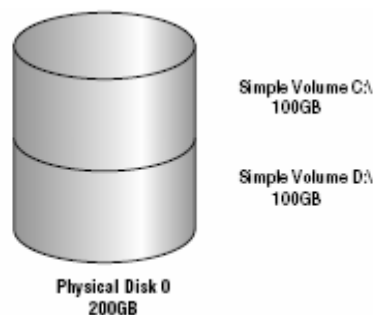
2.2. Dynamic storage:

Đây là một tính năng mới của Windows Server 2003. Đĩa lưu trữ dynamic chia thành các volume dynamic. Volume dynamic không chứa partition hoặc ổ đĩa logic, và chỉ có thể truy cập bằng Windows Server 2003 và Windows 2000. Windows Server 2003/ Windows 2000 hỗ trợ năm loại volume dynamic: simple, spanned, striped, mirrored và RAID-5. Ưu điểm của công nghệ Dynamic storage so với công nghệ Basic storage:

- Cho phép ghép nhiều ổ đĩa vật lý để tạo thành các ổ đĩa logic (Volume).
- Cho phép ghép nhiều vùng trống không liên tục trên nhiều đĩa cứng vật lý để tạo ổ đĩa logic.
- Có thể tạo ra các ổ đĩa logic có khả năng dung lỗi cao và tăng tốc độ truy xuất...

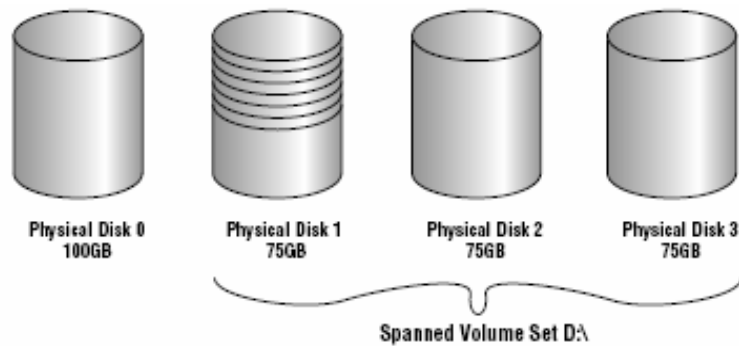
2.2.1 Volume simple:

Chứa không gian lấy từ một đĩa **dynamic** duy nhất. Không gian đĩa này có thể liên tục hoặc không liên tục. Hình sau minh họa một đĩa vật lý được chia thành hai **volume** đơn giản.

2.2.2 Volume spanned:

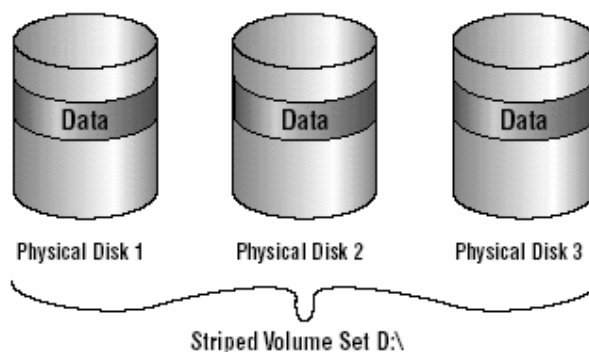
Bao gồm một hoặc nhiều đĩa **dynamic** (tối đa là 32 đĩa). Sử dụng khi bạn muốn tăng kích cỡ của **volume**. Dữ liệu ghi lên **volume** theo thứ tự, hết đĩa này đến đĩa khác. Thông thường người quản trị sử dụng **volume spanned** khi ổ đĩa đang sử dụng trong **volume** sắp bị đầy và muốn tăng kích thước của **volume** bằng cách bổ sung thêm một đĩa khác.

Do dữ liệu được ghi tuần tự nên **volume** loại này không tăng hiệu năng sử dụng. Nhược điểm chính của **volume spanned** là nếu một đĩa bị hỏng thì toàn bộ dữ liệu trên **volume** không thể truy xuất được.

2.2.3 Volume striped:

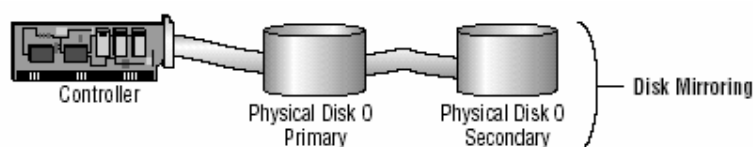
Lưu trữ dữ liệu lên các dải (**strip**) bằng nhau trên một hoặc nhiều đĩa vật lý (tối đa là 32). Do dữ liệu được ghi tuần tự lên từng dải, nên bạn có thể thi hành nhiều tác vụ **I/O** đồng thời, làm tăng tốc độ truy xuất dữ liệu. Thông thường, người quản trị mạng sử dụng **volume striped** để kết hợp dung lượng của nhiều ổ đĩa vật lý thành một đĩa **logic** đồng thời tăng tốc độ truy xuất.

Nhược điểm chính của **volume striped** là nếu một ổ đĩa bị hỏng thì dữ liệu trên toàn bộ **volume** mất giá trị.

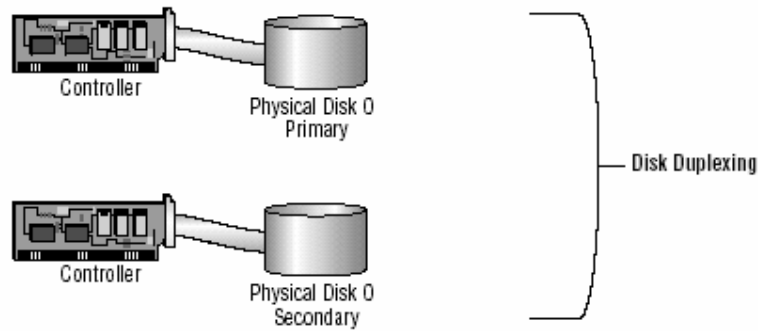
2.2.4 Volume mirrored:

Là hai bản sao của một **volume** đơn giản. Bạn dùng một ổ đĩa chính và một ổ đĩa phụ. Dữ liệu khi ghi lên đĩa chính đồng thời cũng sẽ được ghi lên đĩa phụ. **Volume** dạng này cung cấp khả năng dung lỗi tốt. Nếu một đĩa bị hỏng thì ổ đĩa kia vẫn làm việc và không làm gián đoạn quá trình truy xuất dữ liệu. Nhược điểm của phương pháp này là bộ điều khiển đĩa phải ghi lần lượt lên hai đĩa, làm giảm hiệu năng.

Để tăng tốc độ ghi đồng thời cũng tăng khả năng dung lỗi, bạn có thể

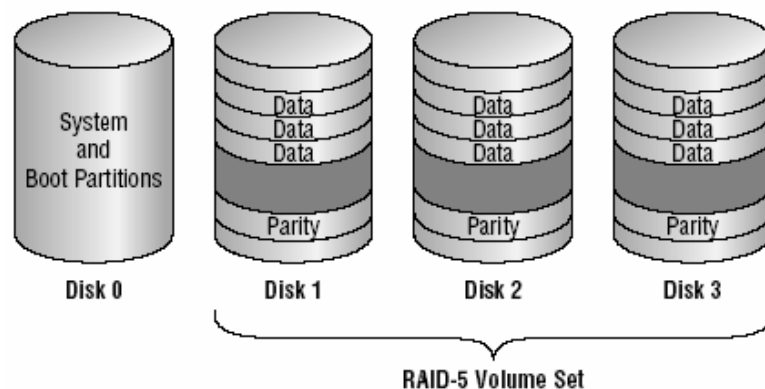
sử dụng một biến thể của **volume mirrored** là **duplexing**. Theo cách này bạn phải sử dụng một bộ điều khiển đĩa khác cho ổ đĩa thứ hai.

Nhược điểm chính của phương pháp này là chi phí cao. Để có một **volume 4GB** bạn phải tốn đến **8GB** cho hai ổ đĩa.

2.2.5 Volume RAID-5:

Tương tự như **volume striped** nhưng **RAID-5** lại dùng thêm một dãy (**strip**) ghi thông tin kiểm lỗi **parity**. Nếu một đĩa của **volume** bị hỏng thì thông tin **parity** ghi trên đĩa khác sẽ giúp phục hồi lại dữ liệu trên đĩa hỏng. **Volume RAID-5** sử dụng ít nhất ba ổ đĩa (tối đa là 32).

Ưu điểm chính của kỹ thuật này là khả năng dung lỗi cao và tốc độ truy xuất cao bởi sử dụng nhiều kênh I/O.

3. Sử dụng chương trình Disk Manager :

Disk Manager là một tiện ích giao diện đồ họa phục vụ việc quản lý đĩa và volume trên môi trường Windows 2000 và Windows Server 2003. Để có thể sử dụng được hết các chức năng của chương trình, bạn phải đăng nhập vào máy bằng tài khoản Administrator. Vào menu Start \ Programs \ Administrative Tools \ Computer Management. Sau đó mở rộng mục Storage và chọn Disk Management. Cửa sổ Disk Management xuất hiện như sau:

3.1. Xem thuộc tính của đĩa:

Nhấp phải chuột lên ổ đĩa vật lý muốn biết thông tin và chọn Properties. Hộp thoại Disk Properties xuất hiện như sau:

Hộp thoại cung cấp các thông tin:

- Số thứ tự của ổ đĩa vật lý
- Loại đĩa (basic, dynamic, DVD-ROM, DVD, đĩa chuyển dãi được, hoặc unknown)
- Trạng thái của đĩa (online hoặc offline)
- Dung lượng đĩa
- Lượng không gian chưa cấp phát
- Loại thiết bị phân cứng
- Nhà sản xuất thiết bị
- Tên của adapter
- Danh sách các volume đã tạo trên đĩa

3.4. Tạo partition volume mới:

Nếu bạn còn không gian chưa cấp phát trên một đĩa **basic** thì bạn có thể tạo thêm **partition** mới, còn trên đĩa **dynamic** thì bạn có thể tạo thêm **volume** mới. Phần sau hướng dẫn bạn sử dụng **Create Partition Wizard** để tạo một **partition** mới:

Nhấp phải chuột lên vùng trống chưa cấp phát của đĩa **basic** và chọn **Create Logical Drive**.

Xuất hiện hộp thoại **Create Partition Wizard**. Nhấn nút **Next** trong hộp thoại này.

Trong hộp thoại **Select Partition Type**, chọn loại **partition** mà bạn định tạo. Chỉ có những loại còn khả năng tạo mới được phép chọn (tùy thuộc vào ổ đĩa vật lý của bạn). Sau khi chọn loại **partition** xong nhấn **Next** để tiếp tục.

Tiếp theo, hộp thoại **Specify Partition Size** yêu cầu bạn cho biết dung lượng định cấp phát. Sau khi chỉ định xong, nhấn **Next**.

Trong hộp thoại **Assign Drive Letter or Path**, bạn có thể đặt cho **partition** này một ký tự ổ đĩa, hoặc gắn (**mount**) vào một thư mục rỗng, hoặc không làm đặt gì hết. Khi bạn chọn kiểu gắn vào một thư mục rỗng thì bạn có thể tạo ra vô số **partition** mới. Sau khi đã quyết định xong, nhấn **Next** để tiếp tục.

Hộp thoại **Format Partition** yêu cầu bạn quyết định có định dạng **partition** này không. Nếu có thì dùng hệ thống tập tin là gì? đơn vị cấp phát là bao nhiêu? nhãn của **partition** (**volume label**) là gì? có định dạng nhanh không? Có nên tập tin và thư mục không? Sau khi đã chọn xong, nhấn **Next** để tiếp tục.

Hộp thoại **Completing the Create Partition Wizard** tóm tắt lại các thao tác sẽ thực hiện, bạn phải kiểm tra lại xem đã chính xác chưa, sau đó nhấn **Finish** để bắt đầu thực hiện.

3.5. Thay đổi ký tự ổ đĩa hoặc đường dẫn.

Muốn thay đổi ký tự ổ đĩa cho **partition/volume** nào, bạn nhấp phải chuột lên **volume** đó và chọn **Change Drive Letter and Path**. Hộp thoại **Change Drive Letter and Path** xuất hiện.

Trong hộp thoại này, nhấn nút **Edit** để mở tiếp hộp thoại **Edit Drive Letter and Path**, mở danh sách **Assign a drive letter** và chọn một ký tự ổ đĩa mới định đặt cho **partition/volume** này. Cuối cùng đồng ý xác nhận các thay đổi đã thực hiện.

3.6. Xoá **partition/volume**

Để tổ chức lại một ổ đĩa hoặc huỷ các dữ liệu có trên một **partition/volume**, bạn có thể xoá nó đi. Để thực hiện, trong cửa sổ **Disk Manager**, bạn nhấp phải chuột lên **partition/volume** muốn xoá và chọn **Delete Partition** (hoặc **Delete Volume**). Một hộp thoại cảnh báo xuất hiện, thông báo dữ liệu trên **partition** hoặc **volume** sẽ bị xoá và yêu cầu bạn xác nhận lại lần nữa thao tác này.

3.7. Cấu hình **Dynamic Storage**

3.7.1 Chuyển chế độ lưu trữ.

Để sử dụng được cơ chế lưu trữ **Dynamic**, bạn phải chuyển đổi các đĩa cứng vật lý trong hệ thống thành **Dynamic Disk**. Trong công cụ **Computer Management \ Disk Management**, bạn nhấp phải chuột trên các ổ đĩa bên của sổ bên phải và chọn **Convert to Dynamic Disk....** Sau đó đánh dấu vào tất cả các đĩa cứng vật lý cần chuyển đổi chế độ lưu trữ và chọn **OK** để hệ thống chuyển đổi. Sau khi chuyển đổi xong hệ thống sẽ yêu cầu bạn **restart** máy để áp dụng chế độ lưu trữ mới.

3.7.2 Tạo **Volume Spanned**.

Trong công cụ **Disk Management**, bạn nhấp phải chuột lên vùng trống của đĩa cứng cần tạo **Volume**, sau đó chọn **New Volume**.

Tiếp theo, bạn chọn loại **Volume** cần tạo. Trong trường hợp này chúng ta chọn **Spanned**.

Bạn chọn những đĩa cứng dùng để tạo **Volume** này, đồng thời bạn cũng nhập kích thước mà mỗi đĩa giành ra để tạo **Volume**. Chú ý đối với loại **Volume** này thì kích thước của các đĩa giành cho **Volume** có thể khác nhau.

Bạn gán ký tự ổ đĩa cho **Volume**.

Bạn định dạng **Volume** mà bạn vừa tạo để có thể chứa dữ liệu.

Đến đây đã hoàn thành việc tạo **Volume**, bạn có thể lưu trữ dữ liệu trên **Volume** này theo cơ chế đã trình bày ở phần lý thuyết.

3.7.3 Tạo **Volume Striped**

Các bước tạo **Volume Striped** cũng tương tự như việc tạo các **Volume** khác nhưng chú ý là kích thước của các đĩa cứng giành cho loại **Volume** này phải bằng nhau và kích thước của **Volume** bằng tổng các kích thước của các phần trên.

3.7.4 Tạo Volume Mirror.

Các bước tạo **Volume Mirror** cũng tương tự như trên, chú ý kích thước của các đĩa cứng giành cho loại **Volume** này phải bằng nhau và kích thước của **Volume** bằng chính kích thước của mỗi phần trên.

3.7.5 Tạo Volume Raid-5.

Các bước tạo **Volume Raid-5** cũng tương tự như trên nhưng chú ý là loại **Volume** yêu cầu tối thiểu đến 3 đĩa cứng. Kích thước của các đĩa cứng giành cho loại **Volume** này phải bằng nhau và kích thước của **Volume** bằng 2/3 kích thước của mỗi phần cộng lại.

4. Quản lý việc nén dữ liệu:

Nén dữ liệu là quá trình lưu trữ dữ liệu dưới một dạng thức chiếm ít không gian hơn dữ liệu ban đầu. **Windows Server 2003** hỗ trợ tính năng nén các tập tin và thư mục một cách tự động và trong suốt. Các chương trình ứng dụng truy xuất các tập tin nén một cách bình thường do hệ điều hành tự động giải nén khi mở tập tin và nén lại khi lưu tập tin lên đĩa. Khả năng này chỉ có trên các **partition NTFS**. Nếu bạn chép một tập tin/thư mục trên một **partition** có tính năng nén sang một **partition FAT** bình thường thì hệ điều hành sẽ giải nén tập tin/ thư mục đó trước khi chép đi.

Để thi hành việc nén một tập tin/thư mục, bạn sử dụng chương trình **Windows Explorer** và thực hiện theo các bước sau:

- Trong cửa sổ **Windows Explorer**, duyệt đến tập tin/thư mục định nén và chọn tập tin/thư mục đó.
- Nhấp phải chuột lên đối tượng đó và chọn **Properties**.
- Trong hộp thoại **Properties**, nhấn nút **Advanced** trong **tab General**.
- Trong hộp thoại **Advanced Properties**, chọn mục “**Compress contents to save disk space**” và nhấn chọn **OK**.

Nhấn chọn **OK** trong hộp thoại **Properties** để xác nhận thao tác. Nếu bạn định nén một thư mục, hộp thoại **Confirm Attribute Changes** xuất hiện, yêu cầu bạn lựa chọn hoặc là chỉ nén thư mục này thôi (**Apply changes to this folder only**) hoặc nén cả các thư mục con và tập tin có trong thư mục (**Apply changes to this folder, subfolders and files**). Thực hiện lựa chọn của bạn và nhấn **OK**.

Để thực hiện việc giải nén một thư mục/tập tin, bạn thực hiện tương tự theo các bước ở trên và bỏ chọn mục **Compress contents to save disk space** trong hộp thoại **Advanced Properties**.

5. Thiết lập hạn ngạch đĩa (disk quota).

Hạn ngạch đĩa được dùng để chỉ định lượng không gian đĩa tối đa mà một người dùng có thể sử dụng trên một **volume NTFS**. Bạn có thể áp dụng hạn ngạch đĩa cho tất cả người dùng hoặc chỉ đối với từng người dùng riêng biệt.

Một số vấn đề bạn phải lưu ý khi thiết lập hạn ngạch đĩa:

- Chỉ có thể áp dụng trên các volume **NTFS**.
- Lượng không gian chiếm dụng được tính theo các tập tin và thư mục do người dùng sở hữu.
- Khi người dùng cài đặt một chương trình, lượng không gian đĩa còn trống mà chương trình thấy được tính toán dựa vào hạn ngạch đĩa của người dùng, không phải là lượng không gian còn trống trên **volume**.
- Được tính toán trên kích thước thật sự của tập tin trong trường hợp tập tin/thư mục được nén.

5.1. Cấu hình hạn ngạch đĩa.

Bạn cấu hình hạn ngạch đĩa bằng hộp thoại **Volume Properties** đã giới thiệu trong phần trên. Bạn cũng có thể mở hộp thoại này bằng cách nhấp phải chuột lên ký tự ổ đĩa trong **Windows Explorer** và chọn **Properties**. Trong hộp thoại này nhấp chọn **tab Quota**. Theo mặc định tính năng hạn ngạch đĩa không được kích hoạt.

Các mục trong hộp thoại có ý nghĩa như sau:

- **Enable quota management:** thực hiện hoặc không thực hiện quản lý hạn ngạch đĩa.
- **Deny disk space to users exceeding quota limit:** người dùng sẽ không thể tiếp tục sử dụng đĩa khi vượt quá hạn ngạch và nhận được thông báo **out of disk space**.
- **Select the default quota limit for new users on this volume:** định nghĩa các giới hạn sử dụng. Các lựa chọn bao gồm “không định nghĩa giới hạn” (**Do not limit disk space**), “giới hạn cho phép” (**Limit disk space to**) và “giới hạn cảnh báo” (**Set warning level to**).
- **Select the quota logging options for this volume:** có ghi nhận lại các sự kiện liên quan đến sử dụng hạn ngạch đĩa. Có thể ghi nhận khi người dùng vượt quá giới hạn cho phép hoặc vượt quá giới hạn cảnh báo.

Biểu tượng đèn giao thông trong hộp thoại có các trạng thái sau:

- Đèn đỏ cho biết tính năng quản lý hạn ngạch không được kích hoạt.
- Đèn vàng cho biết **Windows Server 2003** đang xây dựng lại thông tin hạn ngạch.
- Đèn xanh cho biết tính năng quản lý đang có tác dụng.

5.2. Thiết lập hạn ngạch mặc định.

Khi bạn thiết lập hạn ngạch mặc định áp dụng cho các người dùng mới trên volume, chỉ những người dùng chưa bao giờ tạo tập tin trên volume đó mới chịu ảnh hưởng. Có nghĩa là những người dùng đã sở hữu các tập tin/thư mục trên volume này đều không bị chính sách hạn ngạch quy định. Như vậy, nếu bạn dự định áp đặt hạn ngạch cho tất cả các người dùng, bạn phải chỉ định hạn ngạch ngay từ khi tạo lập **volume**.

Để thực hiện, bạn mở hộp thoại **Volume Properties** và chọn tab **Quota**. Đánh dấu chọn mục **Enable quota management** và điền vào các giá trị giới hạn sử dụng và giới hạn cảnh báo.

5.3. Chỉ định hạn ngạch cho từng cá nhân.

Trong một vài trường hợp, bạn cần phải chỉ định hạn ngạch cho riêng một người nào đó, chẳng hạn có thể là các lý do sau:

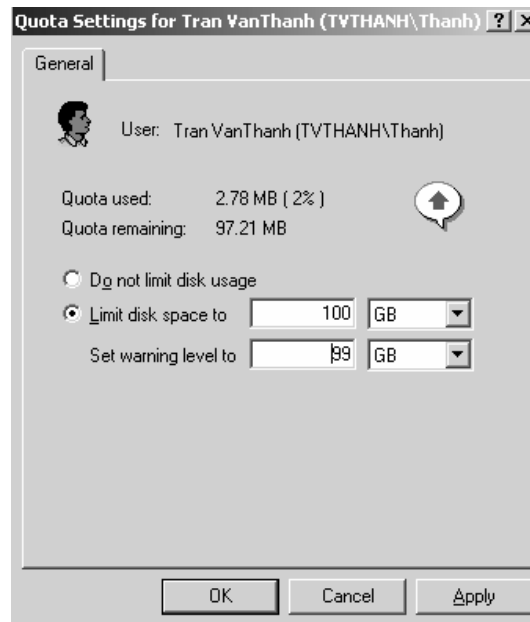
- Người dùng này sẽ giữ nhiệm vụ cài đặt các phần mềm mới, và như vậy họ phải có được lượng không gian đĩa trống lớn.
- Hoặc là người dùng đã tạo nhiều tập tin trên **volume** trước khi thiết lập hạn ngạch, do vậy họ sẽ không chịu tác dụng. Bạn phải tạo riêng một giới hạn mới áp dụng cho người đó.

Để thiết lập, nhấn nút **Quota Entries** trong tab **Quota** của hộp thoại **Volume Properties**. Cửa sổ **Quota Entries** xuất hiện.

Status	Name	Logon Name	Amount Used	Quota Limit	Warnin...	Perc...
OK		BUILTIN\Administr...	1.28 GB	No Limit	No Limit	N/A
OK		NT AUTHORITY\...	244 KB	No Limit	No Limit	N/A
OK		NT AUTHORITY\L...	219 KB	No Limit	No Limit	N/A
OK	Tran VanThanh	TVTHANH\Thanh	2.78 MB	100 MB	99 MB	2
OK	Tieu Dong Nhon	TVTHANH\Nhon	2.78 MB	100 MB	99 MB	2

5 total item(s), 1 selected.

Chỉnh sửa thông tin hạn ngạch của một người dùng: nhấn đúp vào mục của người dùng tương ứng, hộp thoại **Quota Setting** xuất hiện cho phép bạn thay đổi các giá trị hạn ngạch.

Bổ sung thêm một mục quy định hạn ngạch: trong cửa sổ **Quota Entries**, vào menu **Quota** chọn mục **New Quota Entry** / xuất hiện hộp thoại **Select Users**, bạn chọn người dùng rồi nhấn **OK** / xuất hiện hộp thoại **Add New Quota Entry**, bạn nhập các giá trị hạn ngạch thích hợp và nhấn **OK**.

6. Mã hoá dữ liệu bằng EFS:

EFS (Encrypting File System) là một kỹ thuật dùng trong **Windows Server 2003** dùng để mã hoá các tập tin lưu trên các **partition NTFS**. Việc mã hoá sẽ bổ sung thêm một lớp bảo vệ an toàn cho hệ thống tập tin. Chỉ người dùng có đúng khoá mới có thể truy xuất được các tập tin này còn những người khác thì bị từ chối truy cập. Ngoài ra, người quản trị mạng còn có thể dùng tác nhân phục hồi (**recovery agent**) để truy xuất đến bất kỳ tập tin nào bị mã hoá. Để mã hoá các tập tin, tiến hành theo các bước sau:

Mở cửa sổ **Windows Explorer**.

Trong cửa sổ **Windows Explorer**, chọn các tập tin và thư mục cần mã hoá. Nhấp phải chuột lên các tập tin và thư mục, chọn **Properties**.

Trong hộp thoại **Properties**, nhấn nút **Advanced**.

Hộp thoại **Advanced Properties** xuất hiện, đánh dấu mục **Encrypt contents to secure data** và nhấn **OK**.

Trở lại hộp thoại **Properties**, nhấn **OK**, xuất hiện hộp thoại **Confirm Attribute Changes** yêu cầu bạn cho biết sẽ mã hoá chỉ riêng thư mục được chọn (**Apply changes to this folder only**) hoặc mã hoá toàn bộ thư mục kể các các thư mục con (**Apply changes to this folder, subfolders and files**). Sau đó nhấn **OK**.

Để thôi không mã hoá các tập tin, bạn thực hiện tương tự theo các bước trên nhưng bỏ chọn mục **Encrypt contents to secure data**.

Bài 6: Cấu hình dịch vụ Routing and Remote Access.

Mục tiêu:

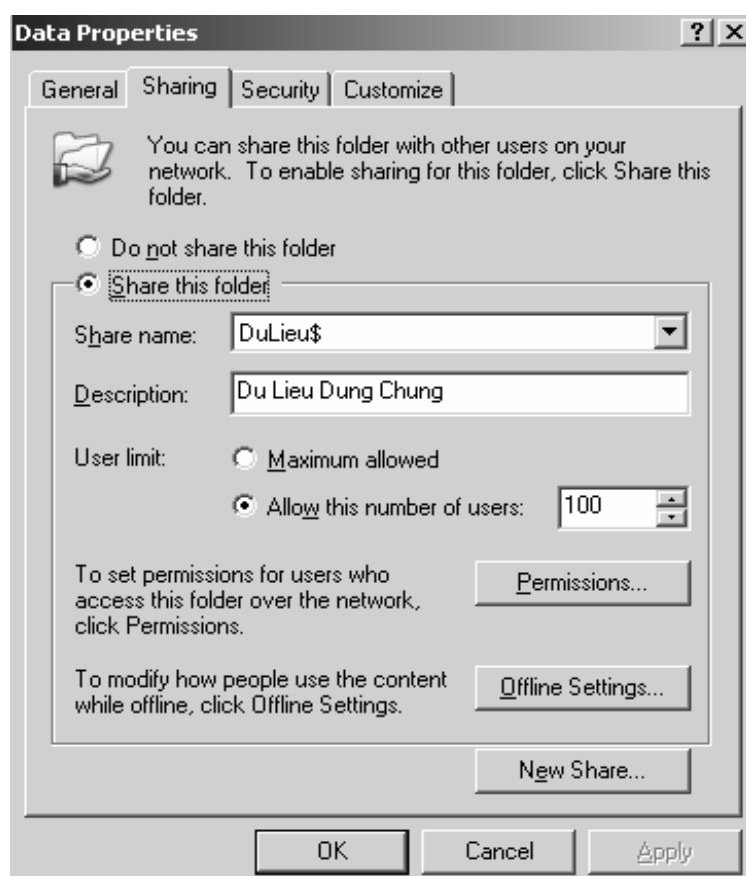
- Trình bày các loại quyền truy cập dữ liệu;
- Tạo và quản lý các thư mục dùng chung trên mạng.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Tạo thư mục dùng chung

1.1. Chia sẻ thư mục dùng chung

Các tài nguyên chia sẻ là các tài nguyên trên mạng mà các người dùng có thể truy xuất và sử dụng thông qua mạng. Muốn chia sẻ một thư mục dùng chung trên mạng, bạn phải **login** vào hệ thống với vai trò người quản trị (**Administrators**) hoặc là thành viên của nhóm **Server Operators**, tiếp theo trong **Explorer** bạn nhấp phải chuột trên thư mục đó và chọn **Properties**, hộp thoại **Properties** xuất hiện, chọn **Tab Sharing**.

Ý nghĩa của các mục trong **Tab Sharing**:

Mục	Ý nghĩa
Do not share this folder	Chỉ định thư mục này chỉ được phép truy cập cục bộ

Share this folder	Chỉ định thư mục này được phép truy cập cục bộ và truy cập qua mạng
Share name	Tên thư mục mà người dùng mạng nhìn thấy và truy cập
Comment	Cho phép người dùng mô tả thêm thông tin về thư mục dùng chung này
User Limit	Cho phép bạn khai báo số kết nối tối đa truy xuất vào thư mục tại một thời điểm
Permissions	Cho phép bạn thiết lập danh sách quyền truy cập thông qua mạng của người dùng
Offline Settings	Cho phép thư mục được lưu trữ tạm tài liệu khi làm việc dưới chế độ Offline .

1.2. Cấu hình Share Permissions

Bạn muốn cấp quyền cho các người dùng truy cập qua mạng thì dùng **Share Permissions**. **Share Permissions** chỉ có hiệu lực khi người dùng truy cập qua mạng chứ không có hiệu lực khi người dùng truy cập cục bộ. Khác với **NTFS Permissions** là quản lý người dùng truy cập dưới cấp độ truy xuất đĩa. Trong hộp thoại **Share Permissions**, chứa danh sách các quyền sau:

- **Full Control**: cho phép người dùng có toàn quyền trên thư mục chia sẻ.
- **Change**: cho phép người dùng thay đổi dữ liệu trên tập tin và xóa tập tin trong thư mục chia sẻ.
- **Read**: cho phép người dùng xem và thi hành các tập tin trong thư mục chia sẻ. Bạn muốn cấp quyền cho người dùng thì nhấp chuột vào nút **Add**.

Hộp thoại chọn người dùng và nhóm xuất hiện, bạn nhấp đôi chuột vào các tài khoản người dùng và nhóm cần chọn, sau đó chọn **OK**.

Trong hộp thoại xuất hiện, muốn cấp quyền cho người dùng bạn đánh dấu vào mục **Allow**, ngược lại khóa quyền thì đánh dấu vào mục **Deny**.

1.3. Chia sẻ thư mục dùng lệnh netshare:

Chức năng: tạo, xóa và hiển thị các tài nguyên chia sẻ. Cú pháp:

net share sharename

net share sharename=drive:path [/users:number | /unlimited] [/remark:"text"]

net share sharename [/users:number | unlimited] [/remark:"text"]

net share {sharename | drive:path} /delete

Ý nghĩa các tham số:

- [Không tham số]: hiển thị thông tin về tất cả các tài nguyên chia sẻ trên máy

tính cục bộ

- [**Sharename**]: tên trên mạng của tài nguyên chia sẻ, nếu dùng lệnh **net share** với một tham số **sharename** thì hệ thống sẽ hiển thị thông tin về tài nguyên dùng chung này.
- [**drive:path**]: chỉ định đường dẫn tuyệt đối của thư mục cần chia sẻ.
- [**/users:number**]: đặt số lượng người dùng lớn nhất có thể truy cập vào tài nguyên dùng chung này.
- [**/unlimited**]: không giới hạn số lượng người dùng có thể truy cập vào tài nguyên dùng chung này.
- [**/remark:"text"**]: thêm thông tin mô tả về tài nguyên này.
- **/delete**: xóa thuộc tính chia sẻ của thư mục hiện tại.

2. Quản lý các thư mục dùng chung:

2.1. Xem các thư mục dùng chung:

Mục **Shared Folders** trong công cụ **Computer Management** cho phép bạn tạo và quản lý các thư mục dùng chung trên máy tính. Muốn xem các thư mục dùng chung trên máy tính bạn chọn mục **Shares**. Nếu thư mục dùng chung nào có phần cuối của tên chia sẻ (**share name**) là dấu \$ thì tên thư mục dùng chung này được ẩn đi và không tìm thấy khi bạn tìm kiếm thông qua **My Network Places** hoặc duyệt các tài nguyên mạng.

2.2. Xem các phiên làm việc trên thư mục dùng chung

Muốn xem tất cả các người dùng đang truy cập đến các thư mục dùng chung trên máy tính bạn chọn mục **Session**. Mục **Session** cung cấp các thông tin sau:

- Tên tài khoản người dùng đang kết nối vào tài nguyên chia sẻ.
- Tên máy tính có người dùng kết nối từ đó.
- Hệ điều hành mà máy trạm đang sử dụng để kết nối.
- Số tập tin mà người dùng đang mở.
- Thời gian kết nối của người dùng.
- Thời gian chờ xử lý của kết nối.
- Phải là truy cập của người dùng **Guest** không?

2.3. Xem các tập tin đang mở trong các thư mục dùng chung

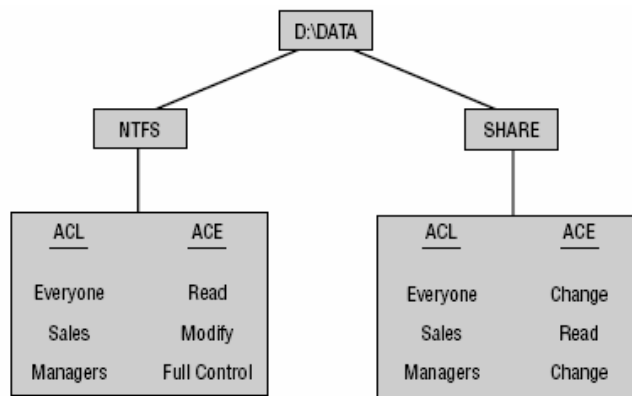
Muốn xem các tập tin đang mở trong các thư mục dùng chung bạn nhấp chuột vào mục **Open Files**. Mục **Open Files** cung cấp các thông tin sau:

- Đường dẫn và tập tin hiện đang được mở.
- Tên tài khoản người dùng đang truy cập tập tin đó.
- Hệ điều hành mà người dùng sử dụng để truy cập tập tin.
- Trạng thái tập tin có đang bị khoá hay không.
- Trạng thái mở sử dụng tập tin (**Read** hoặc **Write**).

3. Quyền truy cập NTFS:

Có hai loại hệ thống tập được dùng cho **partition** và **volume** cục bộ là

FAT (bao gồm **FAT16** và **FAT32**). **FAT partition** không hỗ trợ bảo mật nội bộ, còn **NTFS partition** thì ngược lại có hỗ trợ bảo mật; có nghĩa là nếu đĩa cứng của bạn định dạng là **FAT** thì mọi người đều có thể thao tác trên các file chứa trên đĩa cứng này, còn ngược lại là định dạng **NTFS** thì tùy theo người dùng có quyền truy cập không, nếu người dùng không có quyền thì không thể nào truy cập được dữ liệu trên đĩa. Hệ thống **Windows Server 2003** dùng các **ACL (Access Control List)** để quản lý các quyền truy cập của đối tượng cục bộ và các đối tượng trên **Active Directory**. Một **ACL** có thể chứa nhiều **ACE (Access Control Entry)** đại diện cho một người dùng hay một nhóm người.

3.1. Các quyền truy cập của NTFS

Tên quyền	Chức năng
Traverse Folder/Execute File	Duyệt các thư mục và thi hành các tập tin chương trình trong thư mục
List Folder/Read Data	Liệt kê nội dung của thư mục và đọc dữ liệu của các tập tin trong thư mục
Read Attributes	Đọc các thuộc tính của các tập tin và thư mục
Read Extended Attributes	Đọc các thuộc tính mở rộng của các tập tin và thư mục
Create File/Write Data	Tạo các tập tin mới và ghi dữ liệu lên các tập tin này
Create Folder/Append Data	Tạo thư mục mới và chèn thêm dữ liệu vào các tập tin
Write Attributes	Thay đổi thuộc tính của các tập tin và thư mục
Write Extended Attributes	Thay đổi thuộc tính mở rộng của các tập tin và thư mục
Delete Subfolders and Files	Xóa thư mục con và các tập tin
Delete	Xóa các tập tin

Read Permissions	Đọc các quyền trên các tập tin và thư mục
Change Permissions	Thay đổi quyền trên các tập tin và thư mục
Take Ownership	Tước quyền sở hữu của các tập tin và thư mục

3.2. Các mức quyền truy cập được dùng trong NTFS

Tên quyền	Full Control	Modify	Read& Execute	List Folder Contents	Read	Write
Traverse Folder /Execute File	X	X	X	X		
List Folder /Read Data	X	X	X	X	X	
Read Attributes	X	X	X	X	X	
Read Extended Attributes	X	X	X	X	X	
Create File /Write Data	X	X				
Create Folder /Append Data	X	X				X
Write Attributes	X	X				X
Write Extended Attributes	X	X				X
Delete Subfolders and Files	X					
Delete	X	X				
Read Permissions	X	X	X	X	X	X
Change Permissions	X					
Take Ownership	X					

3.3. Gán quyền truy cập NTFS trên thư mục dùng chung:

Bạn muốn gán quyền NTFS, thông qua **Windows Explorer** bạn nhấp phải chuột vào tập tin hay thư mục cần cấu hình quyền truy cập rồi chọn **Properties**. Hộp thoại **Properties** xuất hiện. Nếu ổ đĩa của bạn định dạng là **FAT** thì hộp thoại chỉ có hai **Tab** là **General** và **Sharing**. Nhưng nếu đĩa có định dạng là **NTFS** thì trong hộp thoại sẽ có thêm một **Tab** là **Security**. Tab này cho phép ta có thể quy định quyền truy cập cho từng người dùng hoặc một nhóm người dùng lên các tập tin và thư mục. Bạn nhấp chuột vào **Tab Security** để cấp quyền cho các người dùng.

Muốn cấp quyền truy cập cho một người dùng, bạn nhấp chuột vào nút **Add**, hộp thoại chọn lựa người dùng và nhóm xuất hiện, bạn chọn người dùng và nhóm cần cấp quyền, nhấp chuột vào nút **Add** để thêm vào danh sách, sau đó nhấp chuột vào nút **OK** để trở lại hộp thoại chính.

Hộp thoại chính sẽ xuất hiện các người dùng và nhóm mà bạn mới thêm vào, sau đó chọn người dùng và nhóm để cấp quyền. Trong hộp thoại đã hiện sẵn danh sách quyền, bạn muốn cho người dùng đó có quyền gì thì bạn đánh dấu vào phần **Allow**, còn ngược lại muốn cấm quyền đó thì đánh dấu vào mục **Deny**.

3.4. Kế thừa và thay thế quyền của đối tượng con.

Trong hộp thoại chính trên, chúng ta có thể nhấp chuột vào nút **Advanced** để cấu hình chi tiết hơn cho các quyền truy cập của người dùng. Khi nhấp chuột vào nút **Advanced**, hộp thoại **Advanced Security Settings** xuất hiện, trong hộp thoại, nếu bạn đánh dấu vào mục **Allow inheritable permissions from parent to propagate to this object and child objects** thì thư mục hiện tại được thừa hưởng danh sách quyền truy cập từ thư mục cha, bạn muốn xóa những quyền thừa hưởng từ thư mục cha bạn phải bỏ đánh dấu này. Nếu danh sách quyền truy cập của thư mục cha thay đổi thì danh sách quyền truy cập của thư mục hiện tại cũng thay đổi theo. Ngoài ra nếu bạn đánh dấu vào mục **Replace permission entries on all child objects with entries shown here that apply to child objects** thì danh sách quyền truy cập của thư mục hiện tại sẽ được áp dụng xuống các tập tin và thư mục con có nghĩa là các tập tin và thư mục con sẽ được thay thế quyền truy cập giống như các quyền đang hiển thị trong hộp thoại.

Trong hộp thoại này, **Windows Server 2003** cũng cho phép chúng ta kiểm tra và cấu hình lại chi tiết các quyền của người dùng và nhóm, để thực hiện,

3.5. Thay đổi quyền khi di chuyển thư mục và tập tin.

Khi chúng ta sao chép (**copy**) một tập tin hay thư mục sang một vị trí mới thì quyền truy cập trên tập tin hay thư mục này sẽ thay đổi theo quyền trên thư mục cha chứa chúng, nhưng ngược lại nếu chúng ta di chuyển (**move**) một tập tin hay thư mục sang bất kì vị trí nào thì các quyền trên chúng vẫn được giữ nguyên.

3.6. Giám sát người dùng truy cập thư mục

Bạn muốn giám sát và ghi nhận lại các người dùng thao tác trên thư mục hiện tại, trong hộp thoại **Advanced Security Settings**, chọn **Tab Auditing**, nhấp chuột vào nút **Add** để chọn người dùng cần giám sát, sau đó bạn muốn giám sát việc truy xuất thành công thì đánh dấu vào mục **Successful**, ngược lại giám sát việc truy xuất không thành công thì đánh dấu vào mục **Failed**.

3.7. Thay đổi người sở hữu thư mục

Bạn muốn xem tài khoản người và nhóm người dùng sở hữu thư mục hiện tại, trong hộp thoại **Advanced Security Settings**, chọn **Tab Owner**. Đồng thời bạn cũng có thể thay đổi người và nhóm người sở hữu thư mục này bằng cách nhấp chuột vào nút **Other Users or Groups**.

Bài 7: Phân phát địa chỉ IP

Mục tiêu:

- Mô tả được sự hoạt động của dịch vụ DHCP và WINS;
- Cài đặt và cấu hình được dịch vụ DHCP và WINS.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Dịch vụ cấp phát địa chỉ IP động:

1.1. Giới thiệu dịch vụ DHCP:

Mỗi thiết bị trên mạng có dùng bộ giao thức **TCP/IP** đều phải có một địa chỉ **IP** hợp lệ, phân biệt. Để hỗ trợ cho vấn đề theo dõi và cấp phát các địa chỉ **IP** được chính xác, tổ chức **IETF (Internet Engineering Task Force)** đã phát triển ra giao thức **DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol)**.

Giao thức này được mô tả trong các **RFC 1533, 1534, 1541 và 1542**. Bạn có thể tìm thấy các **RFC** này tại địa chỉ **<http://www.ietf.org/rfc.html>**. Để có thể làm một **DHCP Server**, máy tính **Windows Server 2003** phải đáp ứng các điều kiện sau:

- Đã cài dịch vụ **DHCP**.
 - Mỗi **interface** phải được cấu hình bằng một địa chỉ **IP** tĩnh.
 - Đã chuẩn bị sẵn danh sách các địa chỉ **IP** định cấp phát cho các máy **client**.
- Dịch vụ **DHCP** này cho phép chúng ta cấp động các thông số cấu hình mạng cho các máy trạm (**client**). Các hệ điều hành của **Microsoft** và các hệ điều hành khác như **Unix** hoặc **Macintosh** đều hỗ trợ cơ chế nhận các thông số động, có nghĩa là trên các hệ điều hành này phải có một **DHCP Client**. Cơ chế sử dụng các thông số mạng được cấp phát động có ưu điểm hơn so với cơ chế khai báo tĩnh các thông số mạng như:
- Khắc phục được tình trạng đụng địa chỉ **IP** và giảm chi phí quản trị cho hệ thống mạng.
 - Giúp cho các nhà cung cấp dịch vụ (**ISP**) tiết kiệm được số lượng địa chỉ **IP** thật (**Public IP**).
 - Phù hợp cho các máy tính thường xuyên di chuyển qua lại giữa các mạng.
 - Kết hợp với hệ thống mạng không dây (**Wireless**) cung cấp các điểm **Hotspot** như: nhà ga, sân bay, trường học...

1.2. Hoạt động của giao thức DHCP:

Giao thức **DHCP** làm việc theo mô hình **client/server**. Theo đó, quá trình tương tác giữa **DHCP client** và **server** diễn ra theo các bước sau:

- Khi máy **client** khởi động, máy sẽ gửi **broadcast** gói tin **DHCPDISCOVER**, yêu cầu một **server** phục vụ mình. Gói tin này cũng chứa địa chỉ **MAC** của máy **client**.
- Các máy **Server** trên mạng khi nhận được gói tin yêu cầu đó, nếu còn khả năng cung cấp địa chỉ **IP**, đều gửi lại cho máy **Client** gói tin **DHCPOFFER**, đề nghị cho thuê một địa chỉ **IP** trong một khoảng thời gian nhất định, kèm theo là một **subnet mask** và địa chỉ của **Server**. **Server** sẽ không cấp phát địa chỉ **IP** vừa đề nghị cho những **Client** khác trong suốt quá trình thương thuyết.

- Máy **Client** sẽ lựa chọn một trong những lời đề nghị (**DHCPOFFER**) và gửi **broadcast** lại gói tin **DHCPREQUEST** chấp nhận lời đề nghị đó. Điều này cho phép các lời đề nghị không được chấp nhận sẽ được các **Server** rút lại và dùng để cấp phát cho **Client** khác.

- Máy **Server** được **Client** chấp nhận sẽ gửi ngược lại một gói tin **DHCPACK** như là một lời xác nhận, cho biết là địa chỉ **IP** đó, **subnet mask** đó và thời hạn cho sử dụng đó sẽ chính thức được áp dụng. Ngoài ra **Server** còn gửi kèm theo những thông tin cấu hình bổ sung như địa chỉ của **gateway** mặc định, địa chỉ **DNS Server**, ...

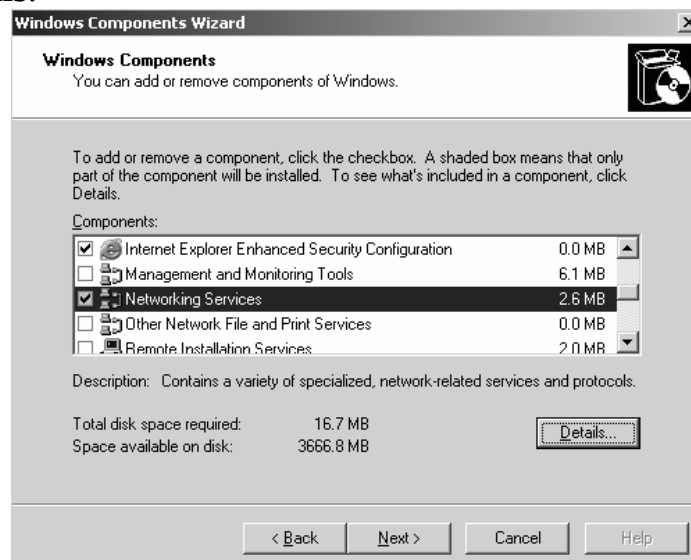
1.3. Các bước cài đặt DHCP:

Chọn menu **Start - Settings - Control Panel**.

Trong cửa sổ **Control Panel**, nhấp đôi chuột vào mục **Add/Remove Programs**.

Trong hộp thoại **Add/Remove Programs**, nhấp chọn mục **Add/Remove Windows Components**.

Trong hộp thoại **Windows Components Wizard**, tô sáng **Networking Services** và nhấn nút **Details**.

Trong hộp thoại **Networking Services**, nhấn chọn mục **Dynamic Host Configuration Protocol (DHCP)** và nhấn nút **OK**.

Trở lại hộp thoại **Windows Components Wizard**, nhấn chọn **Next**.

Cuối cùng, trong hộp thoại **Completing the Windows Components Wizard**, nhấn chọn **Finish** để kết thúc.

1.4. Chứng thực dịch vụ DCP trong Active Directory:

- Nếu máy tính **Windows Server 2003** chạy dịch vụ **DHCP** trên đó lại làm việc trong một **domain** (có thể là một **Server** thành viên bình thường hoặc là một máy điều khiển vùng), dịch vụ muốn có thể hoạt động bình thường thì phải được chứng thực bằng **Active Directory**.

- Mục đích của việc chứng thực này là để không cho các **Server** không được chứng thực làm ảnh hưởng đến hoạt động mạng. Chỉ có những **Windows 2003 DHCP Server** được chứng thực mới được phép hoạt động trên mạng. Giả sử có một nhân viên nào đó cài đặt dịch vụ **DHCP** và cấp những thông tin **TCP/IP** không chính xác. **DHCP Server** của nhân viên này không thể hoạt động được (do không được

quản trị mạng cho phép) và do đó không ảnh hưởng đến hoạt động trên mạng. Chỉ có **Windows 2003 DHCP Server** mới cần được chứng thực trong **Active Directory**. Còn các **DHCP server** chạy trên các hệ điều hành khác như **Windows NT, UNIX, ...** thì không cần phải chứng thực.

- Trong trường hợp máy **Windows Server 2003** làm **DHCP Server** không nằm trong một **domain** thì cũng không cần phải chứng thực trong **Active Directory**. - Bạn có thể sử dụng công cụ quản trị **DHCP** để tiến hành việc chứng thực một **DHCP Server**. Các bước thực hiện như sau:

Chọn menu **Start - Administrative Tools - DHCP**.

Trong ô bên trái của cửa sổ **DHCP**, tô sáng **Server** bạn định chứng thực. Chọn menu **Action - Authorize**.

Đợi một hoặc hai phút sau, chọn lại menu **Action - Refresh**.

Bây giờ **DHCP** đã được chứng thực, bạn để ý biểu tượng kế bên tên **Server** là một mũi tên màu xanh hướng lên (thay vì là mũi tên màu đỏ hướng xuống).

1.5. Cấu hình dịch vụ DHCP:

Sau khi đã cài đặt dịch vụ **DHCP**, bạn sẽ thấy biểu tượng **DHCP** trong menu **Administrative Tools**.

Thực hiện theo các bước sau để tạo một **scope** cấp phát địa chỉ:

Chọn menu **Start - Programs - Administrative Tools - DHCP**.

Trong cửa sổ **DHCP**, nhấp phải chuột lên biểu tượng **Server** của bạn và chọn mục **New Scope** trong **popup menu**.

Hộp thoại **New Scope Wizard** xuất hiện. Nhấn chọn **Next**.

Trong hộp thoại **Scope Name**, bạn nhập vào tên và chú thích, giúp cho việc nhận diện ra **scope** này. Sau đó nhấn chọn **Next**.

Hộp thoại **IP Address Range** xuất hiện. Bạn nhập vào địa chỉ bắt đầu và kết thúc của danh sách địa chỉ cấp phát. Sau đó bạn chỉ định **subnet mask** bằng cách cho biết số **bit** 1 hoặc hoặc nhập vào chuỗi số. Nhấn chọn **Next**.

Trong hộp thoại **Add Exclusions**, bạn cho biết những địa chỉ nào sẽ được loại ra khỏi nhóm địa chỉ đã chỉ định ở trên. Các địa chỉ loại ra này được dùng để đặt cho các máy tính dùng địa chỉ tĩnh hoặc dùng để dành cho mục đích nào đó. Để loại một địa chỉ duy nhất, bạn chỉ cần cho biết địa chỉ trong ô **Start IP Address** và nhấn **Add**. Để loại một nhóm các địa chỉ, bạn cho biết địa chỉ bắt đầu và kết thúc của nhóm đó trong **Start IP Address** và **Stop IP Address**, sau đó nhấn **Add**. Nút **Remove** dùng để huỷ một hoặc một nhóm các địa chỉ ra khỏi danh sách trên. Sau khi đã cấu hình xong, bạn nhấn nút **Next** để tiếp tục.

Trong hộp thoại **Lease Duration** tiếp theo, bạn cho biết thời gian các máy trạm có thể sử dụng địa chỉ này. Theo mặc định, một máy **Client** sẽ cố làm mới lại địa chỉ khi đã sử dụng được phân nửa thời gian cho phép. Lượng thời gian cho phép mặc định là 8 ngày. Bạn có thể chỉ định lượng thời gian khác tùy theo nhu cầu. Sau khi đã cấu hình xong, nhấn **Next** để tiếp tục.

Hộp thoại **Configure DHCP Options** xuất hiện. Bạn có thể đồng ý để cấu hình các tùy chọn phổ biến (chọn **Yes, I want to configure these options now**) hoặc

không đồng ý, để việc thiết lập này thực hiện sau (chọn **No, I will configure these options later**). Bạn để mục chọn đồng ý và nhấn chọn **Next**.

Trong hộp thoại **Router (Default Gateway)**, bạn cho biết địa chỉ **IP** của **default gateway** mà các máy **DHCP Client** sẽ sử dụng và nhấn **Add**. Sau đó nhấn **Next**.

Trong hộp thoại **Domain Name and DNS Server**, bạn sẽ cho biết tên **domain** mà các máy **DHCP client** sẽ sử dụng, đồng thời cũng cho biết địa chỉ **IP** của **DNS Server** dùng phân giải tên. Sau khi đã cấu hình xong, nhấn **Next** để tiếp tục.

Trong hộp thoại **WINS SERVER** tiếp theo, bạn có thể cho biết địa chỉ của **WINS Server** chính và phụ dùng phân giải các tên **NetBIOS** thành địa chỉ **IP**. Sau đó nhấn chọn **Next**. (Hiện nay dịch vụ **WINS** ít được sử dụng, do đó bạn có thể bỏ qua bước này, không nhập thông tin gì hết.)

Tiếp theo, hộp thoại **Activate Scope** xuất hiện, hỏi bạn có muốn kích hoạt **scope** này hay không.

Scope chỉ có thể cấp địa chỉ cho các máy **Client** khi được kích hoạt. Nếu bạn định cấu hình thêm các thông tin tùy chọn cho **scope** thì chưa nên kích hoạt bây giờ. Sau khi đã lựa chọn xong, nhấn chọn **Next**.

Trong hộp thoại **Complete the New Scope Wizard**, nhấn chọn **Finish** để kết thúc.

1.6. Cấu hình các tùy chọn DHCP:

Các tùy chọn **DHCP** là các thông tin phụ gửi kèm theo địa chỉ **IP** khi cấp phát cho các máy **Client**. Bạn có thể chỉ định các tùy chọn ở hai mức độ: **scope** và **Server**. Các tùy chọn mức **scope** chỉ áp dụng cho riêng **scope** đó, còn các tùy chọn mức **Server** sẽ áp đặt cho tất cả các **scope** trên toàn **Server**. Tùy chọn mức **scope** sẽ che phủ tùy chọn mức **server** cùng loại nếu có.

Các bước thực hiện:

Chọn menu **Start - Programs - Administrative Tools - DHCP**.

Trong cửa sổ **DHCP**, ở ô bên trái, mở rộng mục **Server** để tìm **Server Options** hoặc mở rộng một **scope** nào đó để tìm **Scope Options**.

Nhấn phải chuột lên mục tùy chọn tương ứng và chọn **Configure Options**.

Hộp thoại cấu hình các tùy chọn xuất hiện (mức **Server** hoặc **scope** đều giống nhau). Trong mục **Available Options**, chọn loại tùy chọn bạn định cấp phát và nhập các thông tin cấu hình kèm theo. Sau khi đã chọn xong hoặc chỉnh sửa các tùy chọn xong, nhấn **OK** để kết thúc.

Trong cửa sổ **DHCP**, mục tùy chọn tương ứng sẽ xuất hiện các thông tin định cấp phát.

1.7. Cấu hình địa chỉ dành riêng:

Giả sử hệ thống mạng của bạn sử dụng việc cấp phát địa chỉ động, tuy nhiên trong đó có một số máy tính bắt buộc phải sử dụng một địa chỉ **IP** cố định trong một thời gian dài. Bạn có thể thực hiện được điều này bằng cách dành một địa chỉ **IP** cho riêng máy đó. Việc cấu hình này được thực hiện trên từng **scope** riêng biệt.

Các bước thực hiện:

Chọn menu **Start - Programs - Administrative Tools - DHCP**.

Trong ô bên trái của cửa sổ **DHCP**, mở rộng đến **scope** bạn định cấu hình, chọn mục **Reservation**, chọn menu **Action - New Reservation**.

Xuất hiện hộp thoại **New Reservation**. Đặt tên cho mục này dành riêng này trong ô **Reservation Name**, có thể là tên của máy tính được cấp địa chỉ đó. Trong mục **IP Address**, nhập vào địa chỉ **IP** định cấp cho máy đó. Tiếp theo, trong mục **MAC Address**, nhập vào địa chỉ **MAC** của máy tính đó (là một chuỗi liên tục 12 ký số thập lục phân). Bạn có thể ghi một dòng mô tả về địa chỉ vào mục **Description**.

Supported Types có ý nghĩa:

DHCP only: chỉ cho phép máy **client DHCP** yêu cầu địa chỉ này bằng cách sử dụng giao thức **DHCP**.

BOOTP only: chỉ cho phép máy **client DHCP** yêu cầu địa chỉ này bằng cách sử dụng giao thức **BOOTP** (là tiền thân của giao thức **DHCP**).

Both: máy **client DHCP** có thể dùng giao thức **DHCP** hoặc **BOOTP** để yêu cầu địa chỉ này.

Lặp lại thao tác trên cho các địa chỉ dành riêng khác. Cuối cùng nhấn chọn **Close**.

1.8. Cấu hình IP động cho máy Client:

1.8.1. Cách cấu hình địa chỉ động trong cửa sổ *Local Area Connection Properties*:

- + Bước 1: Đăng nhập vào một máy cài Win2k3.
- + Bước 2: Trong cửa sổ *Control Panel*, chọn *Network and Dial-Up Connection*.
- + Bước 3: Nhấp phải chuột vào mục *Local Area Connection*, chọn *Properties*.
- + Bước 4: Trong hộp thoại *Internet Protocol (TCP/IP) Properties*, chọn *Obtain an IP Address automatically*.

1.8.2. Cách cấu hình IP động bằng câu lệnh:

- + Bước 1: Vào *Start-> Run*, nhập *cmd* rồi *Enter*, cửa sổ DOS xuất hiện.
- + Bước 2: Gõ *ipconfig /release* để giải phóng địa chỉ IP cũ.
- + Bước 3: Gõ *ipconfig /renew* để yêu cầu cấp phát địa chỉ IP mới.

1.8.3. Cách kiểm tra địa chỉ IP được cấp phát cho máy tính

Thực hiện kiểm tra địa chỉ động được cấp phát như sau:

- + Bước 1: Vào *Start-> Run*, nhập *cmd* rồi *Enter*, cửa sổ DOS xuất hiện.
- + Bước 2: Gõ *ipconfig /all | more*.

Gõ lệnh **ping** địa chỉ IP của một máy bất kỳ để kiểm tra thông mạng.

2. Dịch vụ WINS:

2.1. Giới thiệu dịch vụ WINS

Microsoft Windows Internet Nameing Sevice (WINS) là dịch vụ phân giải tên, có chức năng phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP cho phép các máy tính trên mạng tìm thấy nhau và truyền tải thông tin. WINS hoạt động tốt nhất trong môi

trường máy khách /máy phục vụ (Client/Server), nơi máy khách WINS gửi yêu cầu phân giải tên máy phục vụ WINS, đến phiên mình máy phục vụ WINS sẽ phân giải yêu cầu và hồi đáp. Máy tính sử dụng NetBIOS để truyền tải yêu cầu và hồi đáp. Máy tính sử dụng NetBIOS cung cấp API cho phép máy tính trên mạng giao tiếp với nhau. Khi cài đặt giao thức mạng TCP/IP trên máy phục vụ hay máy khách, NetBIOS over TCP/IP (NBT) cũng đồng thời được cài đặt NBT là dịch vụ thuộc tầng Session, cho phép chương trình ứng dụng NetBIOS dựa vào WINS hay tập tin LMHOSTS cục bộ để phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP. Trên mạng chạy hệ điều hành trước Windows 2000, WINS là dịch vụ phân giải tên chủ yếu. Ở mạng Windows 2000, vai trò này thuộc về DNS, WINS có vai trò khác, đó là cho phép hệ thống trước Windows 2000 duyệt danh sách tài nguyên trên mạng và cho phép hệ thống Windows 2000 định vị tài nguyên NetBIOS. Trong Microsoft Windows 2000, WINS không được tự động cài đặt khi bạn cài hệ điều hành. Muốn dùng WINS bạn phải cài đặt .

2.2. Cài đặt WINS

Các bước cài đặt:

- + Bước 1: Nhấp Stars->Setting->Control Panel
- + Bước 2: Nhấp đúp biểu tượng Add/Remove Programs.
- + Bước 3: Nhấp Add/Remove Windows Components,nhấp next.
- + Bước 4: Trong phần Components Networking Services chọn WINS.

2.3. Cấu hình máy chủ và máy khách với WINS

Để kích hoạt cơ chế phân giải tên **WINS** trên mạng, bạn phải lập cấu hình. máy phục vụ và máy khách **WINS**, nhớ khai báo địa chỉ IP của các máy phục vụ **WINS** trên mạng cho máy khách biết. Dựa vào địa chỉ IP này máy khách có thể giao tiếp với máy phục **WINS** ở bất cứ đâu trên mạng, cho dù máy phục đang thường trú trên mạng con khác. Máy khách **WINS** còn giao tiếp thông qua phương pháp broadcast, trong đó máy khách phát rộng thông điệp đến những máy khác trên đoạn mạng cục bộ đang yêu cầu cấp địa chỉ IP. Do thông điệp được phát rộng nên máy phục vụ **WINS** coi như “ngồi chơi xơi nước”. Máy khách nào không cài **WINS** nhưng có hỗ trợ loại hình phát rộng thông điệp cũng có thể vận dụng phương pháp này phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP.

Khi máy khách giao tiếp với máy phục vụ **WINS**, chúng thiết lập phiên giao tiếp có ba phiên chủ yếu:

- + **Đăng ký tên:** Suốt tiến trình đăng ký tên, máy khách cung cấp tên máy tính và địa chỉ IP của nó cho máy phục vụ và yêu cầu máy phục vụ đưa thông tin này vào cơ sở dữ liệu WINS,
- + **Gia hạn tên:** Tên đăng ký không có hiệu lực vĩnh viễn. Thay vào đó, máy khách chỉ được phép sử dụng tên trong một giai đoạn cụ thể, gọi là thời gian thuê bao (lease). Máy khách còn được quy định thời gian bắt buộc phải gia hạn tên thuê bao, gọi là chu kỳ gia hạn (renewal interval). Máy khách phải đăng ký lại với máy với máy phục vụ WINS theo chu kỳ gia hạn đã ấn định.

+ **Giải phóng tên:** Nếu máy khách không thể gia hạn tên thuê bao, tên đăng ký sẽ được giải phóng, cho phép hệ thống khác trên cùng mạng có cơ hội sử dụng tên máy tính hay địa chỉ IP này. Tên cũng được giải phóng khi bạn đóng máy khách **WINS** bất kỳ.

+ Các phương pháp phân giải tên

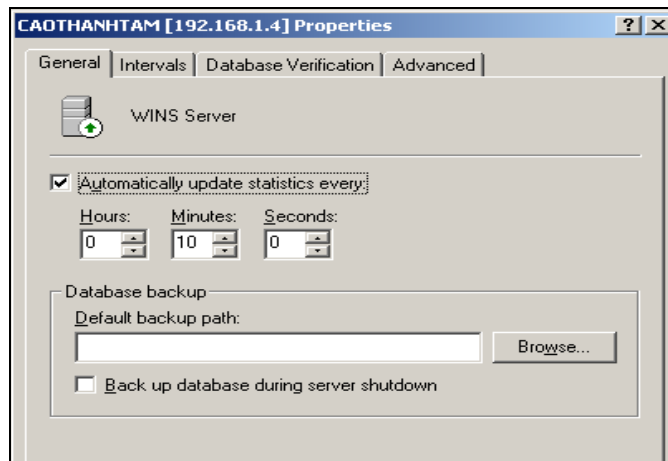
Khi máy khách thiết lập phiên giao tiếp với máy phục vụ WINS, máy khách có thể yêu cầu cung cấp dịch vụ phân giải tên. Áp dụng phương pháp nào để phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP còn tùy thuộc vào cấu hình mạng. Có bốn phương pháp phân giải tên máy tính khả dụng:

- ❖ **B-node:** Phát rộng thông điệp nhằm phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP. Những máy tính cần phân giải tên sẽ phát rộng thông điệp đến từng máy chủ trên mạng cục bộ, yêu cầu cấp địa chỉ IP cho máy tính cụ thể.
- ❖ **P-node:** Dùng máy phục vụ WINS phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP. Như đã giải thích trước phiên máy khách gồm ba phần: đăng ký tên, gia hạn tên, và giải phóng tên. Khi cần phân giải tên máy tính thành địa chỉ IP, máy khách gửi thông điệp truy vấn máy phục vụ, đến phiên mình, máy phục vụ sẽ hồi đáp cho máy khách.
- ❖ **M-node (Modified Node):** Kết hợp giữa B-node và P-node, với M-node, máy khách WINS trước tiên sẽ thử dùng B-node phân giải tên. Nếu thất bại, máy khách lại dùng đến P-node. Do B-node được sử dụng trước, nên phương pháp này cũng gặp trở lại ở mức độ sử dụng dải thông mạng, hệt như B-node.
- ❖ **H-node (Hybrid Node):** Cũng kết hợp B-node và P-node nhưng ở đây máy khách WINS sẽ thử áp dụng P-node phân giải tên. Trường hợp thất bại, máy khách sẽ cố phát rộng thông điệp với B-node. Vì P-node là phương pháp chính nên H-node cung cấp hiệu suất thi hành tối ưu trên hầu hết mạng. H-node cũng là phương pháp mặc định cho hoạt động phân giải tên WINS.

2.3.1. Cấu hình máy phục vụ WINS

Khi cài đặt máy phục vụ **WINS** máy phục được lập cấu hình. với các xác lập mặc định, bạn có thể thay đổi xác lập mặc định:

1. Trong **console WINS**, nhấp nút phải chuột vào máy phục vụ cần làm việc, chọn **properties** mở hộp thoại sau,

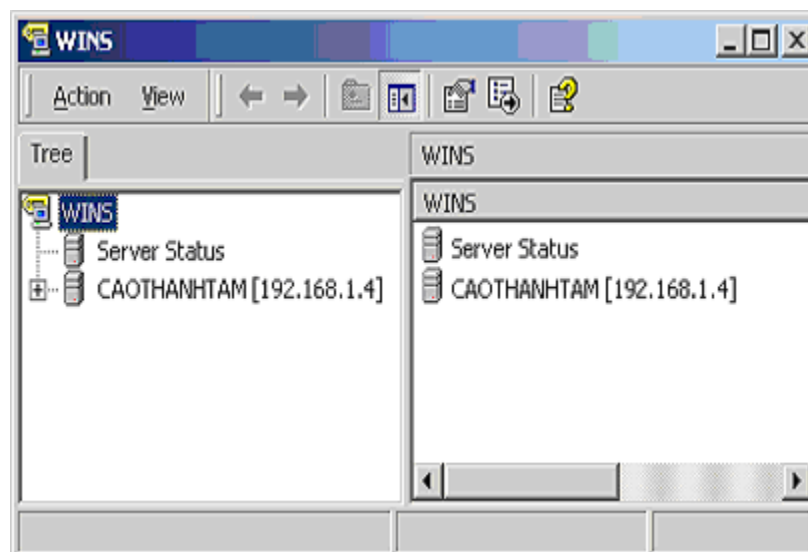
2. Thay đổi giá trị thuộc tính trên các trang **General**, **Interval**, **Database Verification**, **Advance**(tìm hiểu sau).
3. Nhấp **OK** khi xong việc.

2.3.2. Cấu hình máy khách WINS

1. Trên **desktop**, nhấp chuột phải vào **My Network Place** chọn **Properties**, nhấp phải vào **Local Connection** chọn **Properties**.
2. Nhấp đôi vào **Internet Protocol(TCI/IP)**, Nhấp vào **Advance**, chọn **WINS**.
3. Chọn tiếp **Add**, nhập vào **IP** của **WINS server**, nhấp **Add**..

2.4. Bổ sung máy chủ WINS

Khi cài đặt máy phục vụ mới, máy này được lập cấu hình. với các xác lập mặc định. Bạn có thể xem và thay đổi xác lập mặc định bất cứ lúc nào thông qua **console WINS**. **Console WINS** truy cập từ thư mục **Administrative Tools (common)**, là nơi bạn quản lý các máy phục vụ WINS trên mạng. Cửa sổ chính của console WINS; được chia thành hai khung. Khung bên trái liệt kê máy phục vụ WINS trong vùng theo địa chỉ IP, kể cả máy tính cục bộ, nếu đây cũng là máy phục vụ WINS.

Nếu một máy phục vụ WINS cần lập cấu hình không có tên trong console WINS, tiến hành bổ sung vào console như sau:

- + Bước 1: Nhấp nút phải chuột vào **WINS** bên khung trái, chọn **Add Server**.
- + Bước 2: Gõ địa chỉ **IP** hay tên máy tính của máy phục vụ **WINS** được quản lý
- + Bước 3: Nhấp **OK**. Khung bên trái xuất hiện thêm mục nhập dành cho máy phục vụ WINS này.

2.5. Khởi động và ngừng WINS

Công tác quản lý máy phục vụ WINS được thực hiện qua Windows Internet Naming Service. Tương tự mọi dịch vụ khác, bạn có thể khởi động, ngừng hẳn hay tạm dừng tiếp tục chạy WINS trong thư mục Servers của Computer Management hay từ dòng lệnh.

Để quản lý máy phục vụ WINS thông qua Computer Management nhấp nút phải chuột vào WINS, chọn All Task, Start, Stop, Pause, Resume, Restart tùy tình huống. Cũng có thể quản lý WINS trong console WINS: Nhấp nút phải chuột vào “máy phục vụ” sẽ được quản lý trong console WINS chọn All Tasks, chọn tiếp Start, Stop, Pause, Resume, Restart, tùy tình huống.

2.6. Xem thống kê trên máy chủ:

Chức năng thống kê máy phục vụ cung cấp thông tin tóm tắt cho WINS, thuận tiện cho việc giám sát và xử lý lỗi ở WINS, để xem chỉ cần nhấp nút chuột vào máy phục vụ WINS trong console WINS, chọn **Display Server Statistics**

- **Server Start Time:** Thời điểm WINS khởi động trên máy phục vụ.
- **Database Initialized:** Thời điểm cơ sở dữ liệu WINS được khởi tạo.
- **Statistics Last Cleared:** Thời điểm thông tin thống kê máy phục vụ được xóa lần cuối.
- **Last Piriodic Replication:** Thời điểm cơ sở dữ liệu WINS được sao chép lần cuối, dựa trên tần số sao chép quy định trong hộp thoại Pull Prarner Properties.
- **Last Manual Replication:** Thời điểm cơ sở dữ liệu WINS được nhà quản trị sao chép lần cuối.
- **Last Net Update Replication:** Thời điểm cơ sở dữ liệu WINS được sao chép lần cuối dựa trên thông tin về hoạt động đẩy (push).
- **Last Address Change Replication:** Thời điểm cơ sở dữ liệu WINS được sao chép lần cuối dựa trên thông điệp thay đổi địa chỉ.
- **Total Queries:** Tổng số vấn tin (yêu cầu) máy phục vụ nhận được kể từ lần khởi động cuối cùng. Records Found cho biết số yêu cầu được giải quyết thành công. Records Not Found chỉ ra số yêu cầu thất bại.
- **Total Release:** Tổng số thông điệp nhận được, cho biết có một chương trình ứng dụng NetBIOS đã giải phóng tên đăng ký của nó và tự đóng lại. Records

Found chỉ ra số lần giải phóng thành công. Records Not Found biểu thị số lần giải phóng thất bại.

- **Unique Registrations:** Tổng số thông điệp đăng ký tên nhận được từ máy khách WINS (và đã được duyệt). Conflicts nêu rõ số trường hợp trùng tên gặp phải đối với mỗi tên máy tính. Renewals cho biết số lần gia hạn nhận được cho từng tên máy tính không trùng lặp.
- **Group Registrations:** Tổng số thông điệp đăng ký tên nhận được từ nhóm. Conflicts chỉ ra số lần trùng lặp đối với tên nhóm. Renewals cho biết số lần nhận được gia hạn cho tên nhóm.
- **Total Registrations:** Tổng số thông điệp đăng ký tên nhận được từ máy khách.
- **Last Periodic Scavenging:** Lần xoá cuối cùng xảy ra dựa trên tần số gia hạn ấn định trong hộp thoại **WINS Sover Configuration**.
- **Last Extintion Scavenging:** Lần xoá cuối cùng dựa trên tần số xoá trắng quy định trong hộp thoại **WINS Sever Configuration**.
- **Last Verification Scavenging:** Lần xoá cuối cùng xảy ra dựa trên tần số kiểm tra định rõ trong hộp thoại **WINS Server Configuration**.

2.7. Cập nhật thông tin thống kê WINS

Mặc định, những thống kê WINS được cập nhật cứ 10 phút/ lần. Nếu muốn bạn có thể thay đổi tần số cập nhật hay ngừng hẳn đặc tính tự động cập nhật:

1. Trong **console WINS**, nhấp nút phải chuột vào máy phục vụ cần làm việc, chọn **properties**.
2. Nhấp thẻ(tab) **Genaral**.
3. Ấn định tần số cập nhật: chọn **Automatically Update Statistics Every**, rồi gõ giá trị biểu thị tần số cập nhật.
4. Ngừng tự động cập nhật: xoá chọn **Automatically Update Statistics Every**. Nhấp **OK**

2.8. Quản lý hoạt động đăng ký, gia hạn và giải phóng tên

Tên máy tính được đăng ký trong cơ sở dữ liệu **WINS** theo khoảng thời gian cụ thể, gọi là thời gian thuê bao. Bằng cách quy định tần số gia hạn, xoá trắng và kiểm tra, bạn sẽ kiểm soát được nhiều phương diện của thuê bao tên.

1. Trong **console WINS**, nhấp chuột phải chọn máy phục vụ cần quản lý, chọn **properties**.
 2. Chuyển sang trang **Interval**
- ❖ **Renewal Interval:** Định rõ thời gian có hiệu lực của tên thuê bao,qua đó máy khách WINS bắt buộc phải gia hạn tên máy tính của mình. Thông thường máy khách sẽ cố gia hạn khi 50% thời hạn thuê bao đã trôi qua, giá trị tối thiểu là 40 phút. Giá trị mặc định là 6 ngày, có nghĩa máy tính sẽ cố

gia hạn tên thuê bao 7 ngày/lần. Tên máy tính nào không gia hạn sẽ bị đánh dấu và được giải phóng (released).

- ❖ **Extinction Interval:** Quy định thời hạn tên máy tính có thể bị đánh dấu là biến mất (extinct). Khi tên máy tính đã được giải phóng, bước kế tiếp là đánh dấu nó đã biến mất. Giá trị này phải lớn hơn hay bằng giá trị Renewal Interval, tức 4 ngày.
- ❖ **Verification Interval:** Định rõ thời hạn sau đó một máy phục vụ WINS phải kiểm tra những tên cũ mà nó không sở hữu. Nếu tên không còn hoạt động, chúng có thể bị xoá, giá trị tối thiểu là 24 ngày. Thường thì, tên máy tính được đăng ký ở máy phục vụ WINS khác sẽ có chủ sở hữu khác, vì thế chúng được xếp vào hạng mục này.

2.9. Ghi nhận các sự kiện vào nhật ký sự kiện của Windows

Sự kiện **WINS** tự động được ghi nhận vào nhật ký sự kiện hệ thống. Mặc dù không thể vô hiệu hoá đặc tính này, bạn vẫn được phép kích hoạt tạm thời chế độ ghi nhật ký chi tiết, nhằm giúp xử lý lỗi **WINS**, cách làm như sau:

1. Trong **Console WINS**, nhấp nút phải chuột vào máy phục vụ cần làm việc, chọn **Properties**.
2. Mở trang **Advanced**, chọn **Log Detail Events To The Windows Event Logs**,

2.10. Chọn số hiệu phiên bản cho cơ sở dữ liệu WINS

Số hiệu phiên bản (version ID) dành cho cơ sở dữ liệu **WINS** tự động cập nhật khi thực hiện thay đổi cho cơ sở dữ liệu.:

1. Trong **Console WINS**, nhấp phải chuột vào **Active Registrations**, chọn **Find Owner** mở hộp thoại cùng tên.
2. Trên trang **Owners**, cột **Highest ID** chỉ rõ số hiệu phiên bản cao nhất đang dùng trên máy phục vụ. Giá trị này được ấn định theo dạng thức thập lục phân với giá trị tối đa là 2³¹.
3. Lưu ý giá trị **version** cao nhất, nhấp cancel .
4. Nhấp phải chuột vào mục nhập dành cho máy phục vụ **WINS** chính ở khung trái, chọn **Properties**.
5. Trên trang **Advance**, gõ giá trị mới vào trường **Starting Version ID**. Phải gõ giá trị này cho đúng thập lục phân và nhấp **OK**.

2.11. Lưu và phục hồi cấu hình WINS

Sau khi lập cấu hình **WINS** cần thiết hãy lưu thông tin cấu hình để sau này có thể phục hồi nó trên máy phục vụ **WINS**. Muốn thế, gõ **netsh WINS dump>>winsconfig.dmp** tại dấu nhắc lệnh,

Ở ví dụ này, winsconfig.dmp là tên kịch bản cấu hình sẽ tạo. Tạo xong kịch bản, gõ **netsh exec winsconfig.dmp** tại dấu nhắc lệnh nếu cần phục hồi cấu hình.

2.12. Quản lý cơ sở dữ liệu WINS

Bạn phải tích cực quản lý **WINS** hầu duy trì tính hiệu quả của hoạt động phân giải tên trên mạng. Những mục tiếp theo trình bày các tác vụ quản lý thông thường.

2.12.1. Khảo sát kết quả ánh xạ trong cơ sở dữ liệu WINS

Khi thư mục **Active Registrations** được chọn ở khung bên trái, khung bên phải của console **WINS** sẽ liệt kê những mẫu tin bạn đã chọn xem. Mỗi mục nhập biểu thị một mẫu tin trong cơ sở dữ liệu **WINS**. Bên trái mục nhập xuất hiện một trong hai biểu tượng. Biểu tượng nhiều máy tính nêu rõ kết quả ánh xạ là tên nhóm, vùng, nhóm Internet. Ánh xạ còn cho biết thêm những thông tin sau đây:

- **Record Name:** Tên **NetBIOS** hoàn chỉnh của máy tính, nhóm, hay dịch vụ đăng ký trong cơ sở dữ liệu .
- **Type:** Loại mẫu tin phối hợp với kết quả ánh xạ này, như **00h Workstation**.
- **IP Address:** Địa chỉ IP phối hợp với kết quả ánh xạ.
- **State:** Trạng thái của mẫu tin, chẳng hạn **Active** (hoạt động) hay **Released** (được giải phóng)
- **Owner:** Địa chỉ IP của máy phục vụ WINS sở hữu mẫu tin.
- **Version:** Số hiệu phiên bản của cơ sở dữ liệu nguồn, tức nơi mẫu tin tạo thành.
- **Expiration:** Ngày/giờ hết hiệu lực kết quả ánh xạ, các ánh xạ tĩnh có xác lập Expiration là **Infinite**, có nghĩa chúng có hiệu lực vô thời hạn (trừ khi bị chồng hay xoá đi).

2.12.2. Kiểm tra tính nhất quán của cơ sở dữ liệu WINS

Áp dụng cách sau để kiểm tra tính nhất quán của cơ sở dữ liệu:

+ Nhấp nút phải chuột lên máy phục vụ cần xử lý trong **console WINS**, chọn **Properties**,

+ Trên trang **Database Verification**, chọn **Verify Database Consistency Every...** Gõ tần số kiểm tra ví dụ 24 giờ /lần hay 48 giờ /lần.

+ Ở trường **Begin Verify At**, gõ thời điểm bắt đầu kiểm tra, dựa vào chu kỳ 24 giờ.

Nếu cần, định rõ giá trị **Maximum Number Of Records Verified Each Priod**. Giá trị mặc định là 30000.

+ Nhấp **OK** khi xong việc.

2.13. Sao lưu và phục hồi cơ sở dữ liệu WINS

2.13.1. Lập cấu hình cho WINS tự động sao lưu

Mặc định cơ sở dữ liệu **WINS** không được sao lưu. Nếu cơ sở dữ liệu gặp sự cố, bạn sẽ vô phương phục hồi. Nhằm bảo toàn cơ sở dữ liệu trước những sự cố

bất kỳ, hãy thiết lập chế độ sao lưu tự động hay tự mình thực hiện sao lưu theo định kỳ.

+ Nhấp phải chuột vào máy phục vụ mong muốn trong **console WINS**, chọn **Properties**.

+ Trên **General**, gõ đường dẫn thư mục sẽ chứa bản sao lưu vào trường **Default Backup Path**. Nhấp **Browse** nếu muốn duyệt tìm thư mục,

+ Chọn **Backup Database During Server Shutdown** nhằm đảm bảo cơ sở dữ liệu được sao lưu mỗi khi máy phục vụ **WINS** ngừng vận hành.

+ Nhấp **OK**, cơ sở dữ liệu sẽ tự động được sao lưu cứ 3 giờ/lần.

2.13.2. Phục hồi cơ sở dữ liệu

Điều kiện để phục hồi là phải có sẵn bản sao lưu hoàn chỉnh của cơ sở dữ liệu **WINS**.

+ Chọn máy phục vụ cần làm việc trong **console WINS**

+ Nhấp menu **Action**, chọn **All Tasks->Stop**.

+ Chọn **Restore Database** cũng từ menu **Action**.

+ Trong **Browse For Folder**, chọn thư mục con **wins_back**, vốn chứa bản sao lưu mới nhất, rồi nhấp **OK**.

+ Nếu phục hồi thành công, cơ sở dữ liệu **WINS** sẽ được trả về trạng thái tại thời điểm sao lưu. Chọn **Action->AllTasks->Start**.

+ Trường hợp phục hồi thất bại, có lẽ bạn phải xóa mọi tập tin **WINS** và lại tạo dựng từ đầu.

2.13.3. Xóa trống WINS và bắt đầu với cơ sở dữ liệu mới

Nếu **WINS** không phục hồi từ bản sao lưu hay không khởi động bình thường, giải pháp là xóa trống mọi mẫu tin và nhật ký **WINS**, sau đó xây dựng tất cả từ cơ sở dữ liệu mới. Theo các bước sau:

1. Trong **Console WINS**, chọn **Properties** từ menu tắt của máy phục vụ cần làm việc.
2. Trên trang **Advanced**, lưu ý đường dẫn thư mục ở trường **Database Path**, nhấp **OK** đóng hộp thoại lại.
3. Chọn **Action->AllTasks->Stop** ngừng vận hành máy phục vụ.
4. Mở **Microsoft Windows Explorer**, xóa tất cả tập tin trong thư mục cơ sở dữ liệu **WINS**.
5. Trong **Console WINS** nhấp nút phải chuột vào máy phục vụ đang định phục hồi, chọn **AllTasks->Start** khởi động lại máy phục vụ **WINS**,

Bài 8: Quản lý và giám sát DHCP

Mục tiêu:

- Mô tả về mô hình và thuật ngữ được sử dụng cho tác vụ in ấn trong Windows;
- Cài đặt một máy in logic trên một máy chủ in ấn;
- Chuẩn bị một máy chủ in ấn cho các máy trạm;
- Kết nối một máy trạm in ấn đến một máy in logic trên máy chủ in ấn;
- Quản trị hàng đợi in ấn và các đặc tính máy in;
- Xử lý sự cố các lỗi về máy in.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Cài đặt máy in:

Trước khi bạn có thể truy xuất vào thiết bị máy in vật lý thông qua hệ điều hành **Windows Server 2003** thì bạn phải tạo ra một máy in **logic**. Nếu máy in của bạn có tính năng **Plug and Play** thì máy in đó sẽ được nhận diện ra ngay khi nó được gắn vào máy tính dùng hệ điều hành **Windows Server 2003**. Tiện ích **Found New Hardware Wizard** sẽ tự động bật lên. Tiện ích này sẽ hướng dẫn cho bạn từng bước để cài đặt máy in. Nếu hệ điều hành nhận diện không chính xác thì bạn dùng đĩa **DVD** được hãng sản xuất cung cấp kèm theo máy để cài đặt.

Ngoài ra, bạn cũng có thể tự mình thực hiện tạo ra một máy in **logic** bằng cách sử dụng tiện ích **Add Printer Wizard**. Để có thể tạo ra một máy in **logic** trong **Windows Server 2003** thì trước hết bạn phải đăng nhập vào hệ thống với vai trò là một thành viên của nhóm **Administrators** hay nhóm **Power Users** (trong trường hợp đây là một **Server** thành viên) hay nhóm **Server Operators** (trong trường hợp đây là một **domain controller**).

Bạn có thể tạo ra một máy in logic cục bộ tương ứng với một máy in vật lý được gắn trực tiếp vào máy tính cục bộ của mình hoặc tương ứng với một máy in mạng (máy in mạng được gắn vào một máy tính khác trong mạng hay một thiết bị **Print Server**). Muốn thao tác bằng tay để tạo ra một máy in cục bộ hay một máy in mạng, chúng ta lần lượt thực hiện các thao tác sau đây:

Nhấp chuột chọn **Start**, rồi chọn **Printers And Faxes**.

Nhấp chuột vào biểu tượng **Add Printer**, tiện ích **Add Printer Wizard** sẽ được khởi động. Nhấp chuột vào nút **Next** để tiếp tục.

Hộp thoại **Local Or Network Printer** xuất hiện. Bạn nhấp vào tùy chọn **Local Printer Attached To This Computer** trong trường hợp bạn có một máy in vật lý gắn trực tiếp vào máy tính của mình. Nếu trường hợp ta đang tạo ra một máy in **logic** ứng với một máy in mạng thì ta nhấp vào tùy

chọn **A Printer Attached To Another Computer**. Nếu máy in được gắn trực tiếp vào máy tính, bạn có thể chọn thêm tính năng **Automatically Detect And Install My Plug And Play Printer**. Tùy chọn này cho phép hệ thống tự động quét máy tính của bạn để phát hiện ra các máy in **Plug and Play**, và tự động cài đặt các máy in đó cho bạn. Khi đã hoàn tất việc chọn lựa, nhấp chuột vào nút **Next** để sang bước kế tiếp.

Nếu máy in vật lý đã được tự động nhận diện bằng tiện ích **Found New Hardware Wizard**. Tiện ích này sẽ hướng dẫn bạn tiếp tục cài đặt **driver** máy in qua từng bước.

Hộp thoại **Print Test Page** xuất hiện. Nếu thiết bị máy in được gắn trực tiếp vào máy tính của bạn, bạn nên in thử một trang kiểm tra để xác nhận rằng mọi thứ đều được cấu hình chính xác. Ngược lại, nếu máy in là máy in mạng thì bạn nên bỏ qua bước này. Nhấp chuột vào nút **Next** để sang bước kế tiếp.

Hộp thoại **Completing The Add Printer Wizard** hiện ra. Hộp thoại này đem đến cho chúng ta một cơ hội để xác nhận rằng tất cả các thuộc tính máy in đã được xác lập chính xác. Nếu bạn phát hiện có thông tin nào không chính xác, hãy nhấp chuột vào nút **Back** để quay lại sửa chữa thông tin cho đúng.

Còn nếu nhận thấy mọi thứ đều ổn cả thì bạn nhấp chuột vào nút **Finish**.

Một biểu tượng máy in mới sẽ hiện ra trong cửa sổ **Printer And Faxes**. Theo mặc định, máy in sẽ được chia sẻ.

2. Quản lý thuộc tính máy in:

2.1. Cấu hình Layout

Trong hộp thoại **Printing Preferences**, chọn **Tab Layout**. Sau đó trong mục **Orientation**, bạn chọn cách thức in trang theo chiều ngang hay chiều dọc. Trong mục **Page Order**, bạn chọn in từ trang đầu đến trang cuối của tài liệu hoặc in theo thứ tự ngược lại. Trong mục **Pages Per Sheet**, bạn chọn số trang tài liệu sẽ được in trên một trang giấy.

2.2. Giấy và chất lượng in

Cũng trong hộp thoại **Printing Preferences**, để qui định giấy và chất lượng in, chúng ta chọn **Tab Paper/Quality**. Các tùy chọn trong **Tab Paper/Quality** phụ thuộc vào đặc tính của máy in. Ví dụ, máy in chỉ có thể cung cấp một tùy chọn là **Paper Source**. Còn đối với máy in **HP OfficeJet Pro Cxi**, chúng ta có các tùy chọn là: **Paper Source**, **Media**, **Quality Settings** và **Color**

2.3. Các thông số mở rộng

Nhấp chuột vào nút **Advanced** ở góc dưới bên phải của hộp thoại

Printing Preferences. Hộp thoại **Advanced Options** xuất hiện cho phép bạn điều chỉnh các thông số mở rộng. Chúng ta có thể có các tùy chọn của máy in như: **Paper/Output, Graphic, Document Options, và Printer Features.** Các thông số mở rộng có trong hộp thoại **Advanced Options** phụ thuộc vào driver máy in mà bạn đang sử dụng.

3. Cấu hình chia sẻ máy in:

Nhấp phải chuột lên máy in, chọn **Properties**. Hộp thoại **Properties** xuất hiện, bạn chọn **Tab Sharing**. Để chia sẻ máy in này cho nhiều người dùng, bạn nhấp chuột chọn **Share this printer**. Trong mục **Share name**, bạn nhập vào tên chia sẻ của máy in, tên này sẽ được nhìn thấy trên mạng. Bạn cũng có thể nhấp chọn mục **List In The Directory** để cho phép người dùng có thể tìm kiếm máy in thông qua **Active Directory** theo một vài thuộc tính đặc trưng nào đó.

Ngoài ra, trong **Tab Sharing**, ta có thể cấu hình **driver** hỗ trợ cho các máy trạm sử dụng máy in trong trường hợp máy trạm không phải là **Windows Server 2003**. Đây là một tính năng cần thiết vì nó cho phép chỉ định các **driver** hỗ trợ in để các máy trạm có thể tải về một cách tự động. Mặc định, **driver** duy nhất được nạp vào là **driver** của hãng **Intel** cho các máy trạm là **Windows 2000, Windows Server 2003, và Windows XP**. Để cung cấp thêm các **driver** cho máy trạm khác, bạn nhấp chuột vào nút **Additional Drivers** nằm phía dưới **Tab Sharing**. Hộp thoại **Additional Drivers** xuất hiện. **Windows Server 2003** hỗ trợ các **driver** thêm vào cho các **Client** là một trong những hệ điều hành sau:

- Itanium Windows XP hay Windows Server 2003.
- x86 Windows 2000, Windows XP, hay Windows Server 2003 (mặc định).
- x86 Windows 95, Windows 98, hay Windows Millennium Edition.
- x86 Windows NT 4.

4. Cấu hình thông số port

4.1. Cấu hình các thông số trong Tab Port:

Trong hộp thoại **Properties**, bạn chọn **Tab Port** để cấu hình tất cả các **port** đã được định nghĩa cho máy in sử dụng. Một **port** được định nghĩa như một **interface** sẽ cho phép máy tính giao tiếp với thiết bị máy in. **Windows Server 2003** hỗ trợ các port vật lý (**local port**) và các **port TCP/IP** chuẩn (**port logic**).

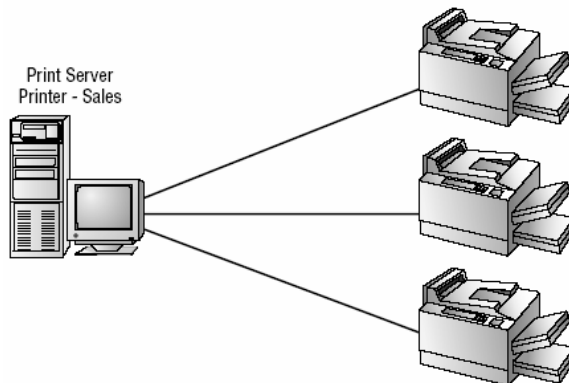
Port vật lý chỉ được sử dụng khi ta gắn trực tiếp máy in vào máy tính.

Trong trường hợp **Windows Server 2003** đang được triển khai trong một nhóm làm việc nhỏ, hầu như bạn phải gắn máy in vào **port LPT1**.

Port TCP/IP chuẩn được sử dụng khi máy in có thể kết nối trực tiếp vào mạng (trên máy in có hỗ trợ **port RJ45**) và máy in này có một địa chỉ **IP** để nhận dạng. Ưu điểm của máy in mạng là tốc độ in nhanh hơn máy in cục bộ và máy in có thể đặt bất kì nơi nào trong hệ thống mạng. Khi đó bạn cần chỉ định một **port TCP/IP** và khai báo địa chỉ **IP** của máy in mạng. Cùng với việc xóa và cấu hình lại một **port** đã tồn tại, bạn cũng có thể thiết lập **printer pooling** và điều hướng các công việc in ấn đến một máy in khác.

4.2. *Printer Pooling:*

Printer pool được sử dụng nhằm phối hợp nhiều máy in vật lý với một máy in **logic**, được minh họa như hình bên dưới. Lợi ích của việc sử dụng **printer pool** là máy in rảnh đầu tiên sẽ thực hiện thao tác in ấn cho bạn. Tính năng này rất hữu dụng trong trường hợp ta có một nhóm các máy in vật lý được chia sẻ cho một nhóm người dùng, ví dụ như là nhóm các thư ký

Để cấu hình một **printer pool**, bạn nhấp chuột vào tùy chọn **Enable Printer Pooling** nằm ở phía dưới **Tab Port** trong hộp thoại **Properties**. Sau đó, kiểm tra lại tất cả các **port** mà ta dự định gắn các máy in vật lý trong **printer pool** vào. Nếu ta không chọn tùy chọn **Enable Printer Pooling** thì ta chỉ có một port duy nhất cho mỗi máy in. Chú ý tất cả các máy in vật lý trong một **printer pool** phải sử dụng cùng một **driver** máy in.

4.3. *Điều hướng tác vụ in đến một máy in khác*

Nếu một máy in vật lý của bạn bị hư, bạn có thể chuyển tất cả các tác vụ in ấn của máy in bị hư sang một máy in khác. Để làm được điều này, trước hết bạn phải đảm bảo máy in mới phải có **driver** giống với máy in cũ. Sau đó, trong **Tab Port**, bạn nhấp chuột vào nút **Add Port**, chọn **Local port** rồi chọn tiếp **New Port**. Hộp thoại **Port Name** xuất hiện, gõ vào tên **UNC** của máy

in mới theo định dạng: \\computername\printer_sharename.

5. Cấu hình Tab Advanced:

5.1. Các thông số của Tab Advanced

Trong hộp thoại **Properties**, bạn nhấp chuột vào **Tab Advanced** để điều khiển các đặc tính của máy in. Bạn có thể cấu hình các thuộc tính sau:

- Khả năng của máy in
- Độ ưu tiên của máy in
- Driver mà máy in sẽ sử dụng
- Các thuộc tính đồng tác (**spooling**) của máy in
- Cách thức in tài liệu
- Chế độ in mặc định
- Sử dụng bộ xử lý in ấn nào
- Các trang đọc lập

5.2. Khả năng sẵn sàng phục vụ của máy in

Thông thường, chúng ta cần kiểm tra khả năng sẵn sàng phục vụ của máy in trong trường hợp chúng ta có nhiều máy in cùng sử dụng một thiết bị in. Mặc định thì tùy chọn **Always Available** luôn được bật lên. Do đó, người dùng có thể sử dụng máy in 24 tiếng một ngày. Để giới hạn khả năng phục vụ của máy in, bạn chọn **Available From** và chỉ định khoảng thời gian mà máy in sẽ phục vụ. Ngoài khoảng thời gian này, máy in sẽ không phục vụ cho bất kì người dùng nào.

5.3. Độ ưu tiên (Printer Priority)

Khi bạn đặt độ ưu tiên, bạn sẽ định ra bao nhiêu công việc sẽ được gửi trực tiếp vào thiết bị in. Ví dụ, bạn có thể sử dụng tùy chọn này khi 2 nhóm người dùng cùng chia sẻ một máy in và bạn cần điều khiển độ ưu tiên đối với các thao tác in ấn trên thiết bị in này. Trong **Tab Advanced** của hộp thoại **Properties**, bạn sẽ đặt độ ưu tiên bằng các giá trị từ 1 đến 99, với 1 là có độ ưu tiên thấp nhất và 99 là có độ ưu tiên cao nhất.

Ví dụ: giả sử có một máy in được phòng kế toán sử dụng. Những người quản lý trong phòng kế toán luôn luôn muốn tài liệu của họ sẽ được ưu tiên in ra trước các nhân viên khác. Để cấu hình cho việc sắp xếp thứ tự này, ta tạo ra một máy in tên là **MANAGERS** gắn vào **port LPT1** với độ ưu tiên là 99. Sau đó, cũng trên port **LPT1**, ta tạo thêm một máy in nữa tên là **WORKERS** với độ ưu tiên là 1. Sau đó, ta sẽ sử dụng **Tab Security** trong hộp thoại **Properties** để giới hạn quyền sử dụng máy in **MANAGERS** cho những người quản lý. Đối với các nhân viên còn lại trong phòng kế toán, ta cho phép

họ sử dụng máy in **WORKERS** (chúng ta sẽ tìm hiểu rõ hơn về **Security** trong phần sau). Khi các tác vụ in xuất phát từ máy in **MANAGERS**, nó sẽ đi vào hàng đợi của của máy in vật lý với độ ưu tiên cao hơn là các tác vụ xuất phát từ máy in **WORKERS**. Do đó, tài liệu của những người quản lý sẽ được ưu tiên in trước.

5.4. *Print Driver*

Mục **Driver** trong **Tab Advanced** cho phép bạn chỉ định driver sẽ dùng cho máy in. Nếu bạn đã cấu hình nhiều máy in trên một máy tính thì bạn có thể chọn bất kì **driver** nào trong các **driver** đã cài đặt. Thao tác thực hiện như sau: Nhấp chuột vào nút **New Driver** để khởi động **Add Printer Driver Wizard**. **Add Printer Driver Wizard** cho phép bạn thực hiện cập nhật cũng như thêm driver mới.

5.5. *Spooling*

Khi bạn cấu hình tùy chọn **spooling**, bạn cần chỉ định rõ các tác vụ in ấn sẽ được đẩy ra đường ống máy in hay được gửi trực tiếp đến thiết bị máy in. **Spooling** có nghĩa là các thao tác in ấn sẽ được lưu trữ xuống đĩa thành một hàng đợi trước khi các thao tác in này được gửi đến máy in. Có thể xem **spooling** giống như là bộ điều phối in ấn nếu như tại một thời điểm có nhiều người dùng cùng lúc gửi yêu cầu đến máy in. Theo chế độ mặc định, tùy chọn **spooling** sẽ được bật lên sẵn.

5.6. *Print Options*

Phía dưới **Tab Advance** có chứa bốn tùy chọn in ấn. Đó là các tùy chọn:

- **Hold Mismatched Documents:** tùy chọn này hữu dụng trong trường hợp bạn sử dụng chế độ nhiều biểu mẫu trong một máy in. Mặc định thì tùy chọn này sẽ không được bật lên. Các tác vụ sẽ được in theo chế độ **first-in-first-out (FIFO)**. Nếu bạn bật tùy chọn này lên, hệ thống sẽ chọn ưu tiên in trước những tác vụ có chung một biểu mẫu.
- **Print Spooled Documents First:** tùy chọn này qui định rằng các tác vụ in ấn được điều hướng xong trước các loại tác vụ lớn khác. Điều này có nghĩa là các tác vụ in ấn sẽ có độ ưu tiên lớn hơn các loại tác vụ khác trong quá trình điều hướng. Mặc định thì tùy chọn này luôn được bật lên giúp gia tăng hiệu quả làm việc của máy in.

- **Keep Printed Documents:** tùy chọn này qui định rằng các tác vụ in ấn phải được xóa khỏi hàng đợi điều hướng in ấn khi các tác vụ này đã hoàn tất quá trình in. Thông thường, bạn muốn xóa các tác vụ in ấn ngay khi nó bắt đầu in bởi vì nếu chúng ta tiếp tục lưu trữ các tác vụ này trong hàng đợi điều hướng và đợi cho đến khi chúng được in xong mới xóa thì sẽ phải tốn dung lượng ổ đĩa cho việc lưu trữ. Mặc định thì tùy chọn này sẽ không được bật lên.
- **Enable Advanced Printing Features:** tùy chọn này qui định rằng bất kì các tính năng mở rộng nào mà máy in của bạn có hỗ trợ ví dụ như **Page Order** và **Pages Per Sheet** nên được bật lên. Mặc định thì tùy chọn này luôn được bật lên. Chỉ trong trường hợp xảy ra các vấn đề về tương thích thì bạn có thể tắt tùy chọn này. Ví dụ như bạn đang sử dụng **driver** cho một thiết bị máy in tương tự nhưng nó không hỗ trợ tất cả các tính năng của máy in. Trong trường hợp đó, bạn nên tắt tùy chọn này đi.

5.7. *Printing Defaults*

Nút **Printing Defaults** nằm ở góc trái phía dưới của **Tab Advance**. Nếu bạn nhấp chuột vào nút **Printing Defaults**, hộp thoại **The Printing Preferences** sẽ xuất hiện. Đây cũng chính là hộp thoại sẽ xuất hiện khi bạn nhấp chuột vào nút **Printing Preferences** trong **Tab General**

5.8. *Print Processor*

Bộ xử lý in ấn được sử dụng để qui định **Windows Server 2003** có cần phải thực hiện các xử lý bổ sung trong công việc in ấn hay không. Bộ xử lý in ấn **WinPrint** mặc định được cài đặt và được **Windows Server 2003** sử dụng. Bộ xử lý in ấn **WinPrint** có thể hỗ trợ một vài kiểu dữ liệu.

Theo mặc định thì hầu hết các ứng dụng trên nền **Window** sử dụng chuẩn **EMF (enhanced metafile)** để gửi các tác vụ đến máy in. Chuẩn **EMF** dùng kiểu dữ liệu **RAW**. Kiểu dữ liệu này sẽ báo với bộ xử lý in ấn là tác vụ này không cần phải sửa đổi độ ưu tiên khi in. Điều này là do nhà sản xuất phần mềm qui định.

Bảng danh sách các kiểu dữ liệu được bộ xử lý in ấn trong **Windows Server 2003** hỗ trợ:

Kiểu dữ liệu	Mô tả
RAW	Không làm thay đổi tài liệu in ấn
RAW (FF appended)	Không làm thay đổi tài liệu in ấn ngoại trừ việc thêm vào một kí tự form-feed

RAW (FF Auto)	Không làm thay đổi tài liệu in ấn ngoại trừ việc kiểm tra xem có cần thêm vào một kí tự form-feed hay
NT EMF 1.00x	Thường điều hướng các tài liệu được gửi từ các máy
TEXT	Phiên dịch tất cả các kiểu dữ liệu văn bản đơn giản và máy in sẽ thực hiện in bằng cách sử dụng các lệnh

5.9. Separator Pages

Separator pages được sử dụng tại thời điểm bắt đầu của mỗi tài liệu nhằm mục đích định dạng rõ người dùng nào đã thực hiện việc in tài liệu này. Nếu như máy in không được chia sẻ thì chế độ **Separator pages** vô hình chung sẽ gây ra lãng phí giấy in. Nếu trong trường hợp máy in được chia sẻ cho nhiều người dùng thì chế độ **Separator pages** sẽ hữu dụng trong việc phân phối các tác vụ in ấn đã hoàn tất.

Để thêm một **Separator page**, bạn thực hiện như sau: nhấp chuột vào nút **Separator page** nằm ở góc phải phía dưới **Tab Advance**. Hộp thoại **Separator page** hiện ra, bạn nhấp chuột vào nút **Browse** để chọn tập tin **Separator page** nào bạn muốn sử dụng.

6. Cấu hình Tab Security:

6.1. Giới thiệu Tab Security

Chúng ta có thể kiểm soát quyền truy cập vào máy in **Windows Server 2003** của người dùng cũng như các nhóm người dùng bằng cách cấu hình quyền in ấn. Chúng ta có thể cho phép hoặc không cho phép người dùng truy xuất máy in. Chúng ta cấp quyền in ấn cho người dùng và nhóm người dùng thông qua **Tab Security** trong hộp thoại **Properties** của máy in.

Bảng phân quyền in ấn cho người dùng

Quyền hạn	Mô tả
Print	Cho phép người dùng hoặc một nhóm người dùng có thể kết nối và gửi tác vụ

Manage Printers	Cho phép thực hiện thao tác điều khiển, quản lý máy in. Với quyền này, người dùng hoặc nhóm người dùng có thể dừng hoặc khởi động lại máy in, thay đổi cấu hình của bộ điều tác, chia sẻ hoặc không chia sẻ máy in, thay đổi quyền in ấn, và quản trị các thuộc tính của máy in.
Manage Documents	Cho phép người dùng quản lý các tài liệu in qua các thao tác dừng việc in, khởi động lại, phục hồi lại, hoặc là xóa tài liệu ra khỏi hàng đợi máy in. Người dùng không thể điều khiển trạng thái của máy in.
Special Permissions	Bằng cách chọn Tab Advanced trong hộp thoại Print Permissions , bạn có thể quản lý các quyền đặc biệt

Theo mặc định, bất kì khi nào một máy in được tạo ra, các quyền in ấn mặc định sẽ được thiết lập. Bảng các quyền in ấn mặc định:

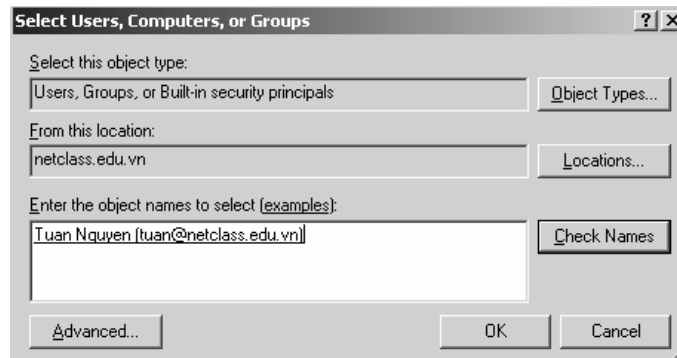
Nhóm quyền	Được phép in	Quản lý in	Quản lý tài liệu in
Administrators	X	X	X
Creator Owner			X
Everyone	X		
Print Operators	X	X	X
Server Operators	X	X	X

6.2. Cấp quyền in cho người dùng/nhóm người dùng

Thông thường, bạn có thể chấp nhận quyền in ấn mặc định đã được thiết lập sẵn. Tuy nhiên, trong một số trường hợp đặc biệt, bạn cần phải hiệu chỉnh lại các quyền in cho thích hợp. Ví dụ: Công ty của bạn vừa trang bị cho phòng **Marketing** một máy in **laser** màu đắt tiền, bạn không muốn ai cũng được phép sử dụng máy in này. Trong trường hợp này, trước tiên bạn phải bỏ tùy chọn **Allow checkbox for the Everyone group**. Sau đó, thêm nhóm **Marketing** vào trong danh sách của **Tab Security**. Cuối cùng bạn cấp cho nhóm **Marketing** quyền **Print**. Muốn thêm các quyền in ấn, bạn thực hiện các bước sau:

1. Ở **Tab Security** trong hộp thoại **Properties** của máy in, nhấp chuột vào nút **Add**.
2. Hộp thoại **Select Users, Computers, Or Groups** xuất hiện, bạn nhập

vào tên của người dùng hoặc nhóm người dùng mà bạn định cấp quyền in ấn rồi nhấp chuột vào nút **Add**. Sau đó, bạn chọn tất cả các người dùng mà bạn muốn cấp quyền và nhấp chuột vào nút **OK**.

3. Chọn người dùng hoặc nhóm người dùng từ danh sách các phân quyền, sau đó chọn **Allow** để cấp quyền hoặc chọn **Deny** để không cấp quyền in ấn, các quyền quản lý máy in hay các quyền quản lý tài liệu in.

Để loại bỏ một nhóm có sẵn trong danh sách phân quyền, ta sẽ chọn nhóm đó và nhấp chuột vào nút **Remove**. Nhóm vừa chọn sẽ không còn được liệt kê trong **Tab Security** nữa và không thể được cấp bất kì quyền hạn in ấn nào.

7. Quản lý print server:

7.1. Hộp thoại quản lý Print Server

Print Server là một máy tính trên đó có định nghĩa sẵn các máy in. Khi người dùng gửi một yêu cầu in ấn đến một máy in mạng, thì trước tiên, yêu cầu đó phải được gửi đến **Print Server**. Nói cách khác **Print Server** sẽ có nhiệm vụ quản lý tất cả các máy in **logic** đã được tạo ra trên máy tính. Với tư cách là một **Print Server**, máy tính này phải đủ mạnh để hỗ trợ cho việc đón nhận các tác vụ in ấn và nó cũng phải đủ không gian đĩa trống để chứa các tác vụ in trong hàng đợi.

Bạn có thể quản lý **Print Server** bằng cách cấu hình các thuộc tính trong hộp thoại **Print Server Properties**. Chúng ta mở hộp thoại **Print Server Properties** bằng cách: mở hộp thoại **Printers And Faxes**, chọn **File** rồi chọn tiếp **Server Properties**. Hộp thoại **Print Server Properties** bao gồm các **Tab: Forms, Ports, Drivers** và **Advanced**.

7.2. Cấu hình các thuộc tính Port của Print Server

Trong hộp thoại **Printer Server Properties**, bạn mở **Tab Port**. **Tab** này cũng tương tự như **Tab Port** trong hộp thoại **Properties** của máy in. Sự khác nhau giữa hai **Tab Port** là: **Tab Port** trong hộp thoại **Print Server Properties**

được sử dụng để quản lý tất cả các port trên **Print Server**. Còn **Tab port** trong hộp thoại **Properties** của máy in quản lý các **port** của thiết bị máy in vật lý.

7.3. Cấu hình Tab Driver

Trong hộp thoại **Printer Server Properties**, bạn mở **tab Driver**. **Tab Driver** cho phép bạn quản lý các **driver** máy in đã được cài đặt trên **Print Server**. Đối với mỗi **driver** máy in, **Tab** này sẽ hiển thị tên, môi trường và hệ điều hành mà **driver** hỗ trợ.

Sử dụng các tùy chọn trong **Tab Driver**, bạn có thể thêm vào hay loại bỏ hay cập nhật **driver** máy in. Để nhìn thấy các thuộc tính của một **driver** máy in, ta chọn **driver** cần hiển thị và nhấp chuột vào nút **Properties**. Các thuộc tính của một **driver** máy in gồm có:

- Tên **driver**.
- Phiên bản.
- Bộ xử lý.
- Ngôn ngữ.
- Loại dữ liệu mặc định.
- Đường dẫn của **driver**.

8. Giám sát trạng thái hàng đợi máy in:

Chúng ta có thể dùng tiện ích **System Monitor** để quản lý hàng đợi máy in. **System Monitor** được dùng để theo dõi các **counter** liên quan đến thao tác thực hiện cho nhiều đối tượng máy tính. Muốn quản lý hàng đợi máy in bằng **System Monitor**, ta thực hiện theo các bước sau:

1. Chọn **Start \ Administrative Tools \ Performance**.
2. Hộp thoại **Performance** sẽ xuất hiện. Mặc định thì tiện ích **System Monitor** sẽ được chọn như hình sau:
3. Nhấp chuột vào nút **Add** (có biểu tượng dấu +) để truy xuất vào hộp thoại **Add Counters**. Sau đó, nhấp chọn **Print Queue Performance Object**.
4. Trong hộp thoại **Add Counters**, bạn có thể chỉ định ra máy tính mà bạn muốn giám sát (cả máy tính cục bộ và máy tính ở xa). **Performance Object** mà bạn cần theo dõi (trong trường hợp này là hàng đợi - **Print Queue**), các **counter** mà bạn muốn theo dõi, và bạn cũng chỉ ra là bạn có muốn theo dõi tất cả các thẻ hiện hay là bạn chỉ muốn theo dõi một số thẻ hiện của

counter được bạn lựa chọn. Nếu bạn chọn tất cả các thể hiện được lựa chọn sẽ cho phép tất cả dữ liệu của tất cả các hàng đợi in ấn đã được định nghĩa trong máy in. Còn nếu bạn chọn chỉ theo dõi một số thể hiện của **counter** thì bạn chỉ theo dõi được dữ liệu từ một số hàng đợi in ấn cá nhân.

Bảng danh sách các hàng đợi in ấn đã được định nghĩa:

Print Queue Counter	Mô tả
Add Network Printer Calls	Counter này sẽ chỉ ra bao nhiêu Print Server đã được thêm vào các máy in được chia sẻ trong mạng. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của server .
Bytes Printed/Sec	Số byte trong thực tế đã được in trên một hàng đợi trong mỗi giây
Enumerate Network Printer Calls	Chỉ ra có bao nhiêu yêu cầu đã được gửi đến Print Server từ các danh sách duyệt mạng. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Job Errors	Tổng số các lỗi thao tác đã được tường trình bởi hàng đợi in ấn. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Jobs	Chỉ ra con số hiện tại các thao tác in ấn vẫn còn trong hàng đợi chưa được xử lý.
Job Spooling	Chỉ ra con số hiện tại các thao tác in ấn đã được điều hướng đến hàng đợi in ấn..
Max Jobs Spooling	Chỉ ra con số tối đa các thao tác in ấn đã được lưu trữ trong hàng đợi in ấn kể từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Max References	Chỉ ra con số tối đa các tác vụ mở (tham chiếu) đã được gửi đến máy in kể từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Not Ready Errors	Chỉ ra số lượng các lỗi máy in “chưa sẵn sàng phục vụ” đã được phát sinh trong hàng đợi in ấn. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Out of Paper Errors	Chỉ ra số lượng các lỗi máy in không có giấy đã được phát sinh trong hàng đợi in ấn. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Total Jobs Printed	Được sử dụng để hiển thị bao nhiêu tác vụ in ấn đã được thực hiện thành công. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của Server .
Total Pages Printed	Được sử dụng để hiển thị bao nhiêu trang đã được in thành công. Con số này được tích lũy từ lần khởi động cuối cùng của Server .

BÀI 9: Phân giải tên

Mục tiêu:

- Trình bày được khái niệm về định tuyến
- Thực hiện được cấu hình định tuyến bằng tay và bằng giao thức định tuyến động RIPv2.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Giới thiệu về bộ định tuyến :

Định tuyến là quá trình tìm đường đi cho gói tin, để chuyển nó từ mạng này sang mạng khác. Định tuyến là một chức năng không thể thiếu được của mạng viễn thông trong quá trình thực hiện kết nối các cuộc gọi trong mạng, và nó cũng được coi là phần trung tâm của kiến trúc mạng, thiết kế mạng và điều hành quản trị mạng. Mạng hiện đại hiện nay có xu hướng hội tụ các dịch vụ mạng, yêu cầu đặt ra từ phía người sử dụng là rất đa dạng và phức tạp, một trong những giải pháp cần thiết cho mạng viễn thông hiện đại là các phương pháp định tuyến phù hợp để nâng cao hiệu năng mạng. Các phương pháp định tuyến động thực sự hiệu quả hơn trong các cấu hình mạng mới này, cho phép người sử dụng tham gia một phần vào quá trình quản lý mạng, tăng thêm tính chủ động, mềm dẻo đáp ứng tốt hơn yêu cầu người sử dụng dịch vụ.

2. Phân loại định tuyến:

2.1. Định tuyến tĩnh:

Định tuyến tĩnh do người quản trị phải cấu hình cố định các thông tin đến các mạng khác cho router. Quyết định định tuyến tĩnh không dựa trên sự đánh giá lưu lượng và topo mạng hiện thời. Trong môi trường IP các bộ định tuyến không thể phát hiện ra các bộ định tuyến mới, chúng chỉ có thể chuyển gói tin tới các bộ định tuyến được chỉ định của nhà quản lý mạng. Khi cấu trúc mạng có bất kì thay đổi nào thì người quản trị mạng phải xóa hoặc thêm các thông tin về đường đi cho router. Các đường đi này là cố định nên trong hệ thống mạng lớn việc bảo trì bằng định tuyến cho router tốn rất nhiều thời gian. Định tuyến tĩnh là cách định tuyến không linh hoạt nên thường phù hợp với hệ thống mạng nhỏ hoặc tuyến đơn ít có biến đổi về thông tin định tuyến.

Hoạt động của định tuyến tĩnh gồm ba bước chính sau:

- Người quản trị cấu hình các đường đi cố định cho router.
- Router cài đặt các thông tin này vào bảng định tuyến.
- Gói tin được định tuyến theo các đường cố định đã được cài đặt.

2.2. Định tuyến động:

Định tuyến động lựa chọn tuyến dựa trên thông tin trạng thái hiện thời của mạng. Thông tin trạng thái có thể đo hoặc dự đoán và tuyến đường có thể thay đổi khi topo mạng hoặc lưu lượng mạng thay đổi. Thông tin định tuyến được cập nhật tự động vào trong các bảng định tuyến của các node mạng trực tuyến, và đáp ứng tính thời gian thực nhằm tránh tắc nghẽn cũng như tối ưu hiệu năng mạng. Định tuyến động phù hợp đối với mạng lớn, thường biến đổi trong quá trình hoạt động.

Giao thức định tuyến được sử dụng để giao tiếp giữa các router với nhau. Giao thức định tuyến cho phép router chia sẻ các thông tin định tuyến mà nó biết cho các router khác. Từ đó router có thể xây dựng và bảo trì bảng định tuyến của nó. Một số giao thức định tuyến động thường được sử dụng như: RIP, IGRP, EIGRP, OSPF, BGP.

2.3. Phân loại giao thức định tuyến:

+ Định tuyến theo vectơ khoảng cách:

- Là chọn đường theo hướng và vectơ khoảng cách tới đích.
- Giải thuật định tuyến theo vectơ khoảng cách (hay còn gọi là thuật toán Bellman-Ford) yêu cầu mỗi router gửi một phần hoặc toàn bộ thông tin bảng định tuyến cho các router láng giềng kết nối trực tiếp với nó. Dựa vào các thông tin đó, giải thuật vectơ khoảng cách sẽ tìm đường đi tốt nhất.
- Hoạt động của giao thức định tuyến theo vectơ khoảng cách thường tốn ít tài nguyên của hệ thống nhưng tốc độ đồng bộ giữa các router lại chậm và những thông số đường đi có thể không phù hợp khi áp dụng cho những hệ thống mạng lớn.
- Các router sẽ trao đổi thông tin bảng định tuyến cho nhau theo định kỳ.
- Khi nhận được thông tin về bảng định tuyến của router láng giềng, router sẽ chọn con đường đến mạng đích có chi phí thấp nhất và cộng thêm khoảng cách của mình vào đó thành một thông tin hoàn chỉnh về con đường tới mạng đích và hướng đi, sau đó đưa vào bảng định tuyến của nó, rồi gửi thông tin bảng định tuyến đó để cập nhật cho các router tiếp theo.

+ Định tuyến theo trạng thái đường liên kết:

- Là chọn đường ngắn nhất dựa trên cấu trúc của toàn bộ hệ thống mạng.
- Giải thuật chọn đường đi theo trạng thái đường liên kết thực hiện trao đổi thông tin định tuyến cho tất cả router khi bắt đầu chạy để xây dựng thành một bản đồ đầy đủ về hệ thống mạng.
- Các gói tin mang thông tin về các mạng kết nối vào router của router sẽ được gửi tới tất cả các router khác.
- Mỗi router sẽ thu thập tất cả các thông tin từ tất cả các router khác để xây dựng thành một bản đồ về hệ thống mạng. Sau đó router sẽ tự tính toán và chọn đường đi tốt nhất đến các mạng đích để đưa vào bảng định tuyến.
- Sau khi toàn bộ các router đã hội tụ thì chúng chỉ gửi gói tin nhỏ về sự thay đổi của mạng tới tất cả các router khác. Vì nó không gửi toàn bộ thông tin của bảng định tuyến nên tốc độ hội tụ nhanh.
- Tiêu tốn nhiều tài nguyên của hệ thống.
- Thường ít bị lỗi về định tuyến.
- Có khả năng mở rộng hơn so với định tuyến theo vectơ khoảng cách.

2.4. Đặc điểm của một số giao thức định tuyến IP:

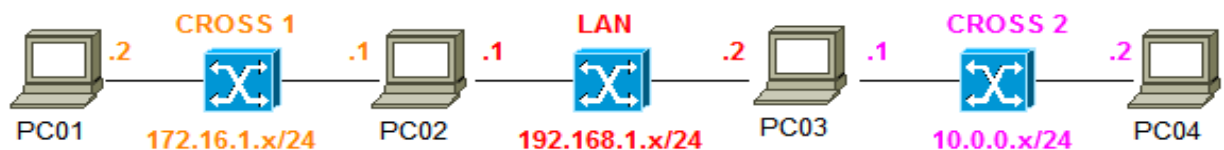
– RIP (Routing Information Protocol)

- Là giao thức định tuyến theo vectơ khoảng cách.

- Sử dụng số lượng hop để làm thông số chọn đường đi.
- Nếu số lượng hop tới đích lớn hơn 15 thì gói tin sẽ bị hủy bỏ.
- Cập nhật theo định kì mặc định là 30 giây.
- IGRP (Interior Gateway Routing Protocol)
 - Là giao thức định tuyến theo vector khoảng cách.
 - Sử dụng băng thông, tải, độ trễ và độ tin cậy của đường truyền làm thông số lựa chọn đường đi.
 - Cập nhật theo định kì mặc định là 90 giây.
- OSPF (Open Shortest Path First)
 - Là giao thức định tuyến theo trạng thái đường liên kết.
 - Sử dụng thuật toán SPF để tính toán chọn đường đi tốt nhất.
 - Chỉ cập nhật khi cấu trúc mạng có sự thay đổi.
- EIGRP (Enhanced Interior Gateway Routing Protocol)
 - Là giao thức định tuyến nâng cao theo vector khoảng cách.
 - Có chia tải.
 - Có ưu điểm của định tuyến theo vector khoảng cách và định tuyến theo trạng thái đường liên kết
 - Sử dụng thuật toán DUAL (Diffused Update Algorithm) để tính toán chọn đường đi tốt nhất.
 - Cập nhật theo định kì mặc định là 90 giây hoặc cập nhật khi có sự thay đổi về cấu trúc mạng.
- BGP (Border Gateway Protocol)
 - Là giao thức định tuyến theo vector khoảng cách.
 - Được sử dụng để định tuyến giữa các IPS hoặc giữa IPS và các khách hàng.
 - Được sử dụng để định tuyến lưu lượng Internet giữa các hệ tự quản (AS).

3. Cấu hình định tuyến tĩnh – Static Route:

Sử dụng 4 máy Win2003 với địa chỉ IP được cấu hình như sau:

Bước 1: Trên PC02 đóng vai trò là 1 Router mềm, mở công cụ Routing Remote Access theo đường dẫn sau Start/Programs/Administrative Tools/Routing and Remote Access hoặc vào Start – Run, gõ: rrasmgmt.msc

Bước 2: Mở công cụ Routing Remote Access lên bạn sẽ thấy một cửa sổ xuất hiện giống như hình bên dưới:

Bước 3: Trên cửa sổ trên bạn click phải tại tên của máy server và chọn Configure and Enable Routing and Remote Access.

Bước 4: Sau khi chọn Configure and Enable Routing and Remote Access bạn sẽ thấy một cửa sổ mới xuất hiện với hộp thoại Welcome to the Routing and Remote Access Server Setup Wizard. Bạn chọn nút Next tại hộp thoại này.

Bước 5: Bạn chuyển qua hộp thoại Configuration. Trên hộp thoại này, bạn chọn mục Custom configuration và nhấn nút Next.

Bước 6: Bạn chuyển qua hộp thoại thứ ba là Custom Configuration bạn check vào mục LAN routing và chọn nút Next.

Bước 7: Hộp thoại cuối cùng xuất hiện thông báo quá trình cấu hình cho Routing and Remote Access server đã hoàn tất. Bạn đọc thông tin xong bạn chọn nút Finish.

Khi thấy cửa sổ xác nhận hiện lên, bạn chọn nút Yes. Sau đó, bạn đợi vài phút để dịch vụ được bật lên.

Bước 8: Khi service được bật lên bạn sẽ thấy cửa sổ Routing and Remote Access như hình bên dưới:

Bước 9: Để tạo ra một tuyến đường bằng static route bạn click phải tại Static Route trên cửa sổ Routing and Remote Access và chọn New Static Route.

Bước 10: Tại cửa sổ Static Routing vừa xuất hiện bạn nhập vào các thông tin cho các tuyến đường mà bạn muốn tạo tại các text box:

- Interface: Bạn chỉ định interface mà router sẽ gửi gói tin ra khỏi interface này để nó có thể đi đến đường mạng đích.
- Destination: Bạn khai báo đường mạng đích mà bạn muốn đi đến.
- Network Mask: Bạn khai báo subnet mask của đường mạng đích.
- Gateway: Bạn khai báo địa chỉ ip của next hop mà bạn phải đi qua để đi về đường mạng đích.
- Metric: Bạn chỉ định chi phí của các đường static route này. Chi phí của đường nào cài thấp sẽ càng được router ưu tiên sử dụng. Default metric của các đường static route là 1.

Ý nghĩa: Từ mạng 172.16.1.x/24 muốn đi sang mạng 10.0.0.x/24 thì máy PC02 này sẽ dùng card LAN để hỏi đường máy 192.168.1.2 (chính là PC03, vì PC03 có 1 card nối với mạng 10.0.0.x/24 là CROSS2).

Bước 11: Thực hiện tương tự từ bước 1 tới bước 10 trên PC03, với thông số cấu hình như sau:

Vì quá trình tìm đường đòi hỏi phải có sự trả lời từ 2 phía nên phải cấu hình định tuyến trên cả 2 PC làm Router (PC02 và PC03) thì mới thành công.

Bước 12: Chỉnh Default Gateway của PC01 về 172.16.1.1 (PC02), Default Gateway của PC04 về 10.0.0.1 (PC03). Thử dùng PC01 (172.16.1.2) ping PC04 (10.0.0.2) → Ok.

Thực hiện ping ngược lại → Ok.

Bước 13: Trên PC02, mở Command line, gõ Route print.

Network	Destination	Netmask	Gateway	Interface	Metric
	10.0.0.0	255.255.255.0	192.168.1.2	192.168.1.1	257
	127.0.0.0	255.0.0.0	127.0.0.1	127.0.0.1	1

Bước 14: Mở Routing and Remote Access, Mở Static Routes, thấy đã có route.

4. Cấu hình định tuyến động bằng giao thức RIPv2:

Mô hình bài lab như phần trên.

Bước 1: Trên PC02, mở Routing and Remote Access. Mở rộng nhánh PC02, mở tiếp IP Routing, click chuột phải lên General, chọn New Routing Protocol.

Bước 2: Tại cửa sổ New Routing Protocol vừa hiện lên bạn chọn RIP Version 2 for Internet Protocol và nhấn nút OK. Lúc đó tại mục IP Routing sẽ sinh ra thêm một nhánh RIP.

Bước 3: Trong phần IP Routing, click chuột phải lên RIP vừa xuất hiện, chọn New Interface.

Bước 4: Bạn sẽ thấy một cửa sổ xuất hiện bạn chọn card mạng tên LAN là card mạng mà kết nối với các router mềm khác rồi sau đó chọn nút OK.

Bước 5: Bạn sẽ chuyển qua hộp thoại mới. Bạn để các thông số mặc định chỉ cần nhấn nút Apply và OK.

Bước 6: Thực hiện tương tự các bước từ 1 – 5 cho PC03.

Bài 10: Phân giải host names sử dụng DNS

Mục tiêu:

- Trình bày được khái niệm về dịch vụ truy cập từ xa;
- Cấu hình và sử dụng được tính năng Remote Desktop và Remote Assistant.
- Thực hiện các thao tác an toàn với máy tính.

1. Giới thiệu:

Terminal Service là một dịch vụ cho phép người dùng có thể truy cập vào server từ máy client đặt ở 1 vị trí khác bằng cách sử dụng giao thức Remote Desktop Protocol (RDP). RDP chuyển giao diện người dùng của Server về cho máy Client và chuyển các thông tin của hành động phím gõ và di chuyển chuột về lại cho Server.

Terminal Services là một dịch vụ trên Windows 2000, 2003 hỗ trợ người quản trị thực hiện các công việc trên Hệ điều hành Windows 2000, 2003 thông qua mạng mà không cần thiết phải ngồi trực tiếp tại máy đó. Đây là một công cụ rất cần thiết đối với người quản trị Windows.

Terminal Service sử dụng RDP (Remote Desktop Protocol) dựa trên nền TCP/IP. Trên Windows XP cũng có dịch vụ Remote Desktop được coi là bản rút gọn của Terminal Services trên Windows 2003. Remote Desktop trên Windows XP chỉ hỗ trợ 1 session duy nhất. Còn trên Windows 2003 hỗ trợ nhiều session, mỗi session được nối vào một desktop riêng biệt.

Terminal Services client sử dụng port 3389 TCP cho việc truyền thông với máy tính từ xa.

Remote Desktop bao gồm các phần sau :

- Giao thức Remote Desktop
- Phần mềm Client : Remote Desktop Connection

Các chế độ kết nối Remote Desktop:

- Remote Session: trong chế độ này, server sẽ dành tài nguyên của nó là bộ nhớ để cho mỗi user kết nối tới, do đó kết nối Remote desktop giữa các user là độc lập với nhau, và Remote Desktop Server không bị khoá lại.
- Console Session: trong chế độ này, server share bộ nhớ chung với user đang log on locally trên server, do đó, tại 1 thời điểm chỉ logon trên 1 máy, nếu máy này logon vào ngay lập tức máy kia sẽ bị logoff ra ngay và ngược lại.

* Mặc định trên các máy có HĐH Server, nó cho cả 2 chế độ kết nối, còn các máy có HĐH thường làm Remote Desktop Server thì chỉ hỗ trợ mỗi kiểu kết nối là Console.

Vd: trong Windows XP, chỉ cho kết nối theo kiểu Console.

Bài 11: Quản lý và giám sát DNS

Bước 1: Kích hoạt tính năng "Remote Desktop" trên Windows Server 2003

- Trên Windows Server 2003: **Start -> Control Panel -> System**

Trong Tab "**Remote**", đánh dấu chọn vào "**Enable Remote Desktop on this computer**" như hình dưới

Bước 2: Xác định tài khoản được phép Remote Desktop

Start -> Administrative Tools -> Computer Management

Chúng ta quan sát thấy một Group người dùng có tên là "**Remote Desktop Users**", những user nào nằm trong nhóm người dùng này sẽ được phép thực hiện Remote Desktop

Nhấp đôi vào "**Remote Desktop Users**", Mặc định Group này chỉ có một user là "**Administrator**", nếu muốn chúng ta có thể thêm user khác vào Group này để cho phép user này thực hiện Remote Desktop. Ví dụ bên dưới chúng ta thêm một user mới là "**WebAdmin**".

Bước 3: Thực hiện Remote Desktop từ máy client.

Trong Window 7: **Start -> All Programs -> Accessories -> Remote Desktop Connection**

Nhập vào địa chỉ IP hoặc tên máy chủ. Ví dụ bên dưới địa chỉ IP: 192.168.10.117.

Chọn "**Connect**" Nhập vào **User** (bất kỳ user nào nằm trong Group nói đến ở trên) và mật khẩu đăng nhập.

Bài 12: Phân giải NetBIOS Names:

Remote Assistance là một tính năng trên Windows XP. Có thể thấy nó gần giống như Remote Desktop, khá giống với Net Meeting.

Với chức năng Remote Assistance, một người sử dụng XP, khi gặp khó khăn sẽ gửi yêu cầu được giúp đỡ - gọi là novice – đến người hỗ trợ - được gọi là expert. Hai bên có thể giao tiếp thông qua cửa sổ chat, talking qua micro, hoặc điều khiển trực tiếp trên desktop của novice. Tất cả với mục đích để người hỗ trợ có thể hướng dẫn một cách chi tiết với người sử dụng XP.

Hướng dẫn dưới đây thực hiện trên Windows XP, tuy nhiên nó cũng có thể áp dụng Windows 2003.

Bước 1: Kiểm tra thiết lập Remote Assistance (trên Novice)

- Trong **Control Panel**, nhấp đúp vào biểu tượng **System** (hoặc trên Desktop, chuột phải vào biểu tượng My Computer, trên menu chuột phải, nhấp Properties. Trong hộp thoại **System Properties**, chọn tab **Remote**. Chắc chắn đã đánh dấu lựa chọn ở **Allow Remote Assistance invitations to be sent from this computer**. Sau đó nhấp nút **Advanced...**

Trong hình bên dưới, chắc chắn đã đánh dấu lựa chọn **Allow this computer to be controlled remotely**. Ô **Invitations** cho phép xác lập thời gian có hiệu lực tối đa của một **invitation**. Ngầm định là 30 ngày.

Bước 2: Tạo một invitation của Remote Assistance (trên Novice)

Sau khi kiểm tra thiết lập Remote Assistance, người sử dụng Novice cần tạo một **invitation**.

Click **Start->Programs->Remote Assistance**.

click vào **Invite someone to help you**.

Trong hình trên, có thể lựa chọn phương thức gửi invitation: gửi qua Windows Messenger, qua e-mail, hoặc lưu invitation dưới dạng một file. Ở đây, ta chọn **Save invitation as a file (Advanced)**.

Ở hình trên, nhập tên mà bạn muốn xuất hiện trong invitation (với mục đích để Expert biết được Novice nào) và thời hạn có hiệu lực của invitation đó. Ngầm định thời hạn có hiệu lực là 1 giờ. Sau đó nhấp nút **Continue** để tiếp tục.

Trong hình trên, ta nên đánh dấu lựa chọn **Require the recipient to use a password**, sau đó nhập mật khẩu vào hai ô tương ứng Type password và Confirm password. Nhấp nút **Save Invitation** để lưu lại các thông tin trên.

Lưu lại tên file invitation (file có đuôi .msrcincident). Sau khi tạo file invitation, gửi đến **Expert**. Kết thúc việc tạo **invitation** trên **Novice**.

Bài 13: Bảo mật lưu thông mạng IPSec và certificates.

Bước 3: Kết nối từ Expert System đến Novice System

Khi Expert nhận được file invitation (đuôi .msrcincident), Exper dùng Explorer để mở và nhấp đúp vào file đó.

Sau khi nhấp đúp vào file, xuất hiện hộp thoại Remote Assistance như hình trên với các thông tin: từ Novice nào, thời gian hết hiệu lực của invitation và yêu cầu nhập mật khẩu. Mật khẩu này do Novice tạo ra ở Bước 2. Sau đó nhấp nút **Yes** để xác nhận.

Sau khi xác nhận, trên máy tính của Expert sẽ chạy chương trình Remote Assistance kết nối đến máy của Novice cần được trợ giúp. Khi đó trên desktop của Novice xuất hiện hộp thoại yêu cầu việc xác nhận kết nối.

Khi đó Novice nhấp **Yes** để cho phép kết nối đến máy của mình. Trên máy của Novice sẽ xuất hiện hộp thoại chứa cửa sổ chat và các điều khiển của Remote Assistance.

Giao diện trên máy của Expert cũng có cửa sổ chat, các điều khiển và Desktop của máy Novice (ở chế độ View-Only)

Khi kết nối, Expert không điều khiển được Desktop của Novice mà chỉ theo dõi được các thao tác của Novice trên Desktop. Khi Expert muốn điều khiển Desktop của Novice, trong hình trên, **Expert** nhấp chuột vào biểu tượng **Take Control**. Khi đó trên desktop của Novice xuất hiện hộp thoại sau.

Trên máy Novice, nhấp **Yes** để cho phép điều khiển Desktop. Khi Novice muốn chấm dứt việc Expert điều khiển Desktop của mình, Novice có thể ấn phím **Esc**.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Tài liệu *Quản trị Windows Server 2003* của trung tâm tin học Đại học Khoa học Tự nhiên.
- [2] Giáo trình *Mạng doanh nghiệp* của Đại học sư phạm kỹ thuật Hưng Yên.
- [3] Các bài *Lab MCSA* của trung tâm Đào tạo mạng máy tính Nhất Nghệ.
- [4] Giáo trình *Quản trị mạng và Các thiết bị mạng* của Trung tâm Điện toán Truyền số liệu KV1.
- [5] Các tài liệu và bài giảng khác tham khảo từ Internet.